

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 25.4.2018
COM(2018) 241 final

2018/0114 (COD)

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,
millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 seoses äriühingute piiriülese
ümberkujundamise, ühinemise ja jagunemisega**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2018) 141 final} - {SWD(2018) 142 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Liidu majandus vajab elujõulisi ja edukaid äriühinguid, mis suudavad ühtsel turul raskusteta tegutseda. Sellistel äriühingutel on otsustav osa majanduskasvu soodustamisel, töökohtade loomisel ja investeringute toomisel Euroopa Liitu. Nad aitavad luua suuremat majanduslikku ja sotsiaalset väärtust ühiskonnale tervikuna. Selleks peavad äriühingud tegutsema õigus- ja halduskeskkonnas, mis soodustab majanduskasvu ja on kohandatud toime tulema globaliseerunud ja digitaalse maailma uute majanduslike ja sotsiaalsete probleemidega ning taotleb ühtlasi muid õigustatud avalikke huve, nagu töötajate, võlausaldajate ja vähemusaktsionäride kaitset, ja annab ametiasutustele võimaluse võtta meetmeid pettuste ja kuritarvitustega võitlemiseks.

Komisjon esitab sel eesmärgil nii käesoleva ettepaneku kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepaneku, millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132¹ seoses digitaalsete vahendite ja protsesside kasutamisega äriühinguõiguses – need moodustavad tervikliku meetmete paketi, mis näeb ette õiglased, võimaldavad ja ajakohased äriühinguõiguse normid ELis.

Asutamisvabadusel on tähtis osa ühtse turu arengus, sest see võimaldab äriühingutel tegeleda teistes liikmesriikides stabiilselt majandustegevusega. Äriühingute piiriülese liikuvuse edendamiseks ELis tuleb arvesse võtta nende vajadusi ja eripärasid. Liidus on umbes 24 miljonit äriühingut ja ligikaudu 80 % neist on piiratud vastutusega äriühingud. Piiratud vastutusega äriühingutest umbes 98–99 % on VKEd.

Äriühingute jaoks on asutamisvabaduse tegelik kasutamine siiski endiselt keeruline. Nende raskuste üks põhjus on see, et äriühinguõiguses ei arvestata piisavalt piiriülese liikuvusega Euroopa Liidus: äriühingutele ei pakuta optimaalseid tingimusi selge, prognoositava ja sobiva õigusraamistiku näol, mis elavdaks majandustegevust, eelkõige VKEde puhul, nagu on märgitud 2015. aasta ühtse turu strateegias².

Äriühingute reorganiseerimine ja muutmine, näiteks piiriülene ümberkujundamine, ühinemine ja jagunemine, on äriühingu elutsükli osa ning loomulik viis kasvada, kohaneda muutuva keskkonnaga ja uurida uutel turgudel avanevaid võimalusi. Samal ajal mõjutab see ka äriühingute sidusrühmi, eelkõige töötajaid, võlausaldajaid ja aktsionäre. Seepärast on väga tähtis, et sidusrühmade kaitse peaks sammu üha rahvusvahelisemaks muutuva ärimaailmaga. Praegune õiguskindlusetus ning äriühingute teatavaid piiriüleseid tehinguid reguleerivate normide osaline küündimatus või puudumine tähendavad, et puudub selge raamistik, mis tagaks nende sidusrühmade tõhusa kaitse. Sidusrühmadele pakutav kaitse ei pruugi seega olla tõhus ja piisav. Äriühingute piiriüleseid tehinguid soodustaks ka õiguskeskkond, mis suurendab usaldust ühtse turu vastu, tagades kaitse kuritarvitamise eest.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“, COM(2015) 550 final.

Ühtse turu potentsiaali rakendamiseks on seega vaja kõrvaldada piiriülese kaubanduse tõkked, hõlbustada juurdepääsu turgudele, suurendada usaldust ja ergutada konkurentsi, tagades ühtlasi sidusrühmade tõhusa ja proportsionaalse kaitse. Käesoleval ettepanekul on kaks eesmärki: kehtestada konkreetset ja terviklikud äriühingute piiriülese ümberkujundamise, jagunemise ja ühinemise menetlused, mis soodustavad piiriülest liikuvust ELis, nähes samal ajal ette äriühingute sidusrühmade piisava kaitse, et tagada ühtse turu õiglus. Selline meede on osa tugevdatud ja õiglasema ühtse turu loomisest, mis on praeguse komisjoni üks prioriteete.

Piiriülene ümberkujundamine

Piiriülene ümberkujundamine on tõhus lahendus äriühingute jaoks, kes soovivad liikuda teise liikmesriiki, ilma et nad kaotaksid juriidilise isiku staatust või peaksid ärilepingud uuesti läbi rääkima. Ümberkujundamine on eriti ahvatlev võimalus väikestele äriühingutele, kellel puuduvad piisavad rahalised vahendid kuluka õigusnõustamise kasutamiseks ja piiriüleseks ühinemiseks³. Selline mõttekäik kehtib eelkõige piiriülese ümberkujundamise kohta, võttes arvesse Euroopa Kohtu viimase aja kohtupraktikat. Euroopa Liidu Kohus on leidnud, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 49 tuleneva asutamisvabadusega kaasneb ühes liikmesriigis asutatud äriühingu õigus viia oma asukoht piiriülese ümberkujundamisega üle teise liikmesriiki, kaotamata seejuures oma juriidilise isiku staatust⁴.

Euroopa Kohus kinnitas eelkõige hiljutises kohtuotsuses Polbud⁵ asutamisvabadusest tulenevat äriühingute õigust piiriüleseks ümberkujundamiseks. Euroopa Kohus leidis, et asutamisvabadus on kohaldatav, kui ühest liikmesriigist teise viiakse vaid põhikirjajärgne asukoht, ilma äriühingu tegelikku asukohta üle viimata, tingimusel et liikmesriik, kus äriühing uuesti asutatakse, lubab äriühingu registrisse kanda isegi siis, kui selles liikmesriigis majandustegevust ei toimu: sellisel juhul ei ole Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 49 kohaldamise eeltingimuseks majandustegevuse toimumine⁶. Euroopa Kohus tuletas ka meelde, et kuna liidu õigust ei ole ühtlustatud, on iga liikmesriigi pädevuses seose määratlemine, mille alusel määratakse kindlaks äriühingule kohaldatav siseriiklik õigus, ning seega õigus kohaldada riiki sisenevate äriühingute suhtes selles riigis kehtivaid asutamistingimusi⁷. Euroopa Kohus tuletas meelde eelnevat kohtupraktikat, mille kohaselt ei kujuta endast iseenesest kuritarvitust see, et äriühingu registrijärgne või tegelik asukoht määratakse kooskõlas liikmesriigi õigusnormidega selleks, et selle suhtes kohaldataks soodsamaid õigusnorme. Kohtuotsuses Polbud leiti, et siseriiklik norm, mille kohaselt on

³ Vt ka Euroopa lisandväärtuse hinnang äriühingu registrijärgse asukoha piiriülest muutmist käsitleva 14. äriühinguõiguse direktiivi kohta (Euroopa Parlament).

⁴ kohtuotsus Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, punktid 109–112; kohtuotsus VALE, C-378/10, EU:C:2012:440, punkt 32.

⁵ Kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, ECLI:EU:C:2017:804.

⁶ Kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, ECLI:EU:C:2017:804, punkt 33 jj.

⁷ Kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, ECLI:EU:C:2017:804, punkt 40; kohtuotsus Daily Mail ja General Trust, 81/87, EU:C:1988:456, punktid 19–21; kohtuotsus Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, punktid 109–112; kohtuotsus VALE, C-378/10, EU:C:2012:440, punkt 32.

äriühingu üle piiri viimise eeltingimuseks selle lõpetamine, on põhjendamatu ja ebaproportsionaalne piirang ning seega õigusvastane⁸.

Kohtuotsuses Polbud selgitati piiriülese ümberkujundamise tausta. Euroopa Kohus ei või kohtuorganina luua ümberkujundamist võimaldavaid menetlusi ega kehtestada sellega seotud sisulisi tingimusi. Kuna piiriülest ümberkujundamist käsitlev liidu õigus on ühtlustamata, võidakse siseriiklike õigusaktidega ikkagi kehtestada menetlusnormid, mida tuleb järgida äriühingute piiriülese ümberkujundamise korral, et tagada vähemusaktsionäride, võlausaldajate või töötajate kaitse või võidelda maksualaste või muude kuritarvituste vastu. Ometi tuleb iga juhtumi puhul eraldi hinnata, kas need õigusnormid on kooskõlas liidu õigusega ja eelkõige asutamisvabadusega. Selle tagajärjel tekib õiguskindlusega seoses ebarahuldav olukord, mis mõjutab negatiivselt äriühinguid, sidusrühmi ja liikmesriike.

Praegu peavad äriühingud, kes soovivad viia oma registrijärgse asukoha üle piiri, tuginema liikmesriikide õigusnormidele. Kui sellised õigusnormid on olemas, on need sageli ühildamatud või neid on keeruline omavahel kombineerida. Pealegi ei ole enam kui pooled liikmesriigid piiriülest ümberkujundamist võimaldavaid erinorme kehtestanud. Sellel on negatiivne mõju eelkõige VKEdele, kellel sageli puuduvad vahendid piiriüleste menetluste läbiviimiseks kulukaid ja keerukaid alternatiivseid meetodeid kasutades.

See tähendab ka, et õigusnormide puudumise, kattumise või vastuolulisuse tõttu on sidusrühmade, näiteks töötajate, võlausaldajate või vähemusaktsionäride kaitse sageli ebatõhus või ebapiisav. Mis puudutab töötajate kaitset, siis töötajate osalemisõigust tagavate ühtlustatud kaitsemeetmete puudumisel võivad äriühingud kasutada ühest liikmesriigist teise liikumisel piiriülest ümberkujundamist ja töötajate osalemisõiguse kaitsemeetmete puudumist töötajate osalemise vähendamiseks või kaotamiseks. Peale selle võib ühtlustatud õigusnormide puudumise tõttu suurenenud varifirmade kasutamine pettuse eesmärgil, mis võimaldab kõige tõsisematel juhtudel näiteks organiseeritud kuritegelikel ühendustel varjata kriminaaltulu rahapesu eesmärgil äriühingute tegelikku tulusaajat.

Seepärast peab liidu seadusandja dünaamilise ja õiglase ühtse turu loomise nimel sekkuma ning kehtestama piiriülese ümberkujundamise korra, mis hõlmab proportsionaalseid kaitsemeetmeid töötajate, võlausaldajate ja aktsionäride jaoks. Euroopa Parlament⁹ on juba teinud sellekohaseid üleskutsed. Eelkõige on oluline kaasata menetlusse töötajad või nende esindajad kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba kaheksanda põhimõttega: nimelt tuleb neid äriühingu piiriülesest ümberkujundamisest õigel ajal teavitada ja nendega konsulteerida nende jaoks olulistel küsimustel. Äriühingute liikuvus peab käima käsikäes liikmesriikide sotsiaal- ja tööõiguse kohaste eesõiguste kaitsega.

⁸ Kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, ECLI:EU:C:2017:804, punkt 40; kohtuotsus Daily Mail ja General Trust, 81/87, EU:C:1988:456, punktid 19–21; kohtuotsus Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, punktid 109–112; kohtuotsus VALE, C-378/10, EU:C:2012:440, punkt 32.

⁹ Euroopa Parlamendi 13. juuni 2017. aasta resolutsioon piiriülese ühinemise ja jagunemise rakendamise kohta (2016/2065(INI)), Euroopa Parlamendi 10. märtsi 2009. aasta resolutsioon soovitusetega komisjonile äriühingu registrijärgse asukoha piiriülese muutmise kohta (2008/2196(INI)). Euroopa Parlamendi 2. veebruari 2012. aasta resolutsioon komisjonile äriühingu asukoha piiriülest muutmist käsitleva neljateistkümnenda äriühinguõiguse direktiivi kohta antavate soovitusetega (2011/2046(INI)).

Eeltoodud kaalutlustele tuginedes on piiriülese ümberkujundamise ühtlustatud korra kaks põhieesmärki järgmised:

- anda äriühingutele, eelkõige mikro- ja väikeettevõtjatele võimalus end nõuetekohaselt, tõhusalt ja tulemuslikult piiriüleselt ümber kujundada;
- kaitsta sobival ja proportsionaalsel viisil kõige rohkem mõjutatud sidusrühmi, nagu töotajaid, võlausaldajaid ja aktsionäre.

Ettepanek võimaldaks äriühingutel end piiriüleselt ümber kujundada, muutes oma ühe liikmesriigi õigusliku vormi sarnaseks teise liikmesriigi õiguslikuks vormiks. See tagab, et äriühingul säilib tema juriidilise isiku staatus kogu protsessi vältel, ilma et tal oleks vaja lähteliikmesriigis äriühing lõpetada või likvideerida ning sihtliikmesriigis uus üksus asutada.

Eesmärk on ette näha konkreetne, struktureeritud ja mitmetasandiline piiriülese ümberkujundamise menetlus, mis tagab, et piiriülese ümberkujundamise õiguspärasust kontrollib kõikide asjaomaste faktide ja andmete alusel esiteks lähteliikmesriigi pädev asutus ning teiseks sihtliikmesriik. Menetluse puhul on oluline, et see takistaks piiriülest ümberkujundamist, kui tehakse kindlaks, et tegemist on kuritarvitusega, nimelt juhtudel, kui tegemist on fiktiivse skeemiga, mille eesmärk on saada alusetu maksueelis või kahjustada põhjendamatult töötajate, võlausaldajate või vähemusliikmete seadusest või lepingust tulenevaid õigusi.

Menetluse esimene etapp hõlmaks piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti ettevalmistamist ning kahe sihipärase aruande (aktsionäridele ja töötajatele) koostamist, milles käsitletakse piiriülese ümberkujundamise mõju. Lisaks sellele peaksid keskmise suurusega ja suured äriühingud esitama pädevale asutusele taotluse sõltumatu eksperdi nimetamiseks, kes kontrollib äriühingu koostatud otsuseprojekti ja aruannete õigsust. Sõltumatu eksperdi kirjalik aruanne on ka faktiline alus, mille põhjal pädev asutus hindab muu hulgas eelnimetatud kuritarvituse ohtu. Eksperdi aruanne avalikustatakse ja see ei tohi sisaldada äriühingult saadud konfidentsiaalset teavet. Otsuseprojekt ja aruanded tehakse avalikkusele kättesaadavaks ning mõjutatud sidusrühmad saavad esitada nende kohta märkusi.

Pärast seda võtab äriühingu üldkoosolek vastu otsuse, kas piiriülene ümberkujundamine toimub või mitte. See otsus esitatakse koos asjaomase teabe ja dokumentidega lähteliikmesriigi pädevale asutusele, kes otsustab, kas anda välja ümberkujundamiseelne tõend või mitte. Kõnealuse asutuse tehtav kontroll koosneb kahest etapist: esimene etapp kestab kuni üks kuu ja pädev asutus hindab selle jooksul, kas piiriülene ümberkujundamine on seaduslik. Asutus kontrollib direktiivis ette nähtud pädevuse piires, kas kõik direktiivis ja siseriiklikus õiguses sätestatud piiriülese ümberkujundamise tingimused on täidetud, sealhulgas kas äriühing on maksejõuline, kas vajalik enamus aktsionäre on ümberkujundamise üldkoosolekul heaks kiitnud ning kas töötajate, vähemusaktsionäride ja võlausaldajate kaitse on tagatud. Selles etapis teeb asutus ka kindlaks, kas tegemist on fiktiivse skeemiga või mitte. Kui asutusel ei ole uurimise esimese etapi jaoks ette nähtud ühe kuu möödudes vastuväiteid, annab ta välja ümberkujundamiseelse tõendi. Kui ühe kuu möödudes on selge, et piiriülene ümberkujundamine on ebaseaduslik, keeldub asutus ümberkujundamiseelse tõendi välja andmisest. Kui asutusel on ühe kuu möödudes tekkinud tõsine kahtlus, et ümberkujundamine võib olla ebaseaduslik, teatab ta äriühingule, et ta teeb põhjaliku uurimise hindamiseks, kas tegemist on eelnimetatud kuritarvitusega. Põhjalik uurimine tuleb lõpule viia ja lõplik otsus vastu võtta kahe kuu jooksul.

Kui sellise kontrolli järel antakse välja ümberkujundamiseelne tõend, edastatakse see viivitamata sihtliikmesriigi pädevale asutusele. Sihtliikmesriik viib läbi kontrolli seoses menetluse selle osaga, mille suhtes kohaldatakse sihtliikmesriigi õigust. Sihtliikmesriigi pädev

asutus peab tagama, et ümberkujundatud äriühing vastab siseriikliku õiguse kohastele äriühingu asutamise tingimustele (näiteks kas äriühingu tegelik asukoht on tema territooriumil), ja vajaduse korral selle, et töötajate osalemise kord on seaduslikult kindlaks määratud. Pärast õiguspärasuse kontrolli kantakse äriühing sihtliikmesriigi registrisse ja kustutatakse lähteliikmesriigi registrist. Ümberkujundamine on seejärel õiguslikult kehtiv. Kogu registritevaheline suhtlus toimub ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemi (BRIS) kaudu.

Piiriüleline ühinemine

Äriühing võib ka soovida kasutada asutamisvabadust ja saada seejärel piiriülese ühinemise kaudu kasu ühtse turu pakutavatest võimalustest. Äriühingud võivad piiriüleselt ühineda eri põhjustel, sealhulgas kontserni reorganiseerimiseks ja organisatsiooniliste kulude vähendamiseks, aga ka ärilistel kaalutlustel, et saavutada suurem mastaabisääst, konsolideeritud brändimine või muu erinevate äritegevuste koostoime.

Piiriülese ühinemise direktiivi¹⁰ vastuvõtmisega kehtestati liidu tasandil ühtlustatud menetlus piiratud vastutusega äriühingutele. Selle tulemusel kasvas nii Euroopa Liidus kui ka Euroopa Majanduspiirkonnas oluliselt piiriüleste ühinemiste arv. Ajavahemikus 2008–2012 kasvas piiriüleste ühinemiste arv 173 %, mis näitab, et direktiivis sätestatud menetlus elavdas märgatavalt piiriülest tegevust. Direktiivi kohaldamist käsitleva 2013. aasta uuringu käigus küsitletud sidusrühmad (nt õigusbürood, ettevõtlusregistrid ja ametiühingud) pooldasid uut menetlust ja menetlustoimingute lihtsustamist ning märkisid, et ühtlustatud raamistiku tulemusena on kulud vähenenud ja tähtajad lühenenud.

Üldisest positiivsest hinnangust hoolimata ilmnesid piiriülese ühinemise direktiivi toimimise hindamise¹¹ käigus teatavad probleemid, mis pär�ivad olemasolevate normide täielikku tõhusust ja tulemuslikkust.

2015. aasta ühtse turu strateegias¹² mainiti äriühinguõigusega seotud ebakindlust ühe takistusena, mille üle VKEd seoses ühtse turuga kaebavad, ning kinnitati, et komisjon „uurib [...] ka vajadust ajakohastada olemasolevaid eeskirju piiriülese ühinemise kohta ning võimalust täiendada neid piiriülese jagunemise eeskirjadega“.

Euroopa Parlament rõhutas direktiivi positiivset mõju, kuna direktiiv on soodustanud piiratud vastutusega äriühingute piiriülest ühinemist Euroopa Liidus ning vähendanud sellega seotud

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/56/EL (ELT L 310, 25.11.2005, lk 1); 19. juulil 2017 kehtetuks tunnistatud ja asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiviga (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (kodifitseeritud) (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

¹¹ Käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangu V lisa.

¹² COM(2015) 550 final. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“.

kulusid ja halduskoormust¹³. Ometi märkis Euroopa Parlament ka seda, et direktiiv tuleb selle toimimise parandamiseks läbi vaadata¹⁴.

Peamised tuvastatud takistused tulenevad materiaalõiguse normide, eelkõige võlausaldajate ja vähemusaktsionäride kaitset käsitlevate normide ühtlustamata jätmisest ning kiirmenetluse (st lihtsustatud menetlus vähem keerukate ühinemiste jaoks) puudumisest. Peale selle täheldati, et piiriülese ühinemise menetluses ei kasutata piisavalt digitaalseid vahendeid ja protsesse (nt dokumentide esitamisel ametiasutustele või nende jagamisel ametiasutuste vahel). Samuti heideti ette, et töötajaid ei teavitata piisavalt piiriülese ühinemise üksikasjadest ja mõjust. Sidusrühmad kinnitasid nende puuduste olemasolu kogu konsultatsiooniprotsessi jooksul.

Võlausaldajate ja vähemusaktsionäride kaitse kohta on piiriülest ühinemist käsitlevates kehtivates õigusnormides sätestatud minimaalsed, peamiselt menetlusnormid, kuid sisulist kaitset peavad reguleerima siseriiklikud õigusnormid. Seepärast on liikmesriikide õigusnormid jätkuvalt erinevad. Näiteks on direktiivis enamat täpsustamata sätestatud vaid see, et võlausaldajate kaitse suhtes kohaldatakse siseriiklikke õigusnorme. Samuti sisaldab direktiiv mõningaid õigusnorme, mis käsitlevad aktsionäre üldiselt (nt teavitamine ühinemislepingu projekti kaudu, eksperdiaruanded, hääletamine üldkoosolekul), kuid jätab vähemusaktsionäride täiendava kaitse sätestamise liikmesriikide otsustada. Seoses töötajate osalemisega juhatuse tasandil on kehtivates õigusnormides sätestatud terviklik raamistik. Need normid ei näe aga ette, et ühinevad äriühingud on kohustatud andma töötajatele piiriülese ühinemise kohta konkreetset ja igakülgset teavet. Praegu käsitletakse töötajate olukorda ainult üldiselt juhatuse aruandes, mis on adresseeritud eelkõige aktsionäridele.

Lihtsustatud menetluste kasutamise võimalus on kehtivate õigusnormide kohaselt piiratud. Näiteks on lubatud loobuda sõltumatu eksperdi aruandest, kui sellega on nõus kõik aktsionärid, ning ei nõuta eksperdiaruande koostamist või üldkoosoleku heakskiitu emaettevõtja ja tema täisomanduses oleva tütarettevõtja ühinemise korral.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on need puudused kõrvaldada. Ettepanekuga kehtestatakse võlausaldajate ja aktsionäride kaitse ühtlustatud kord. Äriühing peab piiriülese ümberkujundamise otsuse projektis täpsustama, kuidas on kavandatud võlausaldajate ja aktsionäride kaitse. Võlausaldajad, kes ei ole rahul pakutud kaitsega, võivad taotleda asjakohaselt haldus- või kohtuasutuselt piisavate kaitsemeetmete kehtestamist. Eeldatakse, et piiriülene ühinemine ei kahjusta ühinevate äriühingute võlausaldajaid, kui sõltumatu ekspert on nende olukorda hinnanud ja leidnud, et neid ei kahjustata, või kui võlausaldajatele antakse õigus esitada nõue kas kolmandast isikust tagatise andja või ühinemise tulemusel tekkiva äriühingu vastu.

Hoolimata sellest võivad liikmesriigid jätkuvalt kohaldada oma siseriiklikke õigusnorme, mis käsitlevad maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumise kaitset, kui need õigusnormid erinevad käesoleva ettepanekuga pakutud kaitsest.

¹³ Euroopa Parlamendi 13. juuni 2017. aasta resolutsioon piiriülese ühinemise ja jagunemise rakendamise kohta (2016/2065(INI)).

¹⁴ Ka äriühinguõiguse ja äriühingu üldjuhtimise tegevuskavas (COM(2012) 740 final) rõhutatakse, et piiriülese ühinemise direktiiv oli suur edusamm äriühingute piiriülese liikuvuse alal ELis, kuid märgitakse samal ajal direktiivi kohandamise vajadust, et see vastaks ühtse turu muutuvatele vajadustele.

Piiriülese ühinemise vastu hääletanud aktsionäridel ja hääleõiguseta aktsionäridel on õigus äriühingust lahkuda (oma aktsiad võõrandada) ning saada piisavat hüvitust. Liikmesriigid peaksid ka tagama, et need ühinevate äriühingute aktsionärid, kes küll toetasid piiriülest ühinemist, kuid leidsid, et aktsiate kavandatud asendussuhe on ebapiisav, võivad vaidlustada piiriülese ühinemise lepingu ühises projektis ette nähtud asendussuhte liikmesriigi kohtus. Lisaks sellele tagab kavandatud kord, et töötajaid teavitatakse nõuetekohaselt kavandatud piiriülese ühinemise mõjust töötajatele. Samuti on ettepanekuga ette nähtud digitaalsete vahendite ja menetluste kasutamine kogu piiriülese ühinemise menetluse jooksul ning asjaomase teabe jagamine ettevõtlusregistrite sidestamise kaudu. Võimaluse korral sisalduvad ettepanekus täiendavad võimalused lihtsustatud menetluse kasutamiseks.

Piiriülene jagunemine

Äriühing võib ka soovida kasutada asutamisevabadust piiriülese jagunemise kaudu. Sama moodi nagu piiriülene ümberkujundamine ja ühinemine pakub ka piiriülene jagunemine äriühingutele võimalust muuta või lihtsustada oma organisatsiooni struktuuri, kohaneda muutuvate turutingimustega ja kasutada uusi äriühinguvõimalusi teises liikmesriigis. Seda kinnitasid piiriülest ühinemist ja jagunemist käsitletud 2015. aasta konsultatsioonile¹⁵ vastanud. Ometi on piiriülese jagunemise olukord ELi liikmesriikides praegu väga erinev.

Kuigi jagunemistel on liikmesriikide majanduskeskkonnas oluline roll, puudub äriühingute piiriülest jagunemist reguleeriv ühtlustatud õigusraamistik.

Kehtivas liidu õigusraamistikus on sätestatud üksnes äriühingute piiriülese ühinemise kord, kuid piiriülese jagunemise suhtes kohaldatakse siseriiklikke õigusnorme, kui neid on. Äriühingute piiriülese jagunemise siseriiklik kord on praegu kehtestatud vähem kui pooltes liikmesriikides. Piiriülest jagunemist käsitleva usaldusväärse õigusraamistiku puudumisel on äriühingutel raske siseneda teiste liikmesriikide turgudele ja sageli tuleb otseste menetluste asemel leida muid kulukaid võimalusi.

Erinevate siseriiklike nõuete tõttu on piiriüleseid tehinguid raske struktureerida ning see on keerukam ja kulukam. Isegi kui liikmesriigid lubavad äriühingutel piiriülest jaguneda, on asjaomased siseriiklikud õigusnormid sageli erinevad või koguni üksteisega vastuolus. Paljudes liikmesriikides ei ole otsene piiriülene jagunemine võimalik.

Praegune õiguskindlus ja äriühingute piiriülest liikuvust reguleerivate normide puudumine või keerukus tähendavad ka, et puudub selge raamistik, mis tagaks sidusrühmade tõhusa kaitse. Selle tulemusena võib isegi tekkida olukord, kus mõned äriühingud võivad asutamisevabadust kuritarvitada. Seega on väga tähtis luua õigusraamistik, mis tagab õiglase tasakaalu äriühingutele ELis soodsa ettevõtluskeskkonna kujundamise vajaduse ja samal ajal sidusrühmade õigustatud huvide kaitsmise vajaduse vahel.

2015. aasta ühtse turu strateegias¹⁶ mainiti äriühinguõigusega seotud ebakindlust ühe takistusena, mille üle VKEd seoses ühtse turuga kaebavad, ning kinnitati, et komisjon „uurib [...] ka vajadust ajakohastada olemasolevaid eeskirju piiriülese ühinemise kohta ning võimalust täiendada neid piiriülese jagunemise eeskirjadega“.

¹⁵ http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2014/cross-border-mergers-divisions/index_en.htm.

¹⁶ COM(2015) 550 final.

Ettepaneku selle osa eesmärk on kehtestada piiriülest jagunemist reguleeriv uus õigusraamistik. Peamine eesmärk on lahendada piiriülese liikuvusega seotud probleemid, muutes piiratud vastutusega äriühingute jaoks piiriülese jagunemise lihtsamaks.

Piiriülest jagunemist käsitlevate sätete eeskujuks on piiriülese ühinemise direktiiviga kehtestatud olemasolev raamistik ning siseriiklikku jagunemist reguleerivad õigusnormid. Õigusnorme on kohandatud, et võtta arvesse olukorda, kus äriühing jaguneb, erinevalt olukorrast, kus üks või mitu äriühingut annavad oma varad ja kohustused üle teisele äriühingule. Samal ajal on piiriülese jagunemise ühtlustatud korra eesmärgid sarnased piiriülese ümberkujundamise eesmärkidega:

- anda äriühingutele võimalus nõuetekohaselt, tõhusalt ja tulemuslikult piiriüleselt jaguneda;
- kaitsta sobival ja proportsionaalsel viisil kõige rohkem mõjutatud sidusrühmi, nagu töötajaid, võlausaldajaid ja aktsionäre.

Kuna piiriülese jagunemise ja piiriülese ümberkujundamisega kaasnevad sarnased riskid, on ka jagunemise puhul vaja sellist struktureeritud ja mitmetasandilist menetlust, nagu on kavandatud ümberkujundamise jaoks. Selline menetlus tagab, et piiriülese jagunemise õiguspärasust kontrollivad kõikide asjaomaste faktide ja andmete alusel nii jaguneva äriühingu asukoha järgne pädev asutus kui ka omandavate äriühingute asukoha järgsed pädevad asutused. Sarnaselt ümberkujundamisega on selle menetluse puhul oluline, et see takistab piiriülest jagunemist, kui tehakse kindlaks, et tegemist on kuritarvitusega, nimelt juhtudel, kui tegemist on fiktiivse skeemiga, mille eesmärk on saada alusetu maksueelis või kahjustada põhjendamatult töötajate, võlausaldajate või vähemusliikmete seadusest või lepingust tulenevaid õigusi.

Kuna olukorras, kus jagunev äriühing annab varad ja kohustused üle eri liikmesriikides asuvatele olemasolevatele äriühingutele, on kuritarvitamise ohu tõkestamine keeruline, otsustati praeguses etapis reguleerida ainult olukorda, kus piiriülesel jagunemisel luuakse uued äriühingud, mitte piiriülest jagunemist omandamise teel, st olukorda, kus äriühing annab varad ja kohustused üle mitmele olemasolevale äriühingule. Riigisisesele (kus selliseid olukordi reguleerib kehtiv kord) hõlmab selline menetlus uurimist, kas sidusrühmade huvid on kaitstud ühes liikmesriigis, kuid piiriüleses olukorras on vaja kaasata mitu asutust eri liikmesriikidest. Alles pärast esimeste kogemuste saamist uute piiriülese jagunemise eeskirjade rakendamisel saab hinnata, kas direktiivi kohaldamisalasse peaks kuuluma ka piiriülene jagunemine omandamise teel.

Sarnaselt piiriülese ümberkujundamisega hõlmaks menetluse esimene etapp piiriülese jagunemise otsuse projekti ettevalmistamist ning kahe sihipärase aruande (aktsionäridele ja töötajatele) koostamist, milles käsitletakse piiriülese jagunemise mõju neile. Lisaks sellele peaksid keskmise suurusega ja suured äriühingud esitama pädevale asutusele taotluse sõltumatu eksperdi nimetamiseks, kes kontrollib äriühingu koostatud otsuseprojekti ja aruannete õigsust. Sõltumatu eksperdi kirjalik aruanne on ka faktiline alus, mille põhjal pädev asutus hindab muu hulgas eelnimetatud kuritarvituse ohtu. Eksperdi aruanne avalikustatakse ja see ei tohi sisaldada äriühingult saadud konfidentsiaalset teavet. Otsuseprojekt ja aruanded tehakse avalikkusele kättesaadavaks ning mõjutatud sidusrühmad saavad esitada nende kohta märkusi.

Seejärel võtab äriühingu üldkoosolek vastu otsuse, kas piiriülene jagunemine toimub või mitte. See otsus esitatakse koos asjaomase teabe ja dokumentidega jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi pädevale asutusele, kes otsustab, kas anda välja jagunemiseelne tõend või mitte. Kõnealuse asutuse tehtav kontroll koosneb kahest etapist, millest üks on kohustuslik ja teine valikuline. Esimene etapp kestab kuni üks kuu ja pädev asutus hindab selle jooksul, kas

piiriülene jagunemine on seaduslik. Asutus kontrollib direktiivis ette nähtud pädevuse piires, kas kõik direktiivis ja siseriiklikus õiguses sätestatud piiriülese jagunemise tingimused on täidetud, sealhulgas kas äriühing on maksejõuline, kas vajalik enamus aktsionäre on jagunemise üldkoosolekul heaks kiitnud ning kas töötajate, vähemusaktsionäride ja võlausaldajate kaitse on tagatud. Samuti teeb asutus kindlaks, kas tegemist on fiktiivse skeemiga, mille eesmärk on saada alusetu maksueelis või kahjustada põhjendamatult töötajate, võlausaldajate või vähemusliikmete seadusest või lepingust tulenevaid õigusi. Kui asutusel ei ole ühe kuu möödudes vastuväiteid, annab ta välja jagunemiseelse tõendi; kui ühe kuu möödudes on selge, et piiriülene jagunemine on ebaseaduslik, keeldub asutus jagunemiseelse tõendi välja andmisest; kui asutusel on tekkinud tõsine kahtlus, et jagunemine võib olla ebaseaduslik, teatab ta jagunevale äriühingule, et ta teeb põhjaliku uurimise hindamaks, kas tegemist on eelnimetatud kuritarvitusega. Põhjalik uurimine tuleb lõpule viia ja lõplik otsus vastu võtta kahe kuu jooksul põhjaliku uurimise alustamisest.

Kui sellise kontrolli järel antakse välja jagunemiseelne tõend, edastatakse see viivitamata omandavate äriühingute asukoha järgsete liikmesriikide pädevatele asutustele. Seejärel viivad pädevad asutused läbi kontrolli seoses menetluse selle osaga, mille suhtes kohaldatakse nende asjaomaseid õigusnorme. Omandavate äriühingute asukoha järgsete liikmesriikide pädevad asutused peavad tagama, et äriühingud vastavad vajaduse korral siseriikliku õiguse kohastele äriühingu asutamise tingimustele (näiteks kas äriühingu tegelik asukoht on tema territooriumil). Samuti peavad nad kontrollima, kas töötajate osalemise kord on seaduslikult kindlaks määratud. Pärast õiguspärasuse kontrolli kantakse jagunemine kõikidesse asjaomastesse ettevõtlusregistritesse. Kogu registritevaheline suhtlus toimub ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemi (BRIS) kaudu.

Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Käesolev ettepanek täiendab ja muudab olemasolevaid liidu õigusnorme, mis on praegu kodifitseeritud direktiivis (EL) 2017/1132. Selle eesmärk on läbi vaadata kehtiv piiriülese ühinemise kord ning kehtestada äriühingutele sobiv ja selge õigusraamistik piiriüleseks jagunemiseks ja registrijärgse asukoha viimiseks üle piiri. Kavandatud õigusnormid on menetluslikult täielikult kooskõlas olemasolevate õigusnormidega, mille eesmärk on soodustada äriühingute piiriülest tegevust piiriülese ühinemise kaudu; sisuliselt on kavandatud õigusnormid täielikult kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 49–55 sätestatud asutamisvabaduse põhimõttega ning vajadusega kaitsta töötajaid, vähemusaktsionäre ja võlausaldajaid. Samuti on ettepanek kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 2157/2001¹⁷ ette nähtud piiriülese liikuvuse eeskirjadega. Lisaks sellele on kavandatud õigusnormid kooskõlas lähenemisviisiga, mida on kasutatud direktiivis 2007/36/EÜ¹⁸ sätestatud liidu õigusnormides aktsionäride õiguste kohta ja määruses (EL) nr 2015/848¹⁹ (maksejõuetusmenetluse kohta) sätestatud kohaldatava õiguse eeskirjades.

¹⁷ Nõukogu 8. oktoobri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2157/2001 Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta direktiiv 2007/36/EÜ noteeritud äriühingute aktsionäride teatavate õiguste kasutamise kohta.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) nr 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta.

Digitaalsete vahendite kasutamine ning eelkõige ümberkujundamist, ühinemist ja jagunemist käsitleva äriühingute teabe vahetamine ettevõtlusregistrite vahel ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemi (BRIS)²⁰ kaudu on täielikult kooskõlas eesmärgiga digiteerida äriühinguõiguslikud menetlused digitaalse ühtse turu raames; ühtlasi täiendavad need digiteerimist käsitleva ettepaneku digiteerimiselemente, mille eesmärk on edendada digitaalseid vahendeid ja protsesse äriühingu kogu elutsükli jooksul.

Kavandatud õigusnormid on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiviga 2009/38/EÜ Euroopa tööühikute asutamise või töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise korra sisseseadmise kohta liikmesriigiülestes ettevõtetes või kontsernides (uuesti sõnastatud), nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/59/EÜ kollektiivseid koondamisi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiviga 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2002. aasta direktiiviga 2002/14/EÜ, millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses, ning peaksid neid õigusakte täiendama. Eelkõige võib kooskõlas direktiiviga 2001/23/EÜ kaitsta ka piiriülese ühinemises või jagunemises osalevate äriühingute töötajate õigusi. Kavandatud õigusnormid peaksid andma töötajatele täiendava kaitse, tagades suurema läbipaistvuse ning töötajate parema teavitamise kavandatud piiriülese ümberkujundamise, ühinemise või jagunemise kohta.

Lisaks sellele soodustab ettepanek äriühingute piiriülest liikuvust, ühtlustades võlaausaldajate ja vähemusaktsionäride kaitse sisulised ja menetluslikud aspektid, mis omakorda elavdab piiriülest tegevust, suurendades õiguskindlust ja vähendades seega äriühingute kulusid, mis tulenevad kulukast õigusnõustamisest ning vajadusest järgida liikmesriikide ühtlustamata õigusnorme.

Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

Käesolev ettepanek aitab edukalt rakendada paljusid komisjoni algatusi, mille eesmärk on parandada ühtse turu toimimist, seda tugevdades ja õiglasemaks muutes, ning ehitada üles digitaalne Euroopa²¹. Samuti toetab käesolev algatus Euroopa investeerimiskava, eelkõige selle kolmandat sammast, mis keskendub Euroopa ettevõtluskeskkonna parandamisele, kõrvaldades investeringute regulatiivsed takistused nii liikmesriikide kui ka liidu tasandil; lisaks sellele toetab algatus kapitaliturgude liitu,²² muutes õigusraamistiku äriühingute jaoks selgemaks, sobivamaks ja tõhusamaks, et ergutada investeringute tegemist Euroopas.

Samal ajal on käesolev algatus ka kooskõlas eesmärgiga luua tugevdatud ja õiglasem majandusliit ning selle Euroopa sotsiaalõiguste sambaga, eelkõige samba kaheksanda põhimõttega, milles on sätestatud mitu aluspõhimõtet ja õigust, et toetada õiglaseid ja hästi

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2012. aasta direktiiv 2012/17/EL, millega muudetakse nõukogu direktiivi 89/666/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2005/56/EÜ ja 2009/101/EÜ keskregistrite, äriregistrite ja äriühingute registrite sidestamise osas.

²¹ COM(2015) 550 final. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“.

²² COM(2015) 468 final. Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kapitaliturgude liidu loomise tegevuskava“.

toimivat tööturget ja sotsiaalhoolekande süsteeme²³. Suurendades eelkõige läbipaistvust asjaomaste sidusrühmade, sealhulgas töötajate jaoks, aitab algatus otseselt rakendada põhimõtet, mille kohaselt töötajatel või nende esindajatel on õigus nõuda, et neid teavitatakse ja nendega konsulteeritakse õigel ajal nende jaoks olulistes küsimustes, eelkõige seoses ettevõtete ülemineku, ümberkorraldamise ja ühinemisega ning kollektiivse koondamisega.

Algatus on kooskõlas eesmärgiga luua Euroopa Liidu õiglane ja tõhus äriühingute maksustamise süsteem²⁴. Nõukogu on viimastel aastatel võtnud äriühingu tulumaksu vältimise vastu võitlemiseks mitmesuguseid meetmeid. Nõukogu direktiiviga (EL) 2015/2376²⁵ on kehtestatud liikmesriikidevaheline kohustuslik automaatne teabevahetus maksualaste eelotsuste ja siirdehinna eelkokkulepete valdkonnas. Lisaks on nõukogu direktiiviga (EL) 2016/881²⁶ kehtestatud kohustuslik automaatne teabevahetus hargmaiste ettevõtete kontsernide poolt esitatavate riikidepõhiste aruannete kohta Nõukogu direktiiviga (EL) 2016/1164²⁷ on ette nähtud siseturu toimimist otseselt mõjutavate maksustamise vältimise viiside vastased eeskirjad, sealhulgas sätted, mis käsitlevad riigist lahkumisel tasumisele kuuluvat maksu, mille eesmärk on ennetada äriühingute poolt maksustamise vältimist varade ümberpaigutamisel. 13. märtsil 2018 saavutati nõukogus poliitiline kokkulepe seoses komisjoni ettepanekuga²⁸ võtta vastu direktiiv, millega nähakse ette maksuplaneerimise skeemide kohustuslik avalikustamine vahendajate poolt ja mis võetakse eeldatavasti peatselt vastu.

Parem piiriülene juurdepääs äriühingutega seotud teabele aitab eelkõige tagada kasumi õiglase maksustamise. Kaitsemeetmed, mis tõkestavad ümberkujundamise ja jagunemise menetluste kuritarvitamise fiktiivsete skeemide loomiseks eesmärgiga saada alusetu maksueelis, toetavad ELi jõupingutusi maksudest kõrvalehoidmise ja maksustamise vältimise vastu võitlemisel.

Kuna käesoleva algatusega kehtestatakse selgemad ja ühtlustatamad eeskirjad, mille eesmärk on kaitsta äriühingute aktsionäre ja tõhustada piiriülese ümberkujundamise õiguspärasuse kontrolli, astutakse sellega ka täiendav samm selliste riskide maandamiseks, mida tekitavad organiseeritud kuritegelikud ühendused juriidiliste isikute, näiteks äriühingute loomisel ja nende kaudu äritegevuse teostamisel. Komisjon juhtis nendele riskidele tähelepanu oma 26. juuni 2017. aasta aruandes siseturgu mõjutavate ja piiriülese tegevusega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamise kohta²⁹. Komisjon rõhutas selles aruandes ettevõttestruktuuride, näiteks äriühingute haavatavust seoses organiseeritud kuritegelike ühenduste ja terrorirühmituste sisseimbumise riskiga. Käesolev algatus täiendab

²³ C(2017) 2600 final. Komisjoni soovitus Euroopa sotsiaalõiguste samba loomise kohta.

²⁴ COM(2015) 302 final. „Euroopa Liidu õiglane ja tõhus äriühingute maksustamise süsteem: viis tähtsaimat meetmevaldkonda“.

²⁵ Nõukogu 8. detsembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2376, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas (ELT L 332, 18.12.2015, lk 1).

²⁶ Nõukogu 25. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/881, millega muudetakse direktiivi 2011/16/EL seoses kohustusliku automaatse teabevahetusega maksustamise valdkonnas (ELT L 146, 3.6.2016, lk 8).

²⁷ Nõukogu 12. juuli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1164, millega nähakse ette siseturu toimimist otseselt mõjutavate maksustamise vältimise viiside vastased eeskirjad (ELT L 193, 19.7.2016, lk 1).

²⁸ COM(2017) 335 final.

²⁹ COM(2017) 340 final.

edasipüüdlikke eeskirju, mis on juba kehtestatud vastavalt direktiivile (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ja mille kohaselt peaksid ettevõttestruktuurid avalikustama tegelikud tulusaajad isikutele, kes vastutavad rahapesu ja terrorismi rahastamise nõuete kohaldamise eest³⁰.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

Õiguslik alus

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklil 50, mis on õiguslik alus ELi pädevusele võtta meetmeid äriühinguõiguse valdkonnas. Eelkõige on artikli 50 lõike 2 punktis f sätestatud asutamisvabaduse piirangute järkjärguline kaotamine ning artikli 50 lõike 2 punktis g kooskõlastusmeetmed seoses äriühingute liikmete ja teiste sidusrühmade huvide kaitsega.

Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Probleemide lahendamisel liidu tasandil, mitte liikmesriikide võetavate üksikmeetmetega, on selge lisaväärtus. **Piiriülese ümberkujundamisel ja jagunemisel** põhjustavad peamisi raskusi erinevad, vastuolus olevad või kattuvad siseriiklikud menetlusnormid ja võlausaldajate, töötajate ja vähemusaktsionäride kaitset (sh töötajate osalemist) käsitlevad eeskirjad ning ettevõtlusregistrite puudulik sidestamine. **Kehtivad piiriülese ühinemise eeskirjad** ei toimi tõhusalt eelkõige seetõttu, et võlausaldajate ja vähemusaktsionäride kaitset käsitlevad siseriiklikud õigusnormid on erinevad, vastuolus olevad või kattuvad, ettevõtlusregistrite sidestamine on puudulik ning liikmesriikide erinevatest õigusnormidest (nt raamatupidamiseeskirjadest) tulenevad muud ebakõlad või õiguskindlusetus. Selliste probleemide olemuse tõttu on nende lahendamiseks vaja liidu tasandi meetmeid. Üksikult tegutsevad liikmesriigid ei saaks rahuldavalt kõrvaldada takistusi, et saavutada piiriüleste tehingute tõhusam toimimine, sest siseriiklikud õigusnormid ja menetlused peavad piiriüleses olukorras toimimiseks ja piiriüleste tehingute soodustamiseks omavahel kokku sobima. Neid tõkkeid ei saa kõrvaldada ainult ELi toimimise lepingu artikli 49 vahetu kohaldamisega, sest iga tõkke puhul tuleks algatada rikkumismenetlus asjaomase liikmesriigi vastu ning paljude tõkete kõrvaldamiseks on vaja eelnevalt kooskõlastada siseriiklikud õigussüsteemid, sealhulgas seada sisse halduskoostöö.

Seega tundub, et liidu tasandil meetmeid võtmata oleksid kättesaadavad ainult ühtlustamata siseriiklikud lahendused, nii et äriühingud (eelkõige VKEd) peaksid jätkuvalt toime tulema erinevate riiklike kordadega, mis raskendaks asutamisvabaduse tõhusat kasutamist, tagamata seejuures sidusrühmade piisavat kaitset, ning kaasnevad kulud mõjutaksid eeskätt äriühinguid, aga ka sidusrühmi, olgu need siis töötajad, võlausaldajad või vähemusaktsionärid.

Kuigi töötajate, vähemusaktsionäride ja võlausaldajate sisulised kaitsetasemed sätestatakse ikkagi liikmesriigi tasandil, tuleb õiguskindluse ja tõhusa kaitse tagamiseks kehtestada piiriüleste tehingute suhtes kohaldatav menetlusraamistik ELi tasandil.

Eeltoodut arvesse võttes on ELi sihipärane meede kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

³⁰

Lisaks sellele tuleks tegelike tulusaajate andmed kanda siseriiklikku keskregistrisse.

Proportsionaalsus

Proportsionaalsuse põhimõttega seoses tundub, et kavandatud õigusnormid on eesmärgi – kehtestada äriühingutele selged ja sobivad eeskirjad ning tagada sidusrühmade kaitse vastavalt mõjuhindangus märgitule – saavutamiseks asjakohased. Mõjuhindangus selgitatakse hinnatud variantide kulusid ja kasu äriühingutele, sidusrühmadele ja liikmesriikidele, võttes arvesse kõiki vajalikke asjaolusid, sealhulgas ühiskondlikku kasu ja poliitilist teostatavust. Kavandatud piiriülese ümberkujundamise menetluse tulemusena on näiteks kulude kokkuhoid hinnanguliselt 12 000–19 000 eurot tehingu kohta ja siseturul tegutsevad äriühingud säästavad viie aasta jooksul kokku 176–280 miljonit eurot.

Näib, et kavandatud meetmed ei lähe eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale ning kavandatud meetmete positiivne mõju on võimalikust negatiivsest mõjust suurem (mõjuhindangu punkt 6.3).

Vahendi valik

Äriühinguõiguslike tehingute õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 50, mille kohaselt peavad Euroopa Parlament ja nõukogu andma direktiive. Äriühinguõigust reguleerib liidu tasandil direktiiv (EL) 2017/1132. Seda direktiivi muudetakse ja täiendatakse käesoleva ettepanekuga, et tagada liidu äriühinguõiguse ühtsus ja järjepidevus.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

Ettepanekuga kehtestatakse uus õigusraamistik, mis reguleerib piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ümberkujundamise ja jagunemise menetlusi.

Kooskõlas parema õigusloome nõuetega tehti hindamiskriteeriumide alusel kehtiva piiriülese ühinemise direktiivi³¹ järelhindamine³². Hindamisel kasutati peamiste teabeallikadena piiriülese ühinemise direktiivi kohaldamise uuringut, mille välistöövõtja³³ tegi komisjoni tellimusel, täiendavaid uuringuid³⁴ ja kaht avalikku konsultatsiooni (2015. ja 2017. aastal), mille käigus koguti sidusrühmade arvamusi piiriülese ühinemise toimimise kohta.

Analüüsi tulemusena anti piiriülese ühinemise direktiivile selle tõhususe, tulemuslikkuse, asjakohasuse, sidususe ja ELi lisaväärtuse poolest üldiselt positiivne hinnang. Piiriülese ühinemise direktiiv on kokkuvõttes oluliselt suurendanud piiriüleste ühinemiste arvu, mis on

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/56/EÜ piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ühinemise kohta (ELT L 310, 25.11.2005, lk 1); see direktiiv on nüüd asendatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiviga (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (kodifitseeritud) (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

³² Käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhindangu V lisa.

³³ Bech-Bruun/Lexidale, *Study on the application of the cross-border mergers directive* (september 2013), http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/mergers/131007_study-cross-border-merger-directive_en.pdf.

³⁴ Schmidt, J., *Cross-border mergers and divisions, transfers of seat: Is there a need to legislate?*, õiguskomisjoni tellimusel tehtud uuring, juuni 2016. Reynolds, S., Scherrer, A., Truli, E., *Ex-post analysis of the EU framework in the area of cross-border mergers and divisions*, Euroopa Parlamendi tellimusel tehtud uuring, detsember 2016.

kooskõlas direktiivi eesmärgiga soodustada piiriülest ühinemist ja laiendada siseturu pakutavaid võimalusi.

Hoolimata üldiselt positiivsest hinnangust tuvastati hindamisel teatavad probleemid, mis pär�ivad direktiivi täielikku tõhusust ja tulemuslikkust. Peamised takistused tulenevad eelkõige võlausaldajate ja vähemusaktsionäride kaitset käsitlevate materiaalõiguse normide ühtlustamata jätmisest ning sellest, et direktiivis ei ole sätestatud kiirmenetlust (st lihtsustatud menetlust). Ettevõtlusregistrite laialdasem sidestamine suurendaks koostoimet ja seega sidusust muude äriühinguõigust käsitlevate õigusaktidega.

Ettepanek on hinnanguga kooskõlas ja selle eesmärk on kõrvaldada piiriülest ühinemist käsitlevates kehtivates õigusnormides tuvastatud peamised puudused.

Konsulteerimine sidusrühmadega

Komisjon suhtles mõju hindamisel aktiivselt sidusrühmadega ja konsulteeris nendega põhjalikult. Konsultatsiooniprotsess hõlmas avalikku veebikonsultatsiooni, sidusrühmadega kohtumisi, sealhulgas arutelusid liikmesriikide ekspertidega, ja mitut uuringut. Nende meetoditega kogutud teavet võeti arvesse ettepaneku koostamisel.

Komisjon korraldas 2012. aastal avaliku konsultatsiooni, et hinnata sidusrühmade peamisi huvisid seoses Euroopa äriühinguõigusega ning kindlaks määrata Euroopa äriühinguõiguse tulevased prioriteedid. Kokku saadi 496 vastust paljudelt eri sidusrühmadelt, sealhulgas ametiasutustelt, ametiühingutelt, kodanikuühiskonnalt, kutseorganisatsioonidelt, vabade elukutsete esindajatelt, investoritelt, ülikoolidelt, mõttekodadelt, konsultantidelt ja üksikisikutelt. Valdav osa sidusrühmadest keskendus ettevõtluskeskkonna parandamisele ja piiriülese liikuvuse soodustamisele. Samuti rõhutati võlausaldajate, aktsionäride ja töötajate kaitse tõhustamist piiriüleses olukorras ning äriühingute asutamise toetamist ja konkurentsi suuremat reguleerimist.

2013. aastal algatati põhjalikum avalik veebikonsultatsioon äriühingute registrijärgse asukoha piiriülese muutmise üle, et saada täpsemat teavet äriühingute kulude kohta registrijärgse asukoha viimisel välismaale ning mitmesuguse kasu kohta, mida liidu meede selles suhtes võiks anda. Kokku saadi 86 vastust ametiasutustelt, ametiühingutelt, kodanikuühiskonnalt, äriühingutelt, äriorganisatsioonidelt, üksikisikutelt ja ülikoolidelt, kes esindasid erinevaid ühiskonnakihte. Vastused saadi 20 ELi liikmesriigist ja ELi-välistest riikidest. Leiti, et enamik vastajaid, kes kaaluksid võimalust viia oma äriühing üle piiri, toetaks üldiselt ümberkujundamismenetluse kasutuselevõttu. Positiivse vastuse põhjustena nimetati majanduslikku kasu, kulude kokkuhoidu siseturul ja VKEde suuremaid võimalusi viia äriühing üle piiri. Lisaks sellele väitis vastajate 43 %ne enamus, et Euroopa Liidu Kohtu praktika ei ole seda küsimust piisavalt selgitanud.

2015. aastal algatati täiendav avalik konsultatsioon, mis keskendus piiriülesele ühinemisele ja jagunemisele ning mille tulemusena saadi 151 vastust³⁵. Vastajad toetasid üldjuhul uut

³⁵ Schmidt, J., *Cross-border mergers and divisions, transfers of seat: Is there a need to legislate?*, õiguskomisjoni tellimusel tehtud uuring, juuni 2016. Reynolds, S., Scherrer, A., Truli, E., *Ex-post analysis of the EU framework in the area of cross-border mergers and divisions*, Euroopa Parlamendi tellimusel tehtud uuring, detsember 2016.

piiriülese jagunemise menetlust, sest enamik uuringus osalejaid nimetas peamiste lahendamist vajavate probleemidena võlausaldajate kaitset, vähemusaktsionäride kaitset ja töötajate õiguste kaitset. Ligikaudu 72 % arvamust avaldanud vastajatest leidis, et piiriülest jagunemist käsitlevate õigusnõuete ühtlustamine aitaks ettevõtjaid ning soodustaks piiriülest tegevust, vähendades piiriülese jagunemisega otseselt seotud kulusid. Peamisteks lahendamist vajavateks probleemideks peeti menetlusküsimusi ja sidusrühmade kaitset. 68 % vastajatest nimetas piiriülese jagunemise peamise takistusena liidu normide puudumisest tingitud õiguskindlusetust ning 51 % vastajatest pidas suureks probleemiks praeguste menetluste kestust ja keerukust. Piiriülese ühinemise valdkonnas pooldas 88 % vastajatest võlausaldajate kaitse ühtlustamist ja 75 % neist toetas täielikku ühtlustamist. Valdav enamik leidis, et parimaks kaitseks on tagatis ning ühtlustada tuleks võlausaldaja kaitseperioodi alguskuupäev. Vähemusaktsionäride kaitse küsimuses pooldas ühtlustamist 66 %ne enamus ja 71 % neist toetas maksimaalset ühtlustamist. Täielikku ühtlustamist toetanutest leidsid 70 %, et vähemusaktsionäridele tuleks anda õigus piisava rahalise hüvituse korral osalusest loobuda. Lisaks sellel toetas 62 % vastajatest kiirmenetluse kasutuselevõttu.

Viimane äriühinguõigust käsitlev avalik konsultatsioon algatati 2017. aastal. See kestis 2017. aasta 10. maist kuni 6. augustini. Kokku saadi 207 vastust. Eelseisvat algatust arvesse võttes soovis komisjon saada vastuseid üksikasjalikele küsimustele, mis käsitlesid liidu õigusraamistiku puudusi ja vastajate jaoks esmatähtsaid valdkondi.

Konsultatsiooni tulemustest ilmnes nii liikmesriikide kui ka sidusrühmade laialdane toetus piiriülesele ümberkujundamisele, sest ligikaudu 85 % kõikidest vastajatest leidis, et seda küsimust peaks reguleerima liidu õigusakt. Mis puutub sidusrühmadesse, siis kõik ametiasutused nõustusid, et ümberkujundamist käsitlevate menetlusnormide puudumine takistab siseturu toimimist ja EL peaks selle probleemiga tegelema. Mitu ametiasutust väitis, et neile teeb asukoha küsimus rohkem muret kui sidusrühmade kaitsemehhanismid, ning kinnitas toetust ümberkujundamist käsitlevale algatusele, kui see lubaks äriühingutel viia üle oma tegelik asukoht tegelikul ärieesmärgil, mitte sõlmida pettuse eesmärgil tehinguid varifirmadega.

Ümberkujundamismenetlust toetavate ettevõtjate rühmade osakaal oli sarnane seda toetavate ametiasutuste osakaaluga. Ligikaudu 44 % ettevõtjate rühmadest pidas seda ELi jaoks esmatähtsaks, 22 % tähtsaks ja 22 % vähetähtsaks. Ametiühingute ja notarite seas oli ümberkujundamist käsitlevate uute menetlusnormide toetus mõõdukas (seda pidas ELi jaoks vähetähtsaks vastavalt 74 % ja 79 %). Nii ametiühingud kui ka Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu (CNUE; notarite esindusorgan) olid varmad rõhutama, et äriühingutel peaks olema lubatud viia oma registrijärgne asukoht üle ainult siis, kui sellega koos viiakse üle ka tegelik asukoht, kusjuures ametiühingud rõhutasid lisaks, et töötajate teavitamiseks, nendega konsulteerimiseks ja nende osalemisõiguse tagamiseks on vaja horisontaalset õigusakti. Ka akadeemilised ringkonnad pooldasid üldiselt ümberkujundamismenetluse kasutuselevõttu. Mõned akadeemiliste ringkondade esindajad väitsid, et liikmesriikidel peaks olema võimalus kindlaks määrata enda nõuded, mida tunnustatakse nende õiguses, ning tõepoolest ka see, kas nad nõuavad tegeliku asukoha üleviimist. Väideti, et võimalikult palju tuleks kasutada digiteerimist (st teabe avaldamisel ja äriregistrite vahelises suhtluses). Teised soovitasid, et liikmesriigid peaksid saama ümberkujundamist tõkestada ainult väga erandlikel juhtudel avalikust huvist lähtudes.

Seoses piiriülese ühinemisega tõi enamik 2017. aasta konsultatsioonis osalenud sidusrühmi välja samad probleemsed küsimused, mida nimetati ka 2015. aasta konsultatsiooni käigus: võlausaldajate kaitse, vähemusaktsionäride kaitse ja töötajate õiguste kaitse.

Enamik 2017. aasta konsultatsioonile vastanud riigiasutusi leidis, et piiriülest ühinemist käsitlevate kehtivate õigusnormidega on probleeme ja need probleemid takistavad siseturu toimimist, kuigi erineval määral. Arvamused selle kohta, kui tähtsaks tuleks pidada ELi algatust olemasolevate õigusnormide muutmiseks, olid erinevad. Seoses kaitsemeetmetega olid kõik vastanud riigiasutused arvamusel, et tegeleda tuleks võlausaldajate kaitsega, samal ajal kui 70 % leidis, et tegeleda tuleks ka vähemusaktsionäride kaitsega. 80 % pidas tähtsaks võlausaldajate kaitse menetluslike ja sisuliste aspektide ühtlustamist ning 50 % seda, et vähemusaktsionärid saaksid ühinemist tõkestada ja aktsiate asendamist vaidlustada.

Ka 2017. aasta konsultatsiooni käigus vastanud äriorganisatsioonid toetasid üldiselt vajadust muuta piiriülese ühinemise direktiivi. Äriorganisatsioonide tõstatatud küsimused puudutasid õigusnormide lihtsustamist (kiirmenetlust), võlausaldajate ja vähemusaktsionäride kaitset käsitlevate normide ühtlustamist, töötajate kaitset käsitlevate normide lihtsustamist ja ühinemismenetluse notariaalse kinnitamise nõude (mis kehtib teatavates liikmesriikides) kaotamist.

Piiriülese ühinemise eeskirjade muutmist toetasid ka ametiühingud. Nende peamine mureküsimus oli aga töötajate kaitse tugevdamine parema teavitamise ja konsulteerimise ning suuremate osalemisõiguste kaudu. Notarid olid seevastu valdavalt arvamusel, et kehtiv direktiiv toimib väga hästi, ega näinud vajadust uute ELi meetmete järele selles valdkonnas.

Piiriülese jagunemise puhul toetasid kõik konsultatsioonile vastanud ametiasutused piiriülese jagunemise uusi eeskirju ning 40 % pidas algatust selles valdkonnas ELi jaoks esmatähtsaks.

Äriorganisatsioonid toetasid kindlalt uusi õigusnorme, sest 44 % neist pidas seda esmatähtsaks ja 26 % tähtsaks. Notarid väljendasid uuele algatusele mõõdukast toetust. Ametiühingud suhtusid jagunemisse töötajatele kaasnevate ohtude tõttu väga kahtlevalt, kuid märkisid siiski, et kui liikmesriigid otsustavad jagunemist pooldada, tuleks töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise eeskirju karmistada.

Üldise märkusena väitis enamik piiriülese jagunemise uut menetlust pooldanud vastajaid, et menetlus peaks täpselt järgima kehtivas piiriülese ühinemise direktiivis sätestatud.

Sidusrühmade arvamust küsiti ka paljude kohtumiste käigus. Äriühinguõiguse eksperdirühmas (CLEG) algas äriühinguõiguse paketti käsitlev konsultatsiooniprotsess 2012. aastal. CLEGi kohtumistel keskenduti aastatel 2012–2014 äriühinguõiguse ja äriühingu üldjuhtimise 2012. aasta tegevuskavale ning 2015. ja 2016. aastal digiteerimise küsimustele. 2017. aastal toimus kolm CLEGi kohtumist, kus arutati konkreetset äriühinguõiguse paketi asjaomaseid küsimusi (nimelt digiteerimist ning piiriülest ühinemist, jagunemist ja ümberkujundamist). Nende kohtumiste käigus palus komisjon liikmesriikide ekspertidel avaldada arvamust konkreetsete küsimuste kohta.

2017. aastal kutsus komisjon CLEGi kohtumistele peale liikmesriikide ekspertide ka sidusrühmade esindajad, kes olid esile kerkinud 2013., 2015. ja 2017. aasta avalike konsultatsioonide käigus. Sidusrühmad esindasid ettevõtjaid, töötajaid ja õiguspraktikuid. Sidusrühmad juhtisid tähelepanu piiriüleste tehingute soodustamise vajadusele, kuid märkisid siiski, et äriühingute liikmete, töötajate ja võlausaldajate huvide kaitseks tuleks võtta piisavaid kaitsemeetmeid. Üldiselt toetati laialdaselt piiriülese ümberkujundamise algatust, kuid tingimusel, et kehtestatakse piisavad kaitsemeetmed. Seoses ühinemisega toetasid liikmesriikide esindajad üldiselt algatust, kuigi märgiti, et konkreetse lahenduse leidmiseks on vaja põhjalikumaid arutelusid. Ükski sidusrühm ei olnud küll piiriülese ühinemise eeskirjade muutmise vastu, kuid nad hindasid selle tähtsust erinevalt. Seoses piiriülese jagunemisega pooldasid liikmesriikide esindajad üldiselt algatust, kuigi tundub, et konkreetseid lahendusi – eelkõige erinevatest õigustavatest tulenevaid lahendusi – tuleb veel arutada. Kõik

sidusrühmad, välja arvatud ametiühingud, leidsid üldiselt, et piiriülese jagunemise uus menetlus oleks väga vajalik ning see peaks täpselt järgima kehtivas piiriülese ühinemise direktiivis sätestatud.

Sidusrühmade arvamust küsiti peale CLEGi kohtumiste ka kahepoolsete kohtumiste käigus. Neil kohtumistel rõhutasid ametiühingute esindajad, et tähtis on säilitada töötajate osalemisõigused ning äriühingud peaksid asukoha üle viima ainult tõelisel eesmärgil, vältides seega varifirmade loomist piiriüleste tehingute kaudu. Äriorganisatsioonide esindajad toetasid kindlalt äriühingute liikuvust soodustavat algatust.

Ettepanekus käsitletakse kõige tähtsamaid sidusrühmade nimetatud küsimusi. Kuna aga sidusrühmade arvamused kõnealuste küsimuste konkreetse lahendamise kohta olid erinevad, püütakse ettepanekus leida õiglane tasakaal nende arvamuste vahel.

Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine

Komisjoni töö toetamiseks loodi 2014. aasta mais mitteametlik äriühinguõiguse eksperdirühm (ICLEG), kes tegeleb äriühinguõiguse küsimustega. Eksperdirühma kuulusid kõrgelt kvalifitseeritud ja kogenud teadlased ja äriühinguõigusega tegelevad õiguspraktikud mitmest liikmesriigist.

Komisjon kasutas ka 2017. aastal tehtud uuringu tulemusi; selle uuringu raames analüüsiti registrijärgse asukoha üle piiri viimise ja äriühingute piiriülese jagunemisega seotud konkreetseid küsimusi. Lisaks sellele kogus komisjon ekspertidelt tagasisidet mitmel konverentsil, sealhulgas 2017. aasta septembris Eestis Tallinnas korraldatud 21. Euroopa äriühinguõiguse ja äriühingu üldjuhtimise konverentsil „Digitaalselt piire ületades“ ning Euroopa äriühinguõigust ja äriühingu üldjuhtimist käsitleval iga-aastasel konverentsil, mis toimus 2017. aasta oktoobris Saksamaal Trieris.

Mõjuhindang

Õiguskontrollikomitee vaatas digiteerimise, piiriüleste tehingute ja äriühinguõiguse kollisiooninormide mõju hindamise aruande läbi 11. oktoobril 2017³⁶. 13. oktoobril 2017 andis õiguskontrollikomitee negatiivse arvamuse. Arvamuses esitatud soovitusi käsitleti mõjuhindangu muudetud versioonis, mis esitati komiteele 20. oktoobril 2017. Õiguskontrollikomitee andis 7. novembril 2017 reservatsioonidega positiivse arvamuse.

Seoses **kohaldamisalaga**, mis määrab kindlaks, millist liiki äriühingute suhtes piiriülese ümberkujundamise ja jagunemise ühtlustatud norme ja menetlusi ning piiriülese ühinemise muudetud norme kohaldatakse, selgitati mõjuhindangus, miks piiriülese ühinemise normide praegune kohaldamisala (st piiratud vastutusega äriühingud) on kõikide piiriüleste tehingute jaoks kõige tõhusam lahendus, hoolimata üleskutsetest laiendada kohaldamisala ühingutele ja ühistutele. Seda seepärast, et olemasolevate andmete põhjal kasutavad muud kui piiratud vastutusega äriühingud piiriülese ühinemise norme väga vähe. Piiriüleses ühinemises osalevatest ühendavatest äriühingutest 66 % ja ühinevatest äriühingutest 70 % olid

³⁶ Mõjuhindang ja õiguskontrollikomitee arvamus on kättesaadavad aadressil <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&year=&serviceId=10226&s=Search>.

osaühingud ning ühendavatest äriühingutest 32 % ja ühinevatest äriühingutest 28 % olid aktsiaseltsid³⁷. Peale selle põhjustaks kohaldamisala laiendamine probleeme seoses liidu äriühinguõiguse ja raamatupidamiseeskirjadega, mida kohaldatakse ainult piiratud vastutusega äriühingute suhtes.

Seoses **piiriülese ümberkujundamise ja jagunemise uute menetlusnormide kehtestamisega** võrreldi mõjuhinnangus piiriülest ümberkujundamist ja jagunemist käsitlevate menetlusnormide puudumise nullvarianti (lähtestsenaarium) esimese variandiga, mille puhul kehtestatakse äriühingute otsest piiriülest ümberkujundamist ja jagunemist võimaldavad ühtlustatud ELi menetlused. Menetlusnormide puudumine muudab piiriülese ümberkujundamise ja jagunemise väga keeruliseks, kui mitte võimatuks. Siseriiklikud piiriülese ümberkujundamise ja jagunemise menetlused on kehtestatud ainult vähestes liikmesriikides ning sageli ei ole need üksteisega kooskõlas. Seepärast peavad äriühingud kasutama kulukaid kaudseid menetlusi ning kohaldama analoogia korras piiriülese ühinemise direktiivi ja Euroopa Liidu Kohtu praktikat (juhul kui õiguspraktikud ja ettevõtlusregistrid on kohtupraktikaga tuttavad). Piiriülese ümberkujundamise ja jagunemise uute menetlusnormide kehtestamine muudaks olukorra äriühingute jaoks palju selgemaks ning vähendaks oluliselt nende äriühingute kulusid, kes soovivad end piiriüleselt ümber kujundada või jaguneda. See annaks suurema selguse ka liikmesriikide ettevõtlusregistritele, et teha täpselt kindlaks ajahetk, mil äriühingu saab kanda sihtliikmesriigi ettevõtlusregistrisse ja kustutada lähteliikmesriigi ettevõtlusregistrist, eesmärgiga vältida sellist olukorda, nagu tekkis kohtuasjas Polbud³⁸.

Seoses **vähemusaktsionäride ja -osnike kaitsega** võrreldi mõjuhinnangus vähemusaktsionäride kaitse olemasolevaid eeskirju puudutavat nullvarianti (lähtestsenaarium) esimese ja teise variandiga. Esimene variant tähendaks ühtlustatud normide kehtestamist kogu ühtsel turul. See põhineks piiriülese ühinemise normidel, kuid lisaks nähakse ette normide ühtlustamine. Eelistatud teise variandi puhul nähakse ette esimese variandiga sarnased ühtlustatud normid, kuid liikmesriigid saaksid kehtestada täiendavaid kaitsemeetmeid. Selle variandi korral oleks vähemusaktsionäride kaitse kõige paremini kohandatud. Kuigi teine variant võib põhjustada äriühingutele teatavaid kulusid seoses nõuete täitmise tagamisega, vähendaks see oluliselt äriühingute kulusid ja koormust võrreldes lähtestsenaariumiga ning tagaks suurema õiguskindluse, vähendaks õigusnõustamise vajadust ja võimaldaks seega äriühingutel kulusid kokku hoida võrreldes lähtestsenaariumiga. Eelistatud teine variant tagab parima tasakaalu kulude vähendamise, kõrgetasemelise kaitse ja liikmesriikide paindliku tegutsemise võimaluse vahel.

Seoses **võlausaldajate kaitsega** võrreldi mõjuhinnangus nullvarianti (lähtestsenaarium), mille kohaselt olemasolevaid piiriülese ühinemise norme ei muudeta ega kehtestata piiriülese ümberkujundamise ja jagunemise käigus võlausaldajate kaitset käsitlevaid ELi eeskirju, esimese variandiga, mis näeb ette võlausaldajate kaitse ühtlustatud normide kehtestamise, ja teise variandiga, mille puhul nähakse ette esimese variandiga sarnased ühtlustatud normid, kuid liikmesriigid saaksid kehtestada täiendavaid kaitsemeetmeid. Eelistatud teine variant tagaks parima tasakaalu kulude vähendamise, kõrgetasemelise kaitse ja liikmesriikide paindliku tegutsemise võimaluse vahel. Nii esimene kui ka teine variant vähendaks oluliselt

³⁷ Andmed käsitlevad ajavahemikku 2008–2012, Bech-Bruun/Lexidale, 2013, lk 80.

³⁸ Kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16.

äriühingute kulusid ja koormust võrreldes lähtestsenaariumiga, sest võlausaldajate kaitset käsitlevad ühtlustatud normid tagaksid suurema õiguskindluse ja vähendaksid õigusnõustamise vajadust piiriüleste tehingute korral. Esimese variandi puhul oleks äriühingute kulude kokkuvõtte suurim; teise variandi korral võib kokkuvõtte olla väiksem, sest liikmesriigid saavad kehtestada täiendavad kaitsemeetmed, mille järgimine võib olla mõnede äriühingute jaoks kulukas või koormav (nt vajadus anda kõikidele võlausaldajatele tagatis). Võlausaldajate kaitse valdkonnas tagaks teine variant terviklikuma ja sihipärasema kaitse kui esimene variant, sest liikmesriikidele jäetakse võimalus hinnata võlausaldajate kaitse siseriiklikke eripärasid ja kehtestada rohkem kaitsemeetmeid.

Seoses **töötajate teavitamise, nendega konsulteerimise ja nende osalemisega** võrreldi mõjuhinnaangus võimalust kohaldada piiriülese ühinemise direktiivis sätestatud kehtivaid töötajate osalemise eeskirju (lähtestsenaarium) esimese variandiga, mille kohaselt kohaldatakse piiriülese ühinemise korral töötajate juhtivorganites osalemist käsitlevaid olemasolevaid eeskirju ka piiriülese jagunemise ja ümberkujundamise puhul, ning teise variandiga, mis tähendab kehtivate piiriülese ühinemise eeskirjade sihipärasest muutmisest, nähes samal ajal töötajate kaitseks ette erimeetmed seoses tajutavalt suuremate riskidega piiriülese jagunemise ja ümberkujundamise korral. Eelistatud teine variant koosneb mitmest osast, mis peaksid koostöös tagama töötajate vajaliku kaitse. Kaitsemeetmed hõlmaksid uut eriaruannet, mille äriühingu juhatuse peab koostama kõikide piiriüleste tehingute kohta, kirjeldades piiriülese ühinemise mõju töökohtadele ja töötajate olukorrale, ning kuritarvitamise vastast eeskirja, mille kohaselt äriühing ei saaks kolme aasta jooksul piiriülese tehingu toimumisest teha järgmist piiriülest või siseriiklikku tehingut, mis kahjustaks töötajate osalemise süsteemi. See eeskiri põhineb kehtivatel piiriülese ühinemise normidel, kuid seda kohandatakse, nii et see hõlmaks mitte ainult järgnevaid riigisiseseid ümberkujundamisi, ühinemisi või jagunemisi, vaid ka muid piiriüleseid ja riigisiseseid tehinguid. Selle variandi kohaselt kehtestatakse ka erinormid, mis käsitlevad läbirääkimisi piiriülese jagunemise ja ümberkujundamise korral. Mõjuhinnaangus analüüsiti nende sihipärase muudatuste kulusid ja kasu ning leiti, et töötajate parem kaitse ja sellega kaasnev positiivne mõju ühiskonnale kaaluvad üles vähesed täiendavad nõuete täitmisega seotud kulud, mida äriühingud võivad kanda seoses aruande koostamisega.

Mõjuhinnaangus uuriti ka küsimust, kuidas käsitleda kuritarvitamise ohtu, sealhulgas varifirmade üha laiemat kasutamist kuritarvitamise eesmärgil, näiteks tööstandardite või sotsiaalkindlustusmaksete vältimiseks ja agressiivseks maksuplaneerimiseks. Avalike konsultatsioonide käigus soovisid teatavad sidusrühmad, eelkõige ametiühingud, lahendada probleemi selliselt, et piiriülesest ümberkujundatav äriühing peab viima sihtliikmesriiki nii registrijärgse asukohta kui ka peakontori. Euroopa Kohtu hiljutises otsuses kohtuasjas Polbud, mis tehti pärast avalikke konsultatsioone, sedastatakse siiski asutamisvabaduse kehtimist olukorras, kus üle piiri viiakse ainult registrijärgne asukoht. Seetõttu ei saa sellist lahendust ette näha. Mõjuhinnaangus võrreldi seega ühtlustatud normide puudumise nullvarianti (lähtestsenaarium) esimese variandiga, mis näeb ette normid ja menetlused, mille kohaselt liikmesriigid peavad iga juhtumi korral eraldi hindama, kas asjaomane piiriülene ümberkujundamine kujutab endast fiktiivset skeemi, mille eesmärk on saada alusetu maksueelis või kahjustada põhjendamatult töötajate, vähemusaktsionäride või võlausaldajate õigusi. Eelistatud esimene variant aitab otseselt vältida normidest kõrvalehoidmise vastu ning seega kuritarvitamise või pettuse eesmärgil varifirmade kasutamise vastu. Lähtestsenaariumiga võrreldes oleks esimene variant selle menetluse osa, mis võimaldab äriühingutel end piiriülesest ümber kujundada, ning seetõttu ei oleks nõuete täitmisega seotud täiendavad kulud konkreetselt seotud võimaliku fiktiivse skeemi hindamisega. Liikmesriigid aga peavad need õigusnormid üle võtma ja neid rakendama, millega kaasneksid teatavad haldus- ja organisatsioonilised kulud. Esimene variant tõhustaks sidusrühmade kaitset.

Sidusrühmad saaksid esitada oma seisukohad kogu menetluse jooksul ja lõpptulemusena kaitseks see neid olukorra eest, kus pettusega tegelevad äriühingud hoiavad normidest kõrvale.

Mõjuhinnaangus analüüsiti ka kollisiooninormidega seotud variante. Eelistatud variandiks oli õigusakt, millega ühtlustatakse asjaomased õigusnormid – eelkõige seoses ühendava teguriga – äriühingu asutamise koha alusel ning millele lisanduvad täiendavad erinormid, mis viitavad tegeliku asukoha järgsele õigusele ja mida kohaldatakse ainult ELis asutatud äriühingute suhtes. Kollisiooninorme käsitleva konkreetse õigusakti ettepanekut otsustati praegu siiski mitte esitada, kuna kavandatud õigusakt piiriülese ümberkujundamise, ühinemise ja jagunemise kohta käsitleb juhtumeid, mille puhul on selgust kõige rohkem vaja, nimelt piiriüleses olukorras olevate piiratud vastutusega äriühingute suhtes kohaldatava õigusega seotud konkreetseid küsimusi.

Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine

Ettepaneku eesmärk on tuua ettevõtjatele ühtsel turul lihtsustamise kaudu märkimisväärset kasu, soodustades äriühingute piiriülest liikuvust.

Piiriülest ümberkujundamist ja jagunemist reguleerivate ühiste normide tervikliku paketi loomine aitab ühtlustada ja lihtsustada menetlusi ning vähendada äritegevuse kulusid, mis tulenevad koostatavate dokumentide liigist ja sisust, erinevatest menetlustest ja nendega seotud tähtaegadest või muudest täiendavatest nõuetest. Töötajate osalemist ning liikmete ja võlausaldajate kaitset käsitlevad kavandatud normid suurendavad õiguskindlust ja asjaomaste tehingute prognoositavust. Piiriülest jagunemist ja ümberkujundamist käsitlevad uued ühised normid võimaldavad eeldatavasti säästa 12 000–37 000 eurot (jagunemine) ja 12 000–19 000 eurot (ümberkujundamine), olenevalt äriühingute suuruselt ja asjaomastest liikmesriikidest.

Piiriülest ühinemist käsitleva olemasoleva ELi õigusraamistiku kavandatud muudatused lihtsustavad äriühingute piiriülest ühinemist reguleerivaid norme ning vähendavad kulusid ja halduskoormust uue ühise ja ühtlustatud menetluse kaudu. Liikmete ja võlausaldajate kaitset käsitlevad kavandatud normid ning avalikustamismid suurendavad õiguskindlust ja prognoositavust.

Kulude vähenemisel ja menetluste lihtsustamisel on eriti positiivne mõju mikro- ja väikeettevõtjatele.

Ettepanekuga ette nähtud teabevahetus toimub keskregistrite, äriregistrite ja äriühingute registrite omavahelise ühendamise olemasoleva süsteemi (BRIS) kaudu. Seetõttu ei ole konkreetseid infotehnoloogilisi muudatusi ette nähtud.

Põhiõigused

Käesoleva algatuse raames kavandatud õigusnormid tagavad Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õiguste ja põhimõtete täieliku järgimise ning aitavad kaasa mitme sellise õiguse rakendamisele. Algatuse peamine eesmärk on eelkõige soodustada asutamisõiguse kasutamist kõikides liikmesriikides vastavalt harta artikli 15 lõikele 2 ning tagada kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu järgimine (artikli 21 lõige 2). Algatusega püütakse toetada ettevõtlusvabadust kooskõlas liidu õiguse ning siseriiklike õigusaktide ja tavadega (artikkel 16). See toetab ka artiklis 17 sätestatud õigust omandile, nähes ette kaitsemeetmed aktsionäride jaoks. Kuigi käesoleva ettepanekuga kehtestatakse äriühingutele eeskirjad äriühinguõiguse raames, toetab see ka töötajate õigust olla ettevõttes informeeritud ja ära kuulatud (harta artikkel 27), suurendades äriühingute piiriüleste tehingute läbipaistvust töötajate jaoks. Kooskõlas harta artikliga 8 tagatakse ka isikuandmete kaitse.

4. MÕJU EELARVELE

Suuri kulusid ei tuvastatud. Ettepanekuga kaasnevad eelkõige riigiasutustele kulud, mis on seotud õigusnormide kehtestamisega liikmesriigi tasandil (ettevalmistamine, konsulteerimine, vastuvõtmine, olemasolevate õigusnormide kohandamine) ja kontrollimenetluste sisseseadmisega. Piiriülese ümberkujundamise ja jagunemise puhul on mõju suurem liikmesriikides, kus piiriüleised menetlused puuduvad, kui neis, kus sellised menetlused on olemas ja neid peab ainult kohandama. ELi eelarvele mõju puudub.

5. MUU TEAVE

Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Komisjon abistab liikmesriike kavandatud õigusnormide ülevõtmisel ja teostab järelevalvet nende rakendamise üle. Selleks teeb komisjon tihedat koostööd riigiasutustega, näiteks liikmesriikide äriühinguõiguse spetsialistidega äriühinguõiguse eksperdirühma (CLEG) raames. Komisjon võib sellega seoses anda abi ja nõu (nt korraldades rakendamist käsitlevaid õpitubasid või pakkudes nõustamist kahepoolisel alusel).

Järelevalve raames analüüsitakse äriühingute piiriüleste tehingute suundumusi, tuginedes ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemi (BRIS) kaudu edastatud piiriülese ümberkujundamise, ühinemise ja jagunemise teadetele, piiriülese ümberkujundamise kulude kohta võimaluse korral kogutud teabele ning sellele, kas ja kuivõrd on sidusrühmad ja sidusrühmade ühendused rahul oma õiguste kaitsega asjaomaste piiriüleste tehingute käigus. Samuti jälgitakse Euroopa Liidu Kohtu praktikat selles valdkonnas.

Sidusrühmadelt vajaliku teabe kogumiseks saadab komisjon sidusrühmadele küsimustikud või korraldab konkreetsed uuringud.

Kavandatud meetmete mõju uurimiseks ja eesmärkide saavutamise kontrollimiseks tuleks teha hindamine. Selle korraldab komisjon, tuginedes järelevalve käigus ja vajaduse korral asjaomastelt sidusrühmadelt kogutud teabele. Hindamisaruanne tuleks välja anda pärast piisavate kogemuste saamist kavandatud meetme kohaldamisel.

Järelevalve ja hindamise teostamiseks teabe esitamine ei tohiks põhjustada asjaomastele sidusrühmadele ebavajalikku halduskoormust.

Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)

Ettepanekuga muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta. Selle keeruka direktiivi nõuetekohase rakendamise tagamiseks on vajalik selgitav dokument, näiteks vastavustabelite kujul.

Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Piiriülene ümberkujundamine

Artikkel 86a: artiklis kirjeldatakse selle ettepaneku kohaldamisala, millega kehtestatakse osahingute ja aktsiaseltside piiriülest ümberkujundamist reguleeriv liidu õigusraamistik.

Artikkel 86b: artikkel sisaldab mõisteid. Piiriülese ümberkujundamise mõiste põhineb Euroopa Kohtu praktilal ning tähendab äriühingul lähteliikmesriigis olnud õigusliku vormi muutmist sihtliikmesriigi õiguslikuks vormiks.

Artikkel 86c: artiklis on sätestatud piiriülese ümberkujundamise tingimused, nende kontrollimine ja kohaldatav õigus. Selles on eelkõige sätestatud tingimus, et äriühingud, kelle suhtes on alatatud maksejõuetusmenetlus või muu sarnane menetlus, ei saa ennast direktiivi kohaselt piiriülesest ümber kujundada. Vastavalt Euroopa Kohtu praktikas sätestatud üldisele põhimõttele, et liidu õigusega ei saa põhjendada õiguste kuritarvitamist, ei saa ümberkujundamiseks luba anda, kui pärast konkreetse juhtumi hindamist ning selle kõiki asjaomaseid fakte ja asjaolusid arvesse võttes on kindlaks tehtud, et tegemist on fiktiivse skeemiga, mille eesmärk on saada alusetu maksueelis või kahjustada ebaseaduslikult töötajate, võlausaldajate või liikmete seadusest või lepingust tulenevaid õigusi.

Artikkel 86d: artiklis on sätestatud miinimumteave, mis tuleb esitada piiriülese ümberkujundamise otsuse projektis, mis tehakse avalikult kättesaadavaks kõikidele asjaomasest tehingust huvitatud isikutele. Otsuseprojektis tuleb esitada teave äriühingu õigusliku vormi muutmise ja ümberkujundamise tulemusel loodava äriühingu kohta, aga ka asjaomastele sidusrühmadele, eelkõige aktsionäridele, võlausaldajatele ja töötajatele pakutava kaitse kohta. Artiklis rõhutatakse otsuseprojekti tähtsust, kuid muudetakse selle koostamine ka võimalikult lihtsaks, andes äriühingutele võimaluse koostada otsuseprojekt peale asjaomaste liikmesriikide ametliku keele või ametlike keelte ka keeles, mida kõige sagedamini kasutatakse äritehingutes; seega võivad liikmesriigid määrata, milline keeleversioon on lahknevuste korral otsustav.

Artikkel 86e: artiklis on sätestatud nõue koostada aktsionäride jaoks aruanne, milles selgitatakse üksikasjalikult piiriülese ümberkujundamise eesmärki, äriühingu kavasad ja aktsionäridele ette nähtud kaitsemeetmeid. Aruanne peab eelkõige sisaldama teavet selle kohta, kuidas ümberkujundamine mõjutab äriühingu tegevust ja huve, aktsionäride huve ja nende kaitseks võetavaid meetmeid. Aruanne peab olema kättesaadav ka töötajatele. Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega võib aruandest loobuda, kui sellega on nõus kõik äriühingu liikmed.

Artikkel 86f: artikli kohaselt peab äriühing koostama aruande, milles käsitletakse piiriülesest ümberkujundatava äriühingu töötajate jaoks olulisi küsimusi. Aruandes selgitatakse piiriülese ümberkujundamise mõju töötajatele. Aruanne tehakse kättesaadavaks töötajate esindajatele või esindajate puudumisel töötajatele endile. Lisaks selgitatakse selles sättes, et aruande esitamine ei mõjuta kehtivaid teavitus- ja konsultatsioonimenetlusi, mis on õigustikus juba ette nähtud.

Artikkel 86g: artikkel käsitleb uurimist, mille teeb sõltumatu ekspert. Piiriülese ümberkujundamise otsuse projektis ja juht- või haldusorgani aruannetes esitatud teabe õigsust peab hindama pädeva asutuse nimetatud sõltumatu ekspert. Aruanne peab sisaldama ka kogu asjaomast teavet äriühingu ja kavandatud piiriülese ümberkujundamise kohta, et pädev asutus saaks muu hulgas hinnata, ega tehingu puhul ei ole tegemist fiktiivse skeemiga. Lisaks sellele on artiklis sätestatud asjaomane menetlus, ajakava ja eksperdi pädevus, sealhulgas konfidentsiaalse teabe kaitse. Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega on mikro- ja väikeettevõtjad vabastatud sõltumatu eksperdi aruande koostamise nõudest.

Artikkel 86h: artiklis on sätestatud piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti ja sõltumatu eksperdi aruande avalikustamise kord – need peaksid olema tasuta avalikult kättesaadavad. Samal ajal tuleb avalikustamisel lisada märkus, millega kutsutakse äriühingu liikmeid, võlausaldajaid ja töötajaid esitama oma märkused. Avalikustamisnõuded tagavad asjaomaste sidusrühmade kaitseks viivitamatu juurdepääsu lepinguprojektile. Artiklis on sätestatud põhimõte, et otsuseprojekt avalikustatakse ettevõtlusregistris, mis on sidusrühmade jaoks

kõige tavalisem teabe hankimise allikas. Liikmesriigid võivad lubada äriühingutel avaldada otsuseprojekti oma veebisaidil, kuid sellisel juhul tuleb kõige olulisem teave ikkagi avalikustada ettevõtlusregistris. Artikliga nähakse ette liikmesriikide võimalus avaldada otsuseprojekt täiendavalt ametlikus väljaandes ja võtta selle eest tasu. Avalikustatavale teabele juurdepääsu lihtsustamiseks peavad piiriülese ümberkujundamise otsuse projekt, teade ja sõltumatu eksperdi aruanne olema üldsusele tasuta kättesaadavad. Avalikustamise eest võetav tasu ei tohi ületada teenuse halduskulusid.

Artikkel 86j: artiklis on sätestatud, et üldkoosolek peab piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti heaks kiitma. Sarnane nõue on kehtestatud piiriülese ühinemise puhul. Liikmesriigid võivad sätestada nõude, et otsuseprojekt tuleb heaks kiita kvalifitseeritud häälteenamusega; nõutav häälteenamus ei tohi siiski olla suurem kui piiriülese ühinemise puhul.

Artikkel 86j: artiklis on sätestatud aktsionäride kaitsemeetmed ning piiriülese ümberkujundamise vastu olevate aktsionäride õigus osalusest loobuda. See puudutab nii piiriülese ümberkujundamise vastu hääletanud aktsionäre kui ka neid, kes ümberkujundamisega ei nõustu, kuid kellel puudub hääleõigus. Äriühing, ülejäänud aktsionärid või kolmandad isikud peaksid asjaomaste liikmete taotlusel omandama nende aktsiad piisava hüvituse eest. Kui aktsionär leiab, et pakutud rahaline hüvitus ei ole piisav, on tal õigus vaidlustada hüvituse summa lähteliikmesriigi kohtus.

Artikkel 86k: artiklis on sätestatud mitmesugused võlausaldajate kaitsemeetmed. Liikmesriigid võivad ette näha, et ümberkujundatav äriühing peab piiriülese ümberkujundamise otsuse projektile lisama kinnituse, et ümberkujundamine ei mõjuta tema suutlikkust täita kohustused kolmandate isikute ees ning et võlausaldajaid ei kahjustata.

Samuti on võlausaldajatel õigus taotleda pädevalt haldus- või kohtuasutuselt piisavate kaitsemeetmete kehtestamist. Ametiasutused kohaldavad vaidlustatavat eeldust, et võlausaldajaid ei kahjustata, kui sõltumatu eksperdi aruandes leitakse, et võlausaldajate kahjustamine ei ole mõistlikult tõenäoline, või kui äriühing annab õiguse esitada nõue selle algses väärtuses kas kolmandast isikust tagatise andja või ümberkujundatud äriühingu vastu, tingimusel et nõude saab anda samasse kohtusse nagu algse nõude. Samuti selgitatakse artiklis, et võlausaldajate kaitse sätted ei piira avaliku sektori asutuste nõuete rahuldamist või tagamist käsitlevate siseriiklike õigusnormide kohaldamist.

Artikkel 86l: artiklis käsitletakse töötajate osalemist ümberkujundatava äriühingu juhtimises juhul, kui tehing ohustab osalemisõiguste kaitset. Põhimõtteliselt peab äriühing järgima sihtliikmesriigi asjaomaseid õigusnorme, välja arvatud juhul, kui selle liikmesriigi õiguses ei ole sätestatud töötajate samal tasemel osalemine äriühingu juht- või järelevalveorganites. Artiklit kohaldatakse ka juhul, kui töötajate arv on suurem kui neli viiendikku lähteliikmesriigis õiguses sätestatud künnisest, millest algab töötajate osalemisõigus vastavalt direktiivi 2001/86/EÜ artiklile 2, või töötajate arvust sõltumata, kui sihtliikmesriigi töötajate osalemist käsitlevad eeskirjad ei näe ette samal tasemel osalemist. Sellisel juhul peab äriühing alustama töötajatega läbirääkimisi, et kindlaks määrata nende osalemine. Läbirääkimised on kohustuslikud ja nende tulemusel sõlmitakse töötajate osalemist käsitlev erikokkulepe või kui kuue kuu jooksul kokkuleppele ei jõuta, kohaldatakse direktiivi 2001/86/EÜ lisas (eelkõige selle 3. osa punktis a) sätestatud töötajate osalemise standardeeskirju. Kooskõlas direktiiviga 2001/86/EÜ peavad läbirääkimised algama niipea kui võimalik pärast ümberkujundamise otsuse projekti avalikustamist. Järgnevate tehingute, näiteks ühinemise, jagunemise või ümberkujundamise korral peab äriühing säilitama töötajate osalemisõiguse vähemalt kolme aasta jooksul. Äriühing on kohustatud teavitama oma töötajaid läbirääkimiste tulemustest.

Artiklid 86m ja 86n: need artiklid reguleerivad piiriülese ümberkujundamise õiguspärasuse hindamist lähteliikmesriigi pädeva asutuse poolt. See liikmesriik hindab, kas piiriülene ümberkujundamine on läbi viidud asjaomastes siseriiklikes õigusnormides sätestatud menetluse kohaselt. Eeskirjad põhinevad Euroopa äriühingute jaoks määruses (EÜ) nr 2157/2001 sätestatud põhimõtetel ja piiriülese ühinemise normidel.

Lähteliikmesriigi pädev asutus hindab, kas äriühing on menetluse ametlikult lõpule viinud, ning teeb ka kindlaks, kas kavandatud ümberkujundamine kujutab endast eespool nimetatud fiktiivset skeemi. Kui ametiasutusel on tõsised kahtlused, et piiriülese ümberkujundamise puhul võib tegemist olla fiktiivse skeemiga, võib ta teha põhjaliku hindamise.

Artiklis 86o on sätestatud riiklike pädevate asutuste poolt ümberkujundamiseelse tõendi välja andmise või sellest keeldumise kohta tehtud otsuste läbivaatamise kord. Samuti käsitletakse artiklis sellise otsuse kättesaadavaks tegemist ühendamisüsteemi kaudu ning ümberkujundamiseelse tõendi edastamist sihtliikmesriigile digitaalsete sidevahendite abil.

Artikkel 86p reguleerib piiriülese ümberkujundamise õiguspärasuse kontrolli sihtliikmesriigis. Selle liikmesriigi ametiasutus kontrollib eelkõige asutamisinõuete täitmist ja vajaduse korral töötajate osalemist käsitlevate läbirääkimiste tulemusi.

Artikkel 86q käsitleb registrisse kandmise avalikustamise korda ja registrisse kantavat teavet. Registrid peaksid vahetama teavet registrisse kandmise kohta automaatselt, et lähteliikmesriik saaks kohe võtta meetmeid äriühingu kustutamiseks enda ettevõtlusregistrist.

Artiklis 86r on sätestatud, et piiriülene ümberkujundamine jõustub päevast, mil ümberkujundatud äriühing kantakse sihtliikmesriigi registrisse.

Artikkel 86s: artiklis kirjeldatakse piiriülese ümberkujundamise tagajärgi.

Artikkel 86 t: artiklis on sätestatud, et liikmesriigid peaksid kehtestama sõltumatu eksperdi vastutust käsitlevad eeskirjad.

Artikkel 86u: piiriülese ümberkujundamise kehtivust ei saa vaidlustada, kui ümberkujundamisel järgiti piiriülese ümberkujundamise menetlust.

Piiriülene ühinemine

Artiklit 119 muudetakse, et lisada mõiste „piiriülene ühinemine“, mis tähendab äriühingute vahelist tehingut, mille käigus ühendatav äriühing annab uusi aktsiaid emiteerimata kõik oma varad ja kohustused üle ühendavale äriühingule. Selline tehing kuulub artikli kohaldamisalasse, kui ühinevate äriühingute omanik on sama isik või kõikide ühinevate äriühingute omanike struktuur jääb pärast tehingu toimumist samaks.

Artikli 120 kohaldamisala laiendatakse, et see hõlmaks rohkem olukordi, kus äriühingud ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse, näiteks kui on algatatud lõpetamis-, likvideerimis- või maksejõuetusmenetlus või maksed on peatatud.

Artiklit 121 muudetakse, jättes välja viited võlausaldajate kaitsele ja vähemusaktsionäride kaitsele, sest see ühtlustatakse artiklitega 126a ja 126b.

Artiklit 122 muudetakse, täpsustades, et piiriülese ühinemise lepingu ühises projektis tuleb ka ette näha rahaline hüvitus liikmetele, kes hääletasid ühinemise vastu, ning võlausaldajatele

ettenähtud kaitsemeetmed. Lisaks sellele on artiklis sätestatud piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti koostamisel kasutatavad keeled.

Lisatakse uus artikkel 122a, millega kehtestatakse eeskirjad selle kuupäeva kindlaksmääramise kohta, millest alates käsitletakse ühinevate äriühingute tehinguid raamatupidamisarvestuses.

Muudetud artiklis 123 on vaikumisi reeglina sätestatud ühise lepinguprojekti avalikustamine ettevõtlusregistrites, kuhu on kantud ühinevad äriühingud. Teise võimalusena saavad liikmesriigid vabastada äriühingud ettevõtlusregistris avalikustamise kohustusest, kui äriühingud avaldavad lepinguprojekti oma veebisaidil ja täidavad seejuures teatavad tingimused. Viimasel juhul peavad äriühingud avalikustama ettevõtlusregistris konkreetse teabe. Põhimõtteliselt peavad äriühingud saama esitada vajaliku teabe täielikult interneti kaudu, ilma et oleks vaja füüsiliselt riigiasutusse kohale minna, välja arvatud tõelise pettusekahtluse korral. Juurdepääs sellisele teabele peab olema tasuta. Lisaks sellele võivad liikmesriigid avaldada ühise lepinguprojekti ametlikus väljaandes ning sellisel juhul esitab asjaomase teabe ametlikule väljaandele riiklik register (põhimõte, et andmed tuleb esitada ainult üks kord).

Muudetud artiklis 124 täpsustatakse, et ühineva äriühingu liikmetele suunatud aruandes tuleb selgitada piiriülese ühinemise mõju tulevasele äritegevusele ja juhatuse strateegilisele plaanile ning samuti äriühingu liikmetele. Peale selle tuleb aruandes selgitada aktsiate asendussuhet ning kirjeldada hindamisega seotud eriprobleeme ja teatavatele liikmetele kättesaadavaid õiguskaitsevahendeid. Aruanne peab olema kättesaadav ka töötajatele. Aruandest võib loobuda, kui sellega on nõus kõik ühinevate äriühingute liikmed.

Uues artiklis 124a on sätestatud, et kõik ühinevad äriühingud peavad esitama töötajatele aruande, millise käsitletakse küsimusi, mis on piiriülese ühinemisega seoses töötajate jaoks olulised. Töötajate esindajatel või esindajate puudumisel töötajatel endil on õigus avaldada oma arvamust. Arvamus tuleb esitada aktsionäridele ja lisada aruandele.

Uues artiklis 126a on sätestatud liikmete kaitsemeetmed. Artikliga kehtestatakse ühinemise vastu olevate liikmete õigus osalusest loobuda. See puudutab nii piiriülese ühinemise vastu hääletanud liikmeid kui ka neid, kes ühinemisega ei nõustu, kuid kellel puudub hääleõigus. Äriühing, ülejäänud liikmed või äriühinguga kokkuleppel kolmandad isikud peavad omandama osalusest loobumise õigust kasutavate liikmete aktsiad piisava rahalise hüvituse eest. Kuna piiriülest ühinemist käsitlevates kehtivates normides on juba sätestatud sõltumatu eksperdi nimetamine (artikkel 125), vaatab see ekspert ka läbi, kas rahaline hüvitus on piisav. Kui liikmed leiavad, et pakutud rahaline hüvitus on ebapiisav, on neil õigus nõuda siseriiklikus kohtus selle ümberarvutamist. Samuti on äriühingusse jääda soovivatel liikmetel õigus vaidlustada aktsiate asendussuhe, mida tuleb selgitada ja põhjendada artiklis 124 osutatud aruandes.

Uues artiklis 126b on sätestatud võlausaldajate kaitsemeetmed. Esiteks võivad liikmesriigid nõuda, et ühineva äriühingu juht- või haldusorgan on kohustatud kinnitama, et nad ei ole teadlikud ühestki põhjusest, mis takistaks ühinemise tulemusel tekkival äriühingul oma kohustusi täita. Teiseks on võlausaldajatel, kes ei ole rahul neile ühinemislepingu projektis pakutud kaitsega, õigus taotleda pädevalt asutuselt piisavate kaitsemeetmete kehtestamist. Ametiasutused kohaldavad siiski vaidlustatavat eeldust, et piiriülene ühinemine ei kahjusta võlausaldajaid, kui äriühing annab õiguse esitada nõue selle algses väärtuses (kolmandast isikust tagatise andja või ühinemise tulemusena tekkiva äriühingu vastu) samasse kohtusse nagu algse nõude või kui võlausaldajatele avalikustatud sõltumatu eksperdi aruandes kinnitatakse, et äriühing suudab võlausaldajate nõuded rahuldada. Võlausaldajate kaitse sätted

ei piira avaliku sektori asutuste nõuete rahuldamist või tagamist käsitlevate siseriiklike õigusnormide kohaldamist.

Muudetud artiklites 127 ja 128 on sätestatud, et äriühingud peavad saama esitada kogu teabe ja kõik dokumendid, mis on vajalikud ühinemiseelse tõendi välja andmiseks ja piiriülese ühinemise õiguspärasuse kontrollimiseks, täielikult internetipõhiselt. Lisaks sellele on nendes artiklites sätestatud, et ühinemiseelne tõend edastatakse ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemi (BRIS) kaudu liikmesriigi ametiasutusele, kes kontrollib piiriülese ühinemise õiguspärasust. Samuti on sätestatud, et ühinemiseelset tõendit / ühinemiseelseid tõendeid tuleb aktsepteerida ühinemiseelsete toimingute ja vorminõuete nõuetekohase täitmise lõpliku tõendina. Tõelise pettusekahtluse korral saavad liikmesriigid nõuda füüsilist kohaleilmumist pädevasse asutusse.

Artiklit 131 muudetakse, selgitades, et ühendatava äriühingu või ühinevate äriühingute kõik varad ja kohustused hõlmavad kõiki lepinguid, võlgu, õigusi ja kohustusi.

Artiklit 132 muudetakse, laiendades lihtsustatud vorminõudeid olukorrale, kus piiriüleselt ühinevad äriühingud, mille aktsiad kuuluvad kõik ühele isikule. Lisaks sellele on juhuks, kui üheski ühinevas äriühingus ei nõuta üldkoosoleku toimumist, artiklis 132 sätestatud piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti ja ühinevate äriühingute juht- või haldusorgani aruannete avaldamise konkreetne tähtpäev.

Artikli 133 lõiget 7, milles on sätestatud, et kolme aasta jooksul pärast piiriülest ühinemist ei saa äriühing läbi viia järgmist piiriülest või siseriiklikku ühinemist, mille tulemusel kahjustataks töötajate osalemise süsteemi, muudetakse, et see hõlmaks mitte ainult siseriiklikku ühinemist, vaid kõiki võimalikke järgnevaid siseriiklikke tehinguid (st ühinemist, jagunemist ja ümberkujundamist). Lisaks sellele muudetakse artiklit 133, lisades äriühingu kohustuse teatada oma töötajatele, kas äriühing kavatseb kohaldada standardeeskirju või alustada töötajatega läbirääkimisi. Viimasel juhul peab äriühing teavitama töötajaid läbirääkimiste tulemustest.

Lisatakse uus artikkel 133a, mis puudutab sõltumatu eksperdi tsiviilvastutust käsitlevaid liikmesriikide eeskirju.

Piiriülene jagunemine

Artiklis 160a on sätestatud osaühingute ja aktsiaseltside piiriülest jagunemist reguleeriva ettepaneku kohaldamisala.

Artikkel 160b sisaldab mõisteid. Järjepidevuse tagamiseks äriühinguõiguse valdkonnas kehtiva liidu õigustikuga kohaldatakse piiriülest jagunemist käsitleva õigusraamistiku sätteid samade äriühingute suhtes nagu piiriülest ümberkujundamist käsitlevaid sätteid.

Artiklis 160c on sätestatud sellel peatüki kohaldamise täiendavad piirangud.

Artiklis 160d on sätestatud piiriülese jagunemise tingimused, nende kontrollimine ja kohaldatav õigus. Eelkõige on artiklis sätestatud tingimus, et äriühingud, kelle suhtes on algatatud maksejõuetusmenetlus või muu sarnane menetlus, ei saa käesoleva direktiivi kohaselt piiriüleselt jaguneda. Vastavalt Euroopa Kohtu praktikas sätestatud üldisele põhimõttele, et liidu õigusega ei saa põhjendada õiguste kuritarvitamist, ei saa jagunemiseks luba anda, kui pärast konkreetse juhtumi hindamist ning selle kõiki asjaomaseid fakte ja asjaolusid arvesse võttes on kindlaks tehtud, et tegemist on fiktiivse skeemiga, mille eesmärk

on saada alusetu maksueelis või kahjustada ebaseaduslikult töötajate, võlausaldajate või liikmete seadusest või lepingust tulenevaid õigusi.

Artikkel 160e: artiklis on sätestatud miinimumteave, mis tuleb esitada piiriülese jagunemise lepingu projektis, mis tehakse avalikult kättesaadavaks kõikidele asjaomasest tehingust huvitatud isikutele. Lepinguprojektis tuleb esitada järgmine teave: jagunev äriühing, tema registrijärgne asukoht, aktsiate jagunemine omandavates äriühingutes, aktsiate asendussuhe, varade ja kohustuste jagunemine omandavate äriühingute vahel ning asjaomastele sidusrühmadele, eelkõige aktsionäridele, võlausaldajatele ja töötajatele pakutav kaitse. Artiklis rõhutatakse lepinguprojekti tähtsust, kuid muudetakse selle koostamine ka võimalikult lihtsaks, andes äriühingutele võimaluse koostada lepinguprojekt peale asjaomaste liikmesriikide ametliku keele või ametlike keelte ka keeles, mida kõige sagedamini kasutatakse äritehingutes; sellisel juhul võivad liikmesriigid määrata, milline keeleversioon on lahknevuste korral otsustav.

Artiklis 160f on sätestatud eeskirjad selle kuupäeva kindlaksmääramise kohta, millest alates käsitletakse jaguneva äriühingu tehinguid raamatupidamisarvestuses omandavate äriühingute tehingutena.

Artikkel 160 g: artiklis on sätestatud nõue koostada aktsionäride jaoks aruanne, milles selgitatakse üksikasjalikult jagunemise eesmärki, äriühingu kavasad ja aktsionäride kaitsemeetmeid. Aruanne peab eelkõige sisaldama teavet selle kohta, kuidas jagunemine mõjutab äriühingu tegevust ja huve, aktsionäride huve ja nende kaitseks võetavaid meetmeid. Aruanne peab olema kättesaadav ka töötajatele. Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega võib aruandest loobuda, kui sellega on nõus kõik äriühingu liikmed.

Artikkel 160h: artikli kohaselt peab äriühing koostama aruande, milles käsitletakse piiriüleselt jaguneva äriühingu töötajate jaoks olulisi küsimusi. Aruandes kirjeldatakse ja hinnatakse jagunemise mõju töötajate töölepingute tingimustele. Aruanne tehakse kättesaadavaks töötajate esindajatele või esindajate puudumisel töötajatele endile. Lisaks selgitatakse selles sättes, et aruande esitamine ei mõjuta kehtivaid teavitus- ja konsultatsioonimenetlusi, mis on õigustikus juba ette nähtud.

Artikkel 160i käsitleb uurimist, mille teeb sõltumatu ekspert. Piiriülese jagunemise lepingu projektis ja juht- või haldusorgani aruannetes esitatud teabe õigsust peab hindama pädeva asutuse nimetatud sõltumatu ekspert. Aruanne peab sisaldama ka kogu asjaomast teavet äriühingu ja kavandatud piiriülese jagunemise kohta, et pädev asutus saaks muu hulgas hinnata, ega tehingu puhul ei ole tegemist fiktiivse skeemiga. Lisaks sellele on artiklis sätestatud asjaomane menetlus, ajakava ja eksperdi pädevus, sealhulgas konfidentsiaalse teabe kaitse.

Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega on mikro- ja väikeettevõtjad vabastatud sõltumatu eksperdi aruande koostamise nõudest.

Artikkel 160j: artiklis on sätestatud piiriülese jagunemise lepingu projekti ja sõltumatu eksperdi aruande avalikustamise kord – need peaksid olema tasuta avalikult kättesaadavad. Samal ajal tuleb avalikustamisel lisada märkus, millega kutsutakse äriühingu liikmeid, võlausaldajaid ja töötajaid esitama oma märkused. Avalikustamismõõded tagavad asjaomaste sidusrühmade kaitseks viivitamatu juurdepääsu lepinguprojektile. Artiklis on sätestatud põhimõte, et lepinguprojekt avalikustatakse ettevõtlusregistris, mis on sidusrühmade jaoks kõige tavalisem teabe hankimise allikas. Liikmesriigid võivad lubada äriühingutel avaldada

lepinguprojekti oma veebisaidil, kuid sellisel juhul tuleb kõige olulisem teave ikkagi avalikustada ettevõtlusregistris. Artikliga nähakse ette liikmesriikide võimalus avaldada lepinguprojekt täiendavalt ametlikus väljaandes ja võtta selle eest tasu.

Avalikustatavale teabele juurdepääsu lihtsustamiseks peavad piiriülese jagunemise lepingu projekt, teade ja sõltumatu eksperdi aruanne olema üldsusele tasuta kättesaadavad. Avalikustamise eest võetav tasu ei tohi ületada teenuse halduskulusid.

Artikkel 160k: artiklis on sätestatud, et piiriülese jagunemise lepingu projekti peab heaks kiitma jaguneva äriühingu üldkoosolek. Sarnane nõue on kehtestatud piiriülese ühinemise puhul. Liikmesriigid võivad sätestada nõude, et otsuseprojekt tuleb heaks kiita kvalifitseeritud häälteenamusega; nõutav häälteenamus ei tohi siiski olla suurem kui piiriülese ühinemise puhul.

Artiklis 160l on sätestatud aktsionäride kaitsemeetmed ning piiriülese jagunemise vastu olevate aktsionäride õigus osalusest loobuda. See puudutab nii piiriülese jagunemise vastu hääletanud aktsionäre kui ka neid, kes jagunemisega ei nõustu, kuid kellel puudub hääleõigus. Äriühing, ülejäänud aktsionärid või äriühinguga kokkuleppel kolmandad isikud peavad omandama osalusest loobumise õigust kasutavate liikmete aktsiad piisava rahalise hüvituse eest. Sõltumatu ekspert kontrollib, kas rahaline hüvitus on piisav. Kui aktsionär leiab, et pakutud rahaline hüvitus ei ole piisav, on tal õigus vaidlustada hüvituse summa lähteliikmesriigi kohtus. Samuti on äriühingusse jääda soovivatel liikmetel õigus vaidlustada aktsiate asendussuhe, mida tuleb selgitada ja põhjendada artiklis 160g osutatud aruandes.

Artiklis 160m on sätestatud võlausaldajate kaitsemeetmed. Liikmesriigid võivad ette näha, et jagunev äriühing peab piiriülese jagunemise lepingu projektile lisama kinnituse, et jagunemine ei mõjuta tema suutlikkust täita kohustused kolmandate isikute ees ning et võlausaldajaid ei kahjustata.

Samuti on võlausaldajatel õigus taotleda pädevalt haldus- või kohtuasutuselt piisavate kaitsemeetmete kehtestamist. Ametiasutused kohaldavad vaidlustatavat eeldust, et võlausaldajaid ei kahjustata, kui sõltumatu eksperdi aruandes leitakse, et võlausaldajate kahjustamine ei ole mõistlikult tõenäoline, või kui äriühing annab õiguse esitada nõue selle algses väärtuses kas kolmandast isikust tagatise andja või ümberkujundatud äriühingu vastu, tingimusel et nõude saab anda samasse kohtusse nagu algse nõude. Võlausaldajate kaitse sätted ei piira avaliku sektori asutuste nõuete rahuldamist või tagamist käsitlevate siseriiklike õigusnormide kohaldamist.

Artikkel 160n käsitleb töötajate osalemist piiriüleses jagunemises osalevate äriühingute juht- või järelevalveorganites, kui piiriülene jagunemine ohustab olemasolevaid osalemisõigusi jagunevas äriühingus. Põhimõtteliselt peab töötajate osalemine omandavates äriühingutes toimuma kooskõlas nende liikmesriikide asjaomaste õigusnormidega, kus kõnealused äriühingud registrisse kantakse, välja arvatud juhul, kui nende liikmesriikide õiguses ei ole sätestatud töötajate samal tasemel osalemine äriühingu juht- või järelevalveorganites nagu jagunevas äriühingus. Artiklit kohaldatakse ka juhul, kui töötajate arv on suurem kui neli viiendikku jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi õiguses sätestatud künnisest, millest algab töötajate osalemisõigus vastavalt direktiivi 2001/89/EÜ artiklile 2, või töötajate arvust sõltumata, kui omandavate äriühingute asukohaliikmesriikide töötajate osalemist käsitlevad eeskirjad ei näe ette samal tasemel osalemist. Sellisel juhul peab äriühing alustama töötajatega läbirääkimisi, et kindlaks määrata nende osalemine omandavates äriühingutes. Läbirääkimised on kohustuslikud ja nende tulemusel sõlmitakse töötajate osalemist käsitlev

erikokkulepe või kui kuue kuu jooksul kokkuleppele ei jõuta, kohaldatakse direktiivi 2001/86/EÜ lisas (eelkõige selle 3. osas) sätestatud töötajate osalemise standardeeskirju. Kooskõlas direktiiviga 2001/86/EÜ peavad läbirääkimised algama niipea kui võimalik pärast piiriülese jagunemise lepingu projekti avalikustamist. Järgnevate tehingute, näiteks ühinemise, jagunemise või ümberkujundamise korral peab omandav äriühing säilitama töötajate osalemisõiguse vähemalt kolme aasta jooksul. Äriühing on kohustatud teavitama oma töötajaid läbirääkimiste tulemustest.

Artiklid 160o ja 160p: need artiklid reguleerivad piiriülese jagunemise õiguspärasuse hindamist selle liikmesriigi pädeva asutuse poolt, mille õigust kohaldatakse jaguneva äriühingu suhtes. See liikmesriik hindab, kas piiriülene jagunemine on läbi viidud asjaomastes siseriiklikes õigusnormides sätestatud menetluse kohaselt. Eeskirjad põhinevad Euroopa äriühingute jaoks määruses (EÜ) nr 2157/2001 sätestatud põhimõtetel ja piiriülese ühinemise normidel. Kõnealuse liikmesriigi pädev asutus hindab, kas äriühing on menetluse ametlikult lõpule viinud, ning teeb ka kindlaks, kas kavandatud jagunemine kujutab endast eespool nimetatud fiktiivset skeemi.

Kui ametiasutusel on tõsised kahtlused, et piiriülese jagunemise puhul võib tegemist olla fiktiivse skeemiga, peaks ta tegema põhjaliku hindamise.

Artiklis 160q on sätestatud riiklike pädevate asutuste poolt ümberkujundamiseelse tõendi välja andmise või sellest keeldumise kohta tehtud otsuste läbivaatamise kord. Samuti käsitletakse sellise otsuse kättesaadavaks tegemist ühendamissüsteemi kaudu ning jagunemiseelse tõendi edastamist sihtliikmesriigile digitaalsete sidevahendite abil. Nendes artiklites on ka ette nähtud digitaalne suhtlus ettevõtlusregistrite vahel, et vahetada pädevate asutuste tehtud otsuseid.

Artikkel 160r reguleerib piiriülese jagunemise õiguspärasuse kontrolli kõikides asjaomastes liikmesriikides. Omandavate äriühingute asukoha järgsed ametiasutused kontrollivad eelkõige asutamiskooste täitmist ja vajaduse korral töötajate osalemist käsitlevate läbirääkimiste tulemusi.

Artiklis 160s on sätestatud jagunemise registrisse kandmise kord ja teave, mis tuleb teha avalikult kättesaadavaks. Registrid vahetavad teavet registrisse kandmise kohta automaatselt ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemi kaudu.

Artikkel 160 t: piiriülese jagunemise jõustumise kuupäev määratakse kindlaks jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi õiguses.

Artikkel 160u: selles sättes kirjeldatakse piiriülese jagunemise tagajärgi.

Artikkel 160v: artiklis on sätestatud, et liikmesriigid peaksid kehtestama sõltumatu eksperdi vastutust käsitlevad eeskirjad.

Artikkel 160w: piiriülese jagunemise kehtivust ei saa vaidlustada, kui jagunemisel järgiti piiriülese jagunemise menetlust.

Aruandlus ja läbivaatamine

Artikkel 3: artiklis on sätestatud komisjoni kohustus hinnata käesolevat direktiivi ning käesoleva direktiiviga hõlmamata piiriülese jagunemise liike käsitlevate eeskirjade

kehtestamise teostatavust. Liikmesriigid toetavad aruande koostamist asjaomaste andmete esitamisega.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

**millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 seoses äriühingute piiriülese
ümberkujundamise, ühinemise ja jagunemisega**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 50 lõikeid 1 ja 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2017/1132² reguleerib piiratud vastutusega äriühingute piiriülest ühinemist. Need õigusnormid on oluline samm ühtse turu toimimise parandamisel äriühingute jaoks ja asutamisvabaduse kasutamisel. Hindamine näitab siiski, et äriühingute piiriülest ühinemist reguleerivad normed on vaja muuta. Lisaks on asjakohane sätestada äriühingute piiriülest ümberkujundamist ja jagunemist reguleerivad normid.
- (2) Asutamisvabadus on üks liidu õiguse aluspõhimõtteid. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 49 teisele lõigule, mida tõlgendatakse koostoimes ELi toimimise lepingu artikliga 54, hõlmab äriühingute asutamisvabadus muu hulgas õigust asutada ja juhtida selliseid äriühinguid asukohaliikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimustel. Euroopa Liidu Kohtu tõlgenduse kohaselt hõlmab see liikmesriigi õigusaktide alusel asutatud äriühingu õigust kujundada end ümber äriühinguks, mille suhtes kohaldatakse teise liikmesriigi õigust, juhul kui on täidetud selle teise liikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimused ja eelkõige kriteerium, mille viimane on kehtestanud äriühingu sidumiseks oma siseriikliku õiguskorraga.

¹ ELT C [...], [...], lk [...].

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (kodifitseeritud) (ELT L 169, 30.6.2017, lk 46).

- (3) Kuna liidu õigust ei ole ühtlustatud, on selle seose määratlemine, mille alusel määratakse kindlaks äriühingule kohaldatav siseriiklik õigus, vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 54 iga liikmesriigi pädevuses. ELi toimimise lepingu artiklis 54 käsitletakse sellise seose loomise alusena võrdselt äriühingu registrijärgset asukohta, juhatuse asukohta ja peamist tegevuskohta. Nagu kohtupraktikas³ on selgitatud, kui liikmesriik, kus äriühing uuesti asutatakse (nimelt sihtliikmesriik), nõuab äriühingult selleks, et teda saaks lugeda asutatuks selle liikmesriigi siseriiklike õigusnormide alusel, seosena ainult registrijärgse asukoha üleviimist, ei välista asjaolu, et üle viiakse ainult registrijärgne asukoht (kuid mitte juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht), seega iseenesest ELi toimimise lepingu artiklis 49 sätestatud asutamisvabaduse kohaldamist. Piiriülesel ühinemisel, ümberkujundamisel ja jagunemisel äriühingule konkreetse õigusliku vormi valimine või asukohaliikmesriigi valimine on ühtsel turul ELi toimimise lepinguga tagatud asutamisvabaduse kasutamise lahutamatu osa.
- (4) Kohtupraktika selline areng on avanud äriühingutele ühtsel turul uued võimalused eesmärgiga soodustada majanduskasvu, tõhusat konkurentsi ja tootlikkust. Samal ajal peab äriühingute jaoks sisepiirideta ühtse turu eesmärk olema ka kooskõlas Euroopa integratsiooni teiste eesmärkidega, nagu sotsiaalkaitse (eelkõige töötajate kaitse), võlaausaldajate kaitse ning aktsionäride kaitse. Kuna konkreetselt piiriülest ümberkujundamist käsitlevaid õigusnorme ei ole ühtlustatud, püüavad liikmesriigid saavutada neid eesmärke paljude erinevate õigusnormide ja haldustavade abil. Seetõttu tuleb äriühingutel, kes soovivad end piiriüleselt ümber kujundada, toime tulla mitmesuguste õiguslike ja praktiliste probleemidega, kuigi piiriülene ühinemine on juba võimalik. Pealegi on paljude liikmesriikide õigusnormides sätestatud riigisisese ümberkujundamise menetlus, kuid mitte samaväärne piiriülese ümberkujundamise menetlus.
- (5) See põhjustab õiguslikku killustatust ja õiguskindlusetust ning tekitab seega takistusi asutamisvabaduse kasutamisel. Samuti on tulemuseks töötajate, võlaausaldajate ja vähemusaktsionäride ebarahuldav kaitse ühtsel turul.
- (6) Seepärast on asjakohane sätestada piiriülese ümberkujundamise menetlus- ja materiaalsooõiguse normid, mis aitavad kõrvaldada asutamisvabaduse piirangud ning tagavad ühtlasi selliste sidusrühmade nagu töötajad, võlaausaldajad ja vähemusaktsionärid piisava ja proportsionaalse kaitse.
- (7) Õigust muuta liikmesriigis asutatud olemasolev äriühing äriühinguks, mille suhtes kohaldatakse teise liikmesriigi õigust, võidakse teatavates olukordades kuritarvitada, näiteks tööstandarditest, sotsiaalkindlustusmaksetest, maksukohustustest, võlaausaldajate või vähemusaktsionäride õigustest või töötajate osalemise eeskirjadest kõrvalehoidmiseks. Et võimalike kuritarvitustega võidelda, mida näeb ette liidu õiguse üldpõhimõte, on liikmesriigid kohustatud tagama, et äriühingud ei kasuta piiriülest ümberkujundamist fiktiivsete skeemide loomiseks, mille eesmärk on saada alusetu maksueelis või kahjustada põhjendamatult töötajate, võlaausaldajate või liikmete seadusest või lepingust tulenevaid õigusi. Kuivõrd tegemist on erandiga

³ Euroopa Kohtu 25. oktoobri 2017. aasta otsus kohtuasjas Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, ECLI:EU:C:2017:804, punkt 29.

põhivabadusest, tuleb kuritarvituste vastast võitlust tõlgendada kitsalt ning see peab põhinema kõikide asjaomaste asjaolude individuaalsel hinnangul. Kehtestada tuleks menetlus- ja materiaaloiguslik raamistik, mis piiritleb liikmesriikide kaalutusõiguse ja võimaldab erinevaid lähenemisviise ning näeb samal ajal ette nõuded nende meetmete ühtlustamiseks, mida liikmesriikide asutused võtavad kuritarvitustega võitlemiseks kooskõlas liidu õigusega.

- (8) Piiriülel ümberkujundamisel muutub äriühingu õiguslik vorm, ilma et ta kaotaks seejuures oma juriidilise isiku staatust. Ometi ei tohiks see viia sihtliikmesriigis kehtestatud asutamiskoostest kõrvalhoidumiseni. Äriühing peab neid tingimusi, sealhulgas sihtliikmesriigis peakontori omamise nõuet ja juhtival kohal töötamise keeluga seotud nõudeid, täielikult järgima. Selliste tingimuste kohaldamine sihtliikmesriigis ei või siiski mõjutada ümberkujundatud äriühingu juriidilise isiku staatuse jätkuvust. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 49 võib äriühing end ümber kujundada mis tahes õiguslikku vormi, mis on sihtliikmesriigis olemas.
- (9) Võttes arvesse piiriülese ümberkujundamise keerukust ja sellega seotud huvide paljusust, on õiguskindluse tagamiseks asjakohane ette näha eelkontroll. Selleks tuleks kehtestada struktureeritud ja mitmetasandiline menetlus, millega nii lähteliikmesriigi kui ka sihtliikmesriigi pädevad asutused tagavad, et otsus piiriülese ümberkujundamise heakskiitmise kohta tehakse õiglaselt, objektiivselt ja mittediskrimineerivalt, tuginedes kõikidele asjakohastele asjaoludele ning võttes arvesse kõiki õigustatud avalikke huve, eelkõige töötajate, liikmete ja võlausaldajate kaitset.
- (10) Selleks et piiriülese ümberkujundamise menetluses saaks arvesse võtta kõikide sidusrühmade õigustatud huve, peaks äriühing avalikustama piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti, mis sisaldab kõige olulisemat teavet kavandatud piiriülese ümberkujundamise kohta, sealhulgas uue äriühingu kavandatud vormi, asutamisdokumenti ja ümberkujundamise kavandatud ajakava. Piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu liikmeid, võlausaldajaid ja töötajaid tuleks teavitada, et nad saaksid kavandatud ümberkujundamise kohta märkusi esitada.
- (11) Liikmete teavitamiseks peaks piiriüleselt ümberkujundatav äriühing koostama aruande. Aruandes tuleks selgitada ja põhjendada kavandatud piiriülese ümberkujundamise õiguslikke ja majanduslikke aspekte, eelkõige piiriülese ümberkujundamise mõju liikmetele seoses äriühingu tulevase äritegevuse ja juhtorgani strateegilise plaaniga. Samuti tuleks täpsustada võimalikud õiguskaitsevahendid, mis on liikmetele kättesaadavad, kui nad ei nõustu ümberkujundamise otsusega. Aruanne tuleks teha kättesaadavaks ka piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu töötajatele.
- (12) Töötajate teavitamiseks peaks piiriüleselt ümberkujundatav äriühing koostama aruande, milles selgitatakse kavandatud piiriülese ümberkujundamise mõju töötajatele. Aruandes tuleks eelkõige selgitada kavandatud piiriülese ümberkujundamise mõju töötajate töökohtade säilitamisele ja seda, kas töösuhetes ja äriühingute tegevuskohtades toimub olulisi muutusi ning kuidas need tegurid mõjutavad äriühingu tütarettevõtjaid. Seda nõuet ei tuleks siiski kohaldada, kui äriühingu ainsad töötajad on tema haldusorganid. Aruande esitamine ei tohiks mõjutada kehtivaid teavitus- ja konsultatsioonimenetlusi, mis on pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi

2002/14/EÜ⁴ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/38/EÜ⁵ rakendamist liikmesriigi tasandil kasutusele võetud.

- (13) Selleks et hinnata ümberkujundamise otsuse projektis ja liikmetele ja töötajatele suunatud aruannetes esitatud teabe õigsust ning esitada faktilised asjaolud, mis on vajalikud hindamiseks, kas kavandatud ümberkujundamine kujutab endast fiktiivset skeemi, tuleb nõuda kavandatud piiriülese ümberkujundamise hindamiseks eksperdiaruande koostamist. Eksperdi sõltumatuse tagamiseks peaks eksperdi nimetama pädev asutus äriühingu taotlusel. Eksperdiaruandes tuleks sellega seoses esitada kogu asjaomane teave, mis võimaldab lähteliikmesriigi pädeval asutusel teha teadliku otsuse, kas ümberkujundamiseelne tõend välja anda või mitte. Selleks peab eksperdil olema võimalik hankida kogu asjaomane äriühingut käsitlev teave ja kõik dokumendid ning teha kõigi nõutavate tõendite kogumiseks vajalik uurimine. Ekspert peab kasutama teavet, eelkõige netokäibe ja kasumi või kahjumi, töötajate arvu ja bilansi struktuuri andmeid, mille äriühing on kogunud finantsaruannete koostamiseks kooskõlas liidu ja liikmesriikide õigusega. Konfidentsiaalse teabe, sealhulgas äriühingu ärisaladuste kaitsmiseks ei tohi seda teavet siiski esitada eksperdi lõpparuandes, mis tehakse avalikult kättesaadavaks.
- (14) Ebaproportsionaalsete kulude ja koormuse vältimiseks väiksemate piiriüleselt ümberkujundatavate äriühingute puhul tuleks komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ⁶ määratletud mikro- ja väikeettevõtjad vabastada sõltumatu eksperdi aruande koostamise kohustusest. Need äriühingud võivad kasutada sõltumatu eksperdi aruannet siiski selleks, et vältida kohtuvaidlusi võlausaldajatega.
- (15) Äriühingu liikmete üldkoosolek peaks ümberkujundamise otsuse projekti ja aruannete alusel otsustama, kas kiita see otsuseprojekt heaks või mitte. Selleks et ümberkujundamise otsus oleks kollektiivne, on oluline, et nõutav hääletenamus oleks piisavalt suur. Peale selle peaks liikmetel olema õigus hääletada töötajate osalemise korralduse üle, kui neile on osanike koosolekul või aktsionäride üldkoosolekul selline õigus jäetud.
- (16) Liikmetele, kellel oli hääleõigus, kuid kes ei hääletanud ümberkujundamise otsuse projekti poolt, ja hääleõiguseta liikmetele, kes ei saanud esitada oma seisukohta, tuleks anda õigus äriühingust lahkuda. Neil liikmetel peaks olema võimalik äriühingust lahkuda ja saada oma aktsiate või osade eest rahalist hüvitust vastavalt nende väärtusele. Lisaks sellele peaks neil olema õigus vaidlustada pakutud rahalise hüvituse arvutamine ja piisavus kohtus.
- (17) Piiriüleselt ümberkujundatav äriühing peaks ümberkujundamise otsuse projektis esitama ka meetmed, mis tagavad võlausaldajate kaitse. Võlausaldajate paremaks kaitsmiseks piiriülesele ümberkujundamisele järgneva maksejõuetuse korral peaks

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/14/EÜ, millega kehtestatakse töötajate teavitamise ja nõustamise üldraamistik Euroopa Ühenduses (EÜT L 80, 23.3.2002, lk 29).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/38/EÜ Euroopa töökoostamise või töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise korra sisseseadmise kohta liikmesriigilest ettevõtetes või kontsernides (uuesti sõnastatud) (ELT L 122, 16.5.2009, lk 28).

⁶ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

liikmesriikidel olema õigus nõuda äriühingult maksejõulisuse kinnituse esitamist, mille märgitakse, et äriühing ei ole teadlik ühestki põhjusest, mis takistaks ümberkujundatud äriühingut täitmast oma kohustusi. Sellistel juhtudel peaks liikmesriikidel olema võimalus muuta juhtorgani liikmed selle kinnituse õigsuse eest isiklikult vastutavaks. Kuna maksejõulisuse kinnituse kasutamist ja selle võimalikke tagajärgi käsitlevad õigustavad on liikmesriigiti erinevad, peaks iga liikmesriik kooskõlas liidu õigusega ise sätestama ebatäpse või eksitava kinnituse esitamise asjakohased tagajärjed, sealhulgas tõhusad ja proportsionaalsed karistused ja kohustused.

- (18) Selleks et tagada võlausaldajate nõuetekohane kaitse juhul, kui nad ei ole rahul äriühingu poolt piiriülese ümberkujundamise otsuse projektis pakutava kaitsega, võivad võlausaldajad taotleda lähteliikmesriigi pädevalt kohtu- või haldusasutuselt piisavate kaitsemeetmete kehtestamist. Võlausaldajate kahjustamise hindamise hõlbustamiseks tuleks ette näha teatavad eeldused, mille kohaselt piiriülene ümberkujundamine ei kahjusta võlausaldajaid, kui võlausaldaja kahju saamise risk on väike. Eeldus peaks tekkima juhul, kui sõltumatu eksperdi aruandes leitakse, et võlausaldajate kahjustamine ei ole tõenäoline, või kui võlausaldajatele antakse õigus esitada nõue võlausaldaja algse nõude väärtuses ümberkujundatud äriühingu või kolmandast isikust tagatise andja vastu, tingimusel et selle nõude saab anda samasse kohtusse nagu algse nõude. Käesolevas direktiivis sätestatud võlausaldajate kaitse ei piira nende lähteliikmesriigi õigusnormide kohaldamist, mis käsitlevad avaliku sektori asutustele tehtavaid makseid, sealhulgas makse ja sotsiaalkindlustusmakseid.
- (19) Tagamaks, et piiriülene ümberkujundamine ei kahjusta põhjendamatult töötajate osalemist, kui piiriüleselt ümberkujundatav äriühing kohaldab lähteliikmesriigis töötajate osalemise süsteemi, tuleks äriühingut kohustada võtma õiguslikku vormi, mis võimaldab sihtliikmesriigis töötajate osalemist, sealhulgas töötajate esindajate osalemist äriühingu asjakohase juht- või järelevalveorgani töös. Samuti tuleks sellisel juhul pidada äriühingu ja tema töötajate vahel heas usus läbirääkimisi kooskõlas direktiivis 2001/86/EÜ sätestatud menetlusega, et leida rahumeelne lahendus äriühingu piiriülese ümberkujundamise õiguse ja töötajate osalemisõiguse vastavusse viimiseks. Läbirääkimiste tulemusel saavutatakse kohandatud ja kokkulepitud lahendus või kui kokkuleppele ei jõuta, tuleks kohaldada *mutatis mutandis* direktiivi 2001/86/EÜ lisas sätestatud standardeeskirju. Kokkulepitud lahenduse või nende standardeeskirjade kohaldamise tagamiseks ei tohiks äriühingul olla kolme aasta jooksul võimalik järgneva siseriikliku või piiriülese ümberkujundamise, ühinemise või jagunemisega osalemisõigusi ära võtta.
- (20) Selleks et vältida töötajate osalemisõigustest kõrvalehoidmist piiriülese ümberkujundamise abil, ei tohiks ümberkujundataval äriühingul, mis on kantud selle liikmesriigi registrisse, kus on ette nähtud töötajate osalemisõigused, olla võimalik end piiriüleselt ümber kujundada, ilma et ta kõigepealt alustaks läbirääkimisi oma töötajatega või nende esindajatega, kui selle äriühingu keskmine töötajate arv võrdub nelja viiendikuga liikmesriigis kehtestatud töötajate osalemise künnisest.
- (21) Selleks et tagada ülesannete nõuetekohane jagamine liikmesriikide vahel ning piiriülese ümberkujundamise tõhus ja tulemuslik eelkontroll, peaksid nii lähte- kui ka sihtliikmesriigid määrama asjakohased pädevad asutused. Eelkõige peaks lähteliikmesriikide pädevatel asutustel olema õigus välja anda ümberkujundamiseelseid tõendeid, ilma milleta ei saaks sihtliikmesriigi pädevad asutused piiriülese ümberkujundamise menetlust lõpule viia.

- (22) Ümberkujundamiseelse tõendi väljaandmist lähteliikmesriigi poolt tuleks kontrollida, et tagada äriühingu piiriülese ümberkujundamise õiguspärasus. Lähteliikmesriigi pädev asutus peaks tegema otsuse ümberkujundamiseelse tõendi väljaandmise kohta ühe kuu jooksul pärast äriühingu poolt taotluse esitamist, välja arvatud juhul, kui tal on tõsised kahtlused, et tegemist on fiktiivse skeemiga, mille eesmärk on saada alusetu maksueelis või kahjustada põhjendamatult töötajate, võlausaldajate või liikmete seadusest või lepingust tulenevaid õigusi. Sellisel juhul peaks pädev asutus tegema põhjaliku hindamise. Põhjalik hindamine ei tohiks toimuda süstemaatiliselt, vaid see tuleks teha üksikjuhtumi alusel, kui on tõsine kahtlus, et tegemist on fiktiivse skeemiga. Pädevad asutused peaksid võtma hindamisel arvesse vähemalt mõningaid käesolevas direktiivis sätestatud tegureid, mida tuleks üldhinnangus kaaluda siiski ainult soovituslike teguritena ning neid ei tohiks käsitleda eraldi. Selleks et äriühinguid liiga pika menetlusega mitte koormata, tuleks see põhjalik hindamine igal juhul lõpule viia kahe kuu jooksul alates äriühingu teavitamisest põhjaliku hindamise tegemise kohta.
- (23) Pärast ümberkujundamiseelse tõendi saamist ja kontrollimist, kas sihtliikmesriigi asutamisnõuded on täidetud, peaksid sihtliikmesriigi pädevad asutused kandma äriühingu selle liikmesriigi ettevõtlusregistrisse. Lähteliikmesriik kustutab äriühingu oma registrist alles pärast seda, kui äriühing on kantud sihtliikmesriigi registrisse. Sihtliikmesriigi pädeval asutusel ei peaks olema võimalik vaidlustada ümberkujundamiseelses tõendis esitatud teavet. Ümberkujundatud äriühing peaks piiriülese ümberkujundamise tulemusel säilitama oma juriidilise isiku staatuse, varad ja kohustised ning kõik õigused ja kohustused, sealhulgas lepingutest ja tegevusest või tegevusetusest tulenevad õigused ja kohustused.
- (24) Nõutava läbipaistvuse ning digitaalsete vahendite ja protsesside kasutamise tagamiseks tuleks lähte- ja sihtliikmesriigi pädevate asutuste otsuseid vahetada ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemi kaudu ning need tuleks teha avalikult kättesaadavaks.
- (25) Asutamisvabaduse kasutamine äriühingu poolt hõlmab ka äriühingu võimalust piiriüleselt ühineda. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2017/1132 on muu hulgas sätestatud õigusnormid, mis reguleerivad erinevates liikmesriikides asutatud piiratud vastutusega äriühingute piiriülest ühinemist. Need normid on oluline samm ühtse turu toimimise parandamisel äriühingute jaoks, kuna annavad neile võimaluse kasutada asutamisvabadust piiriülese ühinemise mehhanismi kaudu.
- (26) Piiriülese ühinemise eeskirjade rakendamise hindamine liikmesriikides on näidanud, et piiriüleste ühinemiste arv on liidus oluliselt kasvanud. Ometi näitas hindamine ka teatavaid puudusi, mis on eelkõige seotud võlausaldajate ja aktsionäride kaitsega ning sellega, et lihtsustatud menetluse puudumine pärsib piiriülese ühinemise eeskirjade täielikku tõhusust ja tulemuslikkust.
- (27) Komisjon kinnitas oma teatises „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“,⁷ et ta hindab vajadust ajakohastada olemasolevaid piiriülese ühinemise eeskirju, eesmärgiga lihtsustada VKEdel sobiva äristrateegia valimist ja

⁷

COM(2015) 550 final, 28. oktoober 2015.

aidata neil paremini kohaneda muutuvate turutingimustega, vähendamata samal ajal tööalast kaitset. Teatistes „Komisjoni 2017. aasta tööprogramm. Luues Euroopat, mis hoiab, kaitseb ja avardab võimalusi“⁸ teatas komisjon algatusest, mille eesmärk on hõlbustada piiriülest ühinemist.

- (28) Olemasoleva piiriülese ühinemise menetluse täiustamiseks tuleb neid ühinemise eeskirju vajaduse korral lihtsustada, tagades samal ajal, et sidusrühmad ja eelkõige töötajad on piisavalt kaitstud. Seepärast tuleks kehtivaid piiriülese ühinemise eeskirju muuta, et kohustada ühinevate äriühingute juht- või haldusorganeid koostama eraldi aruandeid, milles selgitatakse nii liikmetele kui ka töötajatele piiriülese ühinemise õiguslikke ja majanduslikke aspekte. Äriühingu juht- või haldusorgani kohustusest koostada liikmete jaoks aruanne võib siiski loobuda, kui neid liikmeid on kavandatud ühinemise õiguslikest ja majanduslikest aspektidest juba teavitatud. Töötajate jaoks koostatavast aruandest võib aga loobuda ainult siis, kui ühinevatel äriühingutel ja nende tütarettevõtjatel ei ole ühtegi töötajat peale nende, kes kuuluvad juht- või haldusorgani koosseisu.
- (29) Ühineva äriühingu või ühinevate äriühingute töötajate kaitse tõhustamiseks võivad töötajad või nende esindajad esitada oma arvamuse äriühingu aruande kohta, milles selgitatakse piiriülese ühinemise mõju töötajatele. Aruande esitamine ei tohiks mõjutada kehtivaid teavitus- ja konsultatsioonimenetlusi, mis on pärast nõukogu direktiivi 2001/23/EÜ,⁹ direktiivi 2002/14/EÜ või direktiivi 2009/38/EÜ rakendamist liikmesriigi tasandil kasutusele võetud.
- (30) Erinevad raamatupidamiseeskirjad võivad takistada piiriülest ühinemist ning põhjustada õiguskindlusetust, kui kuupäevad, millest alates ühendatava äriühingu tehinguid käsitletakse raamatupidamisarvestuses ühinemise tulemusel tekkinud äriühingu tehingutena, on liikmesriigiti erinevad. See võib tekitada olukorra, kus ühineva äriühinguga seotud tehinguid teatava aja jooksul üldse ei kajastata või kus selle aja jooksul dubleeritakse ühineva äriühingu kui eraldiseisva raamatupidamisüksuse aruandluskohustusi algses liikmesriigis ja ühinemise tulemusena loodud äriühingu asukohaliikmesriigis. Seepärast tuleks kande kuupäev kindlaks määrata selgete normide alusel ning liikmesriigid peaksid tagama, et ühinemise kõikide osapoolte siseriiklikes õigusnormides käsitletakse seda kuupäeva raamatupidamise eesmärgil ühe kindla kuupäevana.
- (31) Erinevad sidusrühmad nimetasid piiriülese ühinemise ühe takistusena asjaolu, et liikmete ja võlausaldajate kaitsemeetmeid ei ole ühtlustatud. Liikmetele ja võlausaldajatele tuleks tagada samal tasemel kaitse sõltumata sellest, millises liikmesriigis ühinevad äriühingud asuvad. See ei piira nende võlausaldajate või aktsionäride kaitset käsitlevate siseriiklike õigusnormide kohaldamist, mis ei kuulu ühtlustatud meetmete kohaldamisalasse (nt läbipaistvusnõuded).
- (32) Selleks et tagada piiriüleses ühinemises osalevate äriühingute liikmete võrdne kohtlemine, tuleks liikmetele, kellel oli hääleõigus, kuid kes ei hääletanud

⁸ COM(2016) 710 final, 25. oktoober 2016. a..

⁹ Nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 82, 22.3.2001, lk 16).

ühinemislepingu ühise projekti poolt, ja hääleõigusega liikmetele, kes ei saanud esitada oma seisukohta, anda õigus äriühingust lahkuda. Neil liikmetel peaks olema võimalik äriühingust lahkuda ja saada oma aktsiate või osade eest rahalist hüvitust vastavalt nende väärtusele. Lisaks sellele peaks neil olema õigus vaidlustada pakutud rahalise hüvituse arvutamine ja piisavus kohtus.

- (33) Ühinevate äriühingute endiste võlausaldajate nõuete väärtus võib pärast piiriülest ühinemist väheneda, kui ühendava äriühingu kohustused ületavad tema varade väärtust või kui võlgade eest vastutava ühineva äriühingu suhtes kohaldatakse pärast ühinemist teise liikmesriigi õigust. Võlausaldajate kaitset käsitlevad normid erinevad praegu liikmesriigiti, mis muudab piiriülese ühinemise protsessi veelgi keerukamaks ning põhjustab ebakindlust nii asjaomastele äriühingutele kui ka nende võlausaldajatele seoses nende nõuete sissenõudmise või rahuldamisega.
- (34) Piiriüleses ühinemises osalevad äriühingud peaksid ühinemislepingu ühises projektis ette nägema piisavad meetmed võlausaldajate kaitseks. Nende võlausaldajate paremaks kaitsmiseks piiriülesele ühinemisele järgneva maksejõuetuse korral peaks liikmesriikidel olema õigus nõuda ühinevatelt äriühingutelt maksejõulisuse kinnituse esitamist, mille märgitakse, et äriühingud ei ole teadlikud ühestki põhjusest, mis takistaks ühinemise tulemusena tekkivat äriühingut täitmast oma kohustusi. Sellistel juhtudel peaks liikmesriikidel olema võimalus muuta juhtorgani liikmed selle kinnituse õigsuse eest isiklikult vastutavaks. Kuna maksejõulisuse kinnituse kasutamist ja selle võimalikke tagajärgi käsitlevad õigustraditsioonid on liikmesriigiti erinevad, peaks iga liikmesriik kooskõlas liidu õigusega ise sätestama ebatäpse või eksitava kinnituse esitamise asjakohased tagajärjed, sealhulgas tõhusad ja proportsionaalsed karistused ja kohustused.
- (35) Selleks et tagada võlausaldajate nõuetekohane kaitse juhul, kui nad ei ole rahul äriühingu poolt piiriülese ühinemise lepingu ühises projektis pakutava kaitsega, võivad võlausaldajad, keda piiriülene ühinemine kahjustab, taotleda ühinevate äriühingute iga liikmesriigi pädevalt kohtu- või haldusasutuselt selliste kaitsemeetmete kehtestamist, mida nad peavad piisavaks. Võlausaldajate kahjustamise hindamise hõlbustamiseks tuleks ette näha teatavad eeldused, mille kohaselt piiriülene ühinemine ei kahjusta võlausaldajaid, kui võlausaldaja kahju saamise risk on väike. Eeldus peaks tekkima juhul, kui sõltumatu ekspert leiab, et võlausaldajate kahjustamine ei ole tõenäoline, või kui võlausaldajatele antakse õigus esitada nõue võlausaldaja algse nõude väärtuses ühinenud äriühingu või kolmandast isikust tagatise andja vastu, tingimusel et selle nõude saab anda samasse kohtusse nagu algse nõude.
- (36) Kehtivas liidu õiguses ei ole äriühingute piiriülese jagunemise õigusraamistikku sätestatud, kuna direktiivi (EL) 2017/1132 III peatükis on sätestatud üksnes normid, mis reguleerivad aktsiaseltside siseriiklikku jagunemist.
- (37) Euroopa Parlament on teinud komisjonile ettepaneku vastu võtta piiriülest jagunemist käsitlevad ühtlustatud õigusnormid. Ühtlustatud õigusraamistik soodustaks veelgi enam asutamisvabaduse kasutamise takistuste kõrvaldamist, tagades samal ajal piisava kaitse sellistele sidusrühmadele nagu töötajad, võlausaldajad ja liikmed.
- (38) Käesolevas direktiivis on sätestatud normid, mis käsitlevad nii piiriülest eraldumist kui ka piiriülest jaotumist, mille tulemusel asutatakse uued äriühingud. Käesolevas direktiivis ei ole siiski sätestatud ühtlustatud raamistikku, mis reguleeriks piiriülest jagunemist, mille korral äriühing annab varad ja kohustused üle mitmele olemasolevale äriühingule, sest sellised juhtumid on väga keerukad, nendega on

seotud mitme liikmesriigi pädevad asutused ning nendega võib kaasneda täiendav pettuse ja eeskirjadest kõrvalehoidmise oht.

- (39) Kui piiriüleses jagunemises osalevad äsja asutatud omandavad äriühingud, tuleks nendelt omandavatelt äriühingutelt, mille suhtes kohaldatakse teiste liikmesriikide kui jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi õigusnorme, nõuda nende liikmesriikide asutamiskoostajate järgimist. Need tingimused hõlmavad ka juhtival kohal töötamise keeluga seotud nõudeid.
- (40) Äriühingute piiriülese jagunemise õigust võidakse teatavates olukordades kuritarvitada, näiteks tööstandarditest, sotsiaalkindlustusmaksetest, maksukohustustest, võlausaldajate või vähemusaktsionäride õigustest või töötajate osalemise eeskirjadest kõrvalehoidmiseks. Et selliste kuritarvitustega võidelda, mida näeb ette liidu õiguse üldpõhimõte, on liikmesriigid kohustatud tagama, et äriühingud ei kasuta piiriülese jagunemise menetlust fiktiivsete skeemide loomiseks, mille eesmärk on saada alusetu maksueelis või kahjustada põhjendamatult töötajate, võlausaldajate või liikmete seadusest või lepingust tulenevaid õigusi. Kuivõrd tegemist on erandiga põhivabadusest, tuleb kuritarvituste vastast võitlust tõlgendada kitsalt ning see peab põhinema kõikide asjaomaste asjaolude individuaalsel hinnangul. Kehtestada tuleks menetlus- ja materiaalsoiguslik raamistik, mis piiritleb liikmesriikide kaalutusõiguse ja võimaldab erinevaid lähenemisviise ning näeb samal ajal ette nõuded nende meetmete ühtlustamiseks, mida liikmesriikide asutused võtavad kuritarvitustega võitlemiseks kooskõlas liidu õigusega.
- (41) Võttes arvesse piiriülese jagunemise keerukust ja sellega seotud huvide paljusust, on õiguskindluse tagamiseks asjakohane ette näha eelkontroll. Selleks tuleks kehtestada struktureeritud ja mitmetasandiline menetlus, millega nii jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi pädevad asutused kui ka omandavate äriühingute asukohaliikmesriigi pädevad asutused tagavad, et otsus piiriülese jagunemise heakskiitmise kohta tehakse õiglaselt, objektiivselt ja mittediskrimineerivalt, tuginedes kõikidele asjakohastele asjaoludele ning võttes arvesse kõiki õigustatud avalikke huve, eelkõige töötajate, aktsionäride ja võlausaldajate kaitset.
- (42) Selleks et saaks arvesse võtta kõikide sidusrühmade õigustatud huve, peaks jagunev äriühing avalikustama piiriülese jagunemise lepingu projekti, mis sisaldab kõige olulisemat teavet piiriülese jagunemise kohta, sealhulgas väärtpaberite või aktsiate kavandatud asendussuhet, omandavate äriühingute asutamisdokumente ja piiriülese jagunemise kavandatud ajakava. Piiriüleselt jaguneva äriühingu liikmeid, võlausaldajaid ja töötajaid tuleks teavitada, et nad saaksid jagunemise kohta märkusi esitada.
- (43) Liikmete teavitamiseks peaks jagunev äriühing koostama aruande. Aruandes tuleks selgitada ja põhjendada kavandatud piiriülese jagunemise õiguslikke ja majanduslikke aspekte, selgitades eelkõige piiriülese jagunemise mõju liikmetele seoses äriühingu tulevase äritegevuse ja juhtorganite strateegilise plaaniga. Samuti tuleks vajaduse korral selgitada aktsiate asendussuhet, aktsiate jaotamise kriteeriume ja võimalikke õiguskaitsevahendeid, mis on liikmetele kättesaadavad, kui nad ei nõustu piiriülese jagunemise otsusega.
- (44) Töötajate teavitamiseks peaks jagunev äriühing koostama aruande, milles selgitatakse kavandatud piiriülese jagunemise mõju töötajatele. Aruandes tuleks eelkõige selgitada kavandatud piiriülese jagunemise mõju töötajate töökohtade säilitamisele ja seda, kas töötingimustes ja äriühingute tegevuskohtades toimub olulisi muutusi ning kuidas need tegurid mõjutavad äriühingu tütarettevõtjaid. Aruande esitamine ei tohiks

mõjutada kehtivaid teavitus- ja konsultatsioonimenetlusi, mis on pärast direktiivi 2001/23/EÜ, 2002/14/EÜ või 2009/38/EÜ rakendamist liikmesriigi tasandil kasutusele võetud.

- (45) Selleks et hinnata jagunemislepingu projektis ja liikmetele ja töötajatele suunatud aruannetes esitatud teabe õigsust ning esitada faktilised asjaolud, mis on vajalikud hindamiseks, kas kavandatud jagunemine kujutab endast fiktiivset skeemi, mida ei saa lubada, tuleks jagunemiskava hindamiseks ette näha sõltumatu eksperdi aruande koostamine. Eksperdi sõltumatuse tagamiseks peab eksperdi nimetama pädev asutus äriühingu taotlusel. Eksperdi aruandes tuleks sellega seoses esitada kogu asjaomane teave, mis võimaldab jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi pädeval asutusel teha teadliku otsuse, kas jagunemiseelne tõend välja anda või mitte. Selleks peab eksperdil olema võimalik hankida kogu asjaomane äriühingut käsitlev teave ja kõik dokumendid ning teha kõigi nõutavate tõendite kogumiseks vajalik uurimine. Ekspert peab kasutama teavet, eelkõige netokäibe ja kasumi või kahjumi, töötajate arvu ja bilansi struktuuri andmeid, mille äriühing on kogunud finantsaruannete koostamiseks kooskõlas liidu ja liikmesriikide õigusega. Konfidentsiaalse teabe, sealhulgas äriühingu ärisaladuste kaitsmiseks ei tohi seda teavet siiski esitada eksperdi lõpparuandes, mis tehakse avalikult kättesaadavaks.
- (46) Ebaproportsionaalsete kulude ja koormuse vältimiseks väiksemate piiriüleselt jagunevate äriühingute puhul tuleks komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitusel 2003/361/EÜ määratletud mikro- ja väikesed ettevõtjad vabastada sõltumatu eksperdi aruande koostamise kohustusest.
- (47) Jaguneva äriühingu liikmete üldkoosolek peaks piiriülese jagunemise lepingu projekti ja aruannete alusel otsustama, kas kiita see lepinguprojekt heaks või mitte. Selleks et jagunemise otsus oleks kollektiivne, on oluline, et nõutav häälteenamus oleks piisavalt suur.
- (48) Liikmetele, kellel oli hääleõigus, kuid kes ei hääletanud piiriülese jagunemise lepingu projekti poolt, ja hääleõiguseta liikmetele, kes ei saanud esitada oma seisukohta, tuleks anda õigus äriühingust lahkuda. Neil liikmetel peaks olema võimalik äriühingust lahkuda ja saada oma aktsiate või osade eest rahalist hüvitust vastavalt nende väärtusele. Lisaks sellele peaks neil olema õigus vaidlustada kohtus pakutud rahalise hüvituse arvutamine ja piisavus, aga ka aktsiate asendussuhe, kui nad soovivad jääda mõne omandava äriühingu liikmeks. Kohtul peaks olema asjaomaste menetluste raames võimalus anda piiriüleses jagunemises osalevatele äriühingutele korraldus maksta täiendavat rahalist hüvitust või emiteerida täiendavaid aktsiaid.
- (49) Jagunev äriühing peaks lepinguprojektis ette nägema piisavad meetmed võlausaldajate kaitseks piiriülest jagunemist silmas pidades. Võlausaldajate paremaks kaitsmiseks piiriülesele jagunemisele järgneva maksejõuetuse korral peaks liikmesriikidel olema õigus nõuda äriühingult maksejõulisuse kinnituse esitamist, mille märgitakse, et äriühing ei ole teadlik ühestki põhjusest, mis takistaks jagunemise tulemusena tekkinud äriühinguid täitmast oma kohustusi. Liikmesriikidel peaks olema võimalus muuta juhtorgan selle kinnituse õigsuse eest isiklikult vastutavaks. Kuna maksejõulisuse kinnitust ja selle võimalikke tagajärgi käsitlevad õigustraditsioonid on liikmesriigiti erinevad, peaks iga liikmesriik kooskõlas liidu õigusega ise sätestama ebatäpse või eksitava kinnituse esitamise asjakohased tagajärjed, sealhulgas karistused ja kohustused.
- (50) Selleks et tagada võlausaldajate nõuetekohane kaitse juhul, kui nad ei ole rahul äriühingu poolt piiriülese jagunemise lepingu projektis pakutava kaitsega, võivad

võlausaldajad, keda piiriülene jagunemine kahjustab, taotleda jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi pädevalt kohtu- või haldusasutuselt selliste kaitsemeetmete kehtestamist, mida nad peavad piisavaks. Võlausaldajate kahjustamise hindamise hõlbustamiseks tuleks ette näha teatavad eeldused, mille kohaselt piiriülene jagunemine ei kahjusta võlausaldajaid, kui võlausaldaja kahju saamise risk on väike. Eeldus peaks tekkima juhul, kui sõltumatu eksperdi aruandes leitakse, et võlausaldajate kahjustamine ei ole tõenäoline, või kui võlausaldajatele antakse õigus esitada nõue võlausaldaja algse nõude väärtuses jagunemise tulemusena tekkiva äriühingu või kolmandast isikust tagatise andja vastu, tingimusel et selle nõude saab anda samasse kohtusse nagu algse nõude. Käesolevas direktiivis sätestatud võlausaldajate kaitse ei piira nende jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi õigusnormide kohaldamist, mis käsitlevad avaliku sektori asutustele tehtavaid makseid, sealhulgas makse ja sotsiaalkindlustusmakseid.

- (51) Selleks et tagada ülesannete nõuetekohane jagamine liikmesriikide vahel ning piiriülese jagunemise tõhus ja tulemuslik eelkontroll, peaks jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi pädeval asutusel olema õigus välja anda jagunemiseelne tõend, ilma milleta ei saaks omandavate äriühingute asukohaliikmesriikide asutused piiriülese jagunemise menetlust lõpule viia.
- (52) Jagunemiseelse tõendi väljaandmist jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi poolt tuleks kontrollida, et tagada piiriülese jagunemise õiguspärasus. Pädev asutus peaks tegema otsuse jagunemiseelse tõendi väljaandmise kohta ühe kuu jooksul pärast äriühingu poolt taotluse esitamist, välja arvatud juhul, kui tal on tõsised kahtlused, et tegemist on fiktiivse skeemiga, mille eesmärk on saada alusetu maksueelis või kahjustada põhjendamatult töötajate, võlausaldajate või liikmete seadusest või lepingust tulenevaid õigusi. Sellisel juhul peaks pädev asutus tegema põhjaliku hindamise. Põhjalik hindamine ei tohiks toimuda süstemaatiliselt, vaid see tuleks teha üksikjuhtumi alusel, kui on tõsine kahtlus, et tegemist on fiktiivse skeemiga. Pädevad asutused peaksid võtma hindamisel arvesse vähemalt mõningaid käesolevas direktiivis sätestatud tegureid, mida tuleks üldhinnangus kaaluda siiski ainult soovituslike teguritena ning neid ei tohiks käsitleda eraldi. Selleks et äriühinguid liiga pika menetlusega mitte koormata, tuleks see põhjalik hindamine igal juhul lõpule viia kahe kuu jooksul alates äriühingu teavitamisest põhjaliku hindamise tegemise kohta.
- (53) Pärast jagunemiseelse tõendi saamist ja kontrollimist, kas omandava äriühingu või omandavate äriühingute asukohaliikmesriigi asutamisenõuded on täidetud, peaksid omandava äriühingu asukohaliikmesriigi asutused kandma äriühingu selle liikmesriigi ettevõtlusregistrisse. Jaguneva äriühingu asukohaliikmesriik kustutab äriühingu oma registrist alles pärast seda, kui äriühing on kantud omandava äriühingu asukohaliikmesriigi registrisse. Omandavate äriühingute asukohaliikmesriigi pädevad asutused ei saa vaidlustada jagunemiseelses tõendis esitatud teavet.
- (54) Piiriülese jagunemise tulemusel antakse jaguneva äriühingu varad ja kohustused üle omandavatele äriühingutele vastavalt jagunemislepingu projektis kindlaksmääratud jaotusele ning jaguneva äriühingu liikmed saavad omandavate äriühingute liikmeteks või jäävad jaguneva äriühingu liikmeteks või mõlemat korraga.
- (55) Tagamaks, et piiriülene jagunemine ei kahjusta põhjendamatult töötajate osalemist, kui piiriüleselt jagunev äriühing kohaldab töötajate osalemise süsteemi, tuleks jagunemise tulemusel tekkivaid äriühinguid kohustada võtma õiguslikku vormi, mis võimaldab töötajate osalemist, sealhulgas töötajate esindajate osalemist äriühingute juht- või järelevalveorganite töös. Samuti tuleks sellisel juhul pidada äriühingu ja tema

töötajate vahel heas usus läbirääkimisi kooskõlas direktiivis 2001/86/EÜ sätestatud menetlusega, et leida rahumeelne lahendus äriühingu piiriülese jagunemise õiguse ja töötajate osalemisõiguse vastavusse viimiseks. Läbirääkimiste tulemusel saavutatakse kohandatud ja kokkulepitud lahendus või kui kokkuleppele ei jõuta, tuleks kohaldada *mutatis mutandis* direktiivi 2001/86/EÜ lisas sätestatud standardeeskirju. Kokkulepitud lahenduse või nende standardeeskirjade kohaldamise tagamiseks ei tohiks äriühingul olla kolme aasta jooksul võimalik järgneva siseriikliku või piiriülese ümberkujundamise, ühinemise või jagunemisega osalemisõigusi ära võtta.

- (56) Selleks et vältida töötajate osalemisõigustest kõrvalehoidmist piiriülese jagunemise abil, ei tohiks jaguneval äriühingul, mis on kantud selle liikmesriigi registrisse, kus on ette nähtud töötajate osalemisõigused, olla võimalik piiriüleselt jaguneda, ilma et ta kõigepealt alustaks läbirääkimisi oma töötajatega või nende esindajatega, kui selle äriühingu keskmine töötajate arv võrdub nelja viiendikuga liikmesriigis kehtestatud töötajate osalemise künnisest.
- (57) Töötajate muude õiguste kui osalemisõigus tagamiseks ei mõjuta käesolev direktiiv direktiivi 2009/38/EÜ, nõukogu direktiivi 98/59/EÜ,¹⁰ direktiivi 2001/23/EÜ ega direktiivi 2002/14/EÜ. Küsimuste suhtes, mis ei kuulu käesoleva direktiivi kohaldamisalasse (nt maksud ja sotsiaalkindlustus), kohaldatakse siseriiklikke õigusnorme.
- (58) Käesoleva direktiivi sätteid ei mõjuta liikmesriikide või nende territoriaalsete või halduslike allüksuste maksualaseid õigus- ega haldusnorme, sealhulgas maksueeskirjade täitmist piiriülese ümberkujundamise, ühinemise ja jagunemise korral.
- (59) Käesolev direktiiv ei mõjuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849¹¹ sätteid, mis käsitlevad rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, eelkõige kohustusi, mis on seotud kliendi suhtes asjakohaste hoolsusmeetmete rakendamisega riskitundlikkusest lähtuvalt ning äsja asutatud üksuse tegeliku tulusaaja kindlakstegemise ja registreerimisega selle üksuse asukohaliikmesriigis.
- (60) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt hõlbustada ja reguleerida piiriülest ümberkujundamist, ühinemist ja jagunemist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (61) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid.

¹⁰ Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 98/59/EÜ kollektiivseid koondamisi käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 225, 12.8.1998, lk 1).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

- (62) Vastavalt liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühisele poliitilisele deklaratsioonile selgitavate dokumentide kohta¹² kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud.
- (63) Komisjon peaks käesolevat direktiivi hindama. Vastavalt 13. aprillil 2016 Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe¹³ punktile 22 peaks hindamine põhinema viiel kriteeriumil, milleks on tõhusus, mõjus, asjakohasus, sidusus ja lisaväärtus, ning moodustama aluse võimalike edasiste meetmete mõju hindamiseks.
- (64) Vastavalt 13. aprillil 2016 Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe punktile 22 tuleks koguda teavet, et hinnata õigusakti tulemuslikkust võrreldes selle eesmärkidega ja kasutada seda alusena, millest lähtuda õigusakti hilisemal hindamisel.
- (65) Seepärast tuleks direktiivi (EL) 2017/1132 vastavalt muuta,
- ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1
Direktiivi (EL) 2017/1132 muutmine

Direktiivi (EL) 2017/1132 muudetakse järgmiselt:

- (1) artikli 24 punkt e asendatakse järgmisega:

„e) registritevahelise teabevahetuse eesmärgil edastatava teabe üksikasjaliku loendi, millele on osutatud artiklites 20, 34, 86h, 86o, 86p, 86q, 123, 127, 128, 130, 160j, 160q, 160r ning 160s“;

- (2) II jaotise pealkiri asendatakse järgmisega:

„PIIRATUD VASTUTUSEGA ÄRIÜHINGUTE ÜMBERKUJUNDAMINE, ÜHINEMINE JA JAGUNEMINE“;

- (3) II jaotisesse lisatakse järgmine -I peatükk:

¹² ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

¹³ ELT L 123, 12.5. 2016, lk 1.

„-I PEATÜKK

Äriühingute piiriülene ümberkujundamine

Artikkel 86 a **Kohaldamisala**

1. Käesolev peatükk kehtib sellise piiratud vastutusega äriühingu, mis on asutatud liikmesriigi õiguse alusel ja mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub liidus, ümberkujundamise kohta äriühinguks, mida reguleerib teise liikmesriigi õigus.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed lõikes 1 osutatud piiriülese ümberkujundamise korra kehtestamiseks.
3. Liikmesriigid võivad otsustada, et nad ei kohalda käesolevat peatükki piiriülestele ümberkujundamistele, kus osaleb tulundusühistu, seda isegi juhul, kui see ühistu oleks hõlmatud mõistega „piiratud vastutusega äriühing“, nagu see on määratletud artikli 86a punktis 1.
4. Käesolevat peatükki ei kohaldata nende piiriülestes ühinemiste suhtes, milles osaleb selline äriühing, mille eesmärk on investeerida üldsuse poolt sellesse paigutatud vahendid ühiselt riskihajutamise põhimõttel ning mille osasid või aktsiaid võib nende omanike nõudmisel otseselt või kaudselt selle äriühingu varade arvel tagasi võtta või välja maksta. Selliste tagasivõtmiste või väljamaksetega on võrdsustatud toimingud, millega äriühing soovib tagada, et tema osade või aktsiate kurss ei erineks olulisel määral tema varade netoväärtusest.

Artikkel 86b **Mõisted**

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „piiratud vastutusega äriühing“ (edaspidi „äriühing“) – II lisas loetletud liiki äriühing;
- (2) „piiriülene ümberkujundamine“ – tegevus, mille käigus äriühing ilma likvideerimismenetluseta ja ilma tegevust lõpetamata kujundab õigusliku vormi, millega see on lähteliikmesriigis registreeritud, ümber sihtliikmesriigi äriühingu õiguslikuks vormiks ja viib vähemalt oma registrijärgse asukoha üle sihtliikmesriiki, säilitades seejuures juriidilise isiku staatuse;
- (3) „lähteliikmesriik“ – liikmesriik, kus äriühing on registreeritud selles õiguslikus vormis, milles ta on enne piiriülest ümberkujundamist;
- (4) „sihtliikmesriik“ – liikmesriik, kus äriühing registreeritakse piiriülese ümberkujundamise tulemusena;
- (5) „register“ – artikli 16 lõikes 1 osutatud keskregister, ärireister või äriühingute register;
- (6) „ümberkujundatud äriühing“ – sihtliikmesriigis loodud äriühing alates piiriülese ümberkujundamise jõustumise kuupäevast.

Artikkel 86c

Piiriülese ümberkujundamise tingimused

1. Liikmesriigid tagavad, et kui äriühing kavandab piiriülest ümberkujundamist, kontrollivad lähte- ja sihtliikmesriik, kas piiriülene ümberkujundamine vastab lõikes 2 sätestatud tingimustele.
2. Äriühingut ei saa piiriüleselt ümber kujundada, kui esineb üks järgmistest asjaoludest:
 - (a) pooleli on äriühingu lõpetamise, likvideerimise või maksejõuetusmenetlus;
 - (b) tõenäolise maksejõuetuse tõttu on äriühingu suhtes käimas ennetava restruktureerimise menetlus;
 - (c) maksed on peatatud;
 - (d) äriühingu suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL* IV jaotisega ette nähtud kriisilahenduse vahendeid, õigusi ja kordi;
 - (e) liikmesriigi ametiasutused on võtnud ennetavaid meetmeid punktis a, b või d nimetatud menetluse algatamise ärahoidmiseks.
3. Liikmesriigid tagavad, et lähteliikmesriigi pädev asutus ei anna ümberkujundamiseks luba, kui ta teeb pärast konkreetse juhtumi läbivaatamist ning kõiki asjaomaseid fakte ja asjaolusid arvesse võttes kindlaks, et tegemist on fiktiivse skeemiga, mille eesmärk on saada alusetult maksusoodustusi või põhjendamatult kahjustada töötajate, võlausaldajate või vähemusosanike või -aktsionäride seadusest või lepingust tulenevaid õigusi.
4. Piiriülese ümberkujundamisega seotud menetluse ja vorminõuete seda osa, mida tuleb täita ümberkujundamiseelse tõendi saamiseks, reguleerib lähteliikmesriigi õigus ning menetluse ja vorminõuete seda osa, mida tuleb täita pärast tõendi saamist kooskõlas liidu õigusega, reguleerib sihtliikmesriigi õigus.

Artikkel 86d

Piiriülese ümberkujundamise otsuse projekt

1. Piiriülest ümberkujundamist kavandava äriühingu juht- või haldusorgan koostab piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti. Piiriülese ümberkujundamise otsuse projekt peab sisaldama vähemalt järgmist:
 - (a) äriühingu õiguslik vorm, nimi ja registrijärgne asukoht lähteliikmesriigis;
 - (b) piiriülese ümberkujundamise tulemusena tekkiva äriühingu kavandatav õiguslik vorm, nimi ja registrijärgne asukoht sihtliikmesriigis;
 - (c) sihtliikmesriigis äriühingu asutamisdokument või -dokumendid;
 - (d) äriühingu piiriülese ümberkujundamise kavandatav ajakava;
 - (e) õigused, mille ümberkujundatud äriühing annab eriõigustega osanikele või aktsionäridele ja teistele äriühingu kapitali esindavate väärtpaberite, mis ei ole osad ega aktsiad, omanikele, või nende isikute suhtes kavandatud meetmed;
 - (f) üksikasjalik teave võlausaldajatele pakutavate tagatiste kohta;

- (g) kuupäev, millest alates lähteliikmesriigis asutatud ja registreeritud äriühingu tehinguid käsitatakse raamatupidamises ümberkujundatud äriühingu tehingutena;
 - (h) kõik erisoodustused, mis antakse ümberkujundatud äriühingu haldus-, juht-, järelevalve- või kontrollorgani liikmetele;
 - (i) üksikasjalik teave äriühingu piiriülese ümberkujundamise vastu olevatele osanikele või aktsionäridele vastavalt artiklile 86j pakutava rahalise hüvituse kohta;
 - (j) äriühingu piiriülese ümberkujundamise eeldatav mõju tööhõivele;
 - (k) vajaduse korral andmed menetluse kohta, millega reguleeritakse vastavalt artiklile 86l töötajate kaasamise kord nende osalusõiguse kindlaksmääramisel ümberkujundatud äriühingus ja selle kohta, millised on selle korra puhul võimalikud variandid.
2. Lisaks lähte- ja sihtliikmesriigi ametlikele keeltele lubavad liikmesriigi piiriüleselt ümberkujundataval äriühingul koostada piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti ja kõik muud seotud dokumendid rahvusvahelises äri- ja finantstegevuses tavapäraselt kasutatavas keeles. Liikmesriigid täpsustavad, millisele keelele tuginetakse juhul, kui dokumentide erinevate keeleversioonide vahel on lahknevusi.

Artikkel 86e

Juht- või haldusorgani aruanne osanikele või aktsionäridele

1. Piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu juht- või haldusorgan koostab aruande, milles selgitatakse ja põhjendatakse äriühingu piiriülese ümberkujundamise õiguslikke ja majanduslikke aspekte.
2. Lõikes 1 nimetatud aruandes selgitatakse eeskätt järgmist:
 - (a) piiriülese ümberkujundamise mõju äriühingu tegevusele tulevikus ja juhtorgani strateegilisele plaanile;
 - (b) äriühingu piiriülese ümberkujundamise mõju osanikele või aktsionäridele;
 - (c) äriühingu ümberkujundamise vastu olevate osanike või aktsionäride õigused ja neile kättesaadavad õiguskaitsevahendid vastavalt artiklile 86j.
3. Käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud aruanne tehakse osanikele või aktsionäridele vähemalt elektrooniliselt kättesaadavaks hiljemalt kaks kuud enne artiklis 86i osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva. Aruanne tehakse samamoodi kättesaadavaks ümberkujundatava äriühingu töötajate esindajatele või nende puudumisel töötajatele endile.
4. Aruande koostamine ei ole aga kohustuslik juhul, kui kõik ümberkujundatava äriühingu osanikud või aktsionärid on kokku leppinud, et selle nõude täitmisest loobutakse.

Artikkel 86f

Juht- või haldusorgani aruanne töötajatele

1. Piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu juht- või haldusorgan koostab aruande, milles selgitatakse äriühingu piiriülese ümberkujundamise mõju töötajatele.
2. Lõikes 1 nimetatud aruandes selgitatakse eeskätt järgmist:

- (a) piiriülese ümberkujundamise mõju äriühingu tegevusele tulevikus ja juhtorgani strateegilisele plaanile;
 - (b) äriühingu piiriülese ümberkujundamise mõju töösuhete säilitamisele;
 - (c) olulised muutused töötingimustes ja äriühingu tegevuskohtade asukohas;
 - (d) kas punktides a, b ja c esitatud tegurid kehtivad ka äriühingu tütarettevõtjate kohta.
3. Käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud aruanne tehakse piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu töötajate esindajatele või nende puudumisel töötajatele kättesaadavaks hiljemalt kaks kuud enne artiklis 86i osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva. Aruanne tehakse samamoodi kättesaadavaks piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu osanikele või aktsionäridele.
 4. Kui piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu juht- või haldusorgan saab siseriiklike õigusaktide kohaselt töötajate esindajalt või nende puudumisel töötajatelt õigeaegselt arvamuse, tuleb äriühingu osanikke või aktsionäre sellest teavitada ja see arvamus aruandele lisada.
 5. Kui aga piiriüleselt ümberkujundataval äriühingul ja ühelgi selle tütarettevõtjal, kui äriühingul on tütarettevõtjad, ei ole muid töötajaid peale nende, kes kuuluvad just- või haldusorganisse, ei ole lõikes 1 nimetatud aruande koostamine kohustuslik.
 6. Lõiked 1–6 ei piira direktiivi 2002/14/EÜ või 2009/38/EÜ ülevõtmiseks siseriiklikult kehtestatud töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise õiguste ja korra kohaldamist.

Artikkel 86 g

Kontrollimine sõltumatu eksperdi poolt

1. Liikmesriigid tagavad, et piiriüleselt ümberkujundatav äriühing taotleb hiljemalt kaks kuud enne artiklis 86i osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva artikli 86m lõike 1 kohaselt nimetatud pädevalt asutuselt eksperdi nimetamist, kes vaataks läbi ja hindaks piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti ning artiklites 86e ja 86f nimetatud aruandeid, võttes arvesse käesoleva artikli lõikes 6 sätestatud tingimust.

Eksperdi nimetamise taotlusele lisatakse järgmised dokumendid:

- (a) artiklis 86d osutatud äriühingu piiriülese ümberkujundamise otsuse projekt;
 - (b) artiklites 86e ja 86f osutatud aruanded.
2. Pädev asutus nimetab sõltumatu eksperdi viie tööpäeva jooksul alates lõikes 1 nimetatud taotluse ning otsuse projekti ja aruannete kättesaamisest. Ekspert on sõltumatu piiriüleselt ümberkujundatavast äriühingust ja võib vastavalt lähteliikmesriigi õigusnormidele olla füüsiline või juriidiline isik. Liikmesriigid võtavad eksperdi sõltumatuse hindamisel arvesse direktiivi 2006/43/EÜ artiklitega 22 ja 22b kehtestatud raamistikku.
 3. Ekspert koostab kirjaliku aruande, mis sisaldab vähemalt järgmist:
 - (a) piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu poolt esitatud aruannete ja teabe õigsuse üksikasjalik hinnang;
 - (b) kõigi selliste faktiliste asjaolude kirjeldus, mida artikli 86m lõike 1 kohaselt nimetatud pädev asutus vajab selleks, et viia läbi põhjalik hindamine, et teha

kindlaks, kas kavandatav piiriülene ümberkujundamine kujutab endast fiktiivset skeemi vastavalt artiklile 86n, sealhulgas vähemalt järgmine teave: üksuse tunnused sihtliikmesriigis, sealhulgas eesmärk, sektor, investering, netokäive ning kasum või kahjum, töötajate arv, bilansi koosseis, maksuresidentsus, vara ja selle asukoht, töötajate ja konkreetsete töötajate rühmade harilik töötamise koht, koht, kus tuleb tasuda sotsiaalmaksud, ning ümberkujundatud äriühingu äririskid lähteliikmesriigis ja sihtliikmesriigis.

4. Liikmesriigid tagavad, et sõltumatul eksperdil on õigus saada piiriüleselt ümberkujundatavalt äriühingult kogu asjassepuutuvat informatsiooni ja kasutada kõiki dokumente ning korraldada mis tahes vajalikku uurimist selleks, et kontrollida otsuse projektis või juhtimisaruannetes esitatud andmeid. Samuti on eksperdil õigus saada märkusi ja arvamusi äriühingu töötajate esindajatelt või nende puudumisel töötajatelt ning ka äriühingu võlausaldajatelt ja osanikelt või aktsionäridelt.
5. Liikmesriigid tagavad, et sõltumatule eksperdile esitatud teavet saab kasutada ainult eksperdi aruande koostamiseks ja et konfidentsiaalset teavet, sealhulgas ärisaladusi ei avaldata. Vajaduse korral võib ekspert esitada artikli 86m lõike 1 kohaselt nimetatud pädevale asutusele eraldi dokumendi, mis sisaldab konfidentsiaalset teavet, ja see eraldi dokument tehakse kättesaadavaks üksnes ümberkujundatavale äriühingule ja seda ei avaldata ühelegi teisele isikule.
6. Liikmesriigid teevad käesoleva artikli sätetest erandi mikro- ja väikeettevõtjatele komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ** tähenduses.

Artikkel 86h **Avalikustamine**

1. Liikmesriigid tagavad, et lähteliikmesriik avaldab registris järgmised dokumendid ja teeb need avalikult kättesaadavaks vähemalt üks kuu enne selle üle otsustava üldkoosoleku kindlaksmääratud kuupäeva:
 - (a) äriühingu piiriülese ümberkujundamise otsuse projekt;
 - (b) artiklis 86g osutatud sõltumatu eksperdi aruanne, kui see on asjakohane;
 - (c) piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu osanikele või aktsionäridele, võlausaldajatele ja töötajatele mõeldud teade selle kohta, et nad võivad enne üldkoosoleku kuupäeva esitada märkusi esimese lõigu punktides a ja b osutatud dokumentide kohta äriühingule ja artikli 86m lõike 1 kohaselt nimetatud pädevale asutusele.

Esimeses lõigus osutatud dokumentidele saab juurde pääseda ka artiklis 22 osutatud süsteemi kasutades.

2. Liikmesriigid võivad piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu artikli 1 kohasest avalikustamise nõudest vabastada juhul, kui ta teeb lõikes 1 osutatud dokumendid oma veebisaidil avalikkusele tasuta kättesaadavaks ajavahemikuks, mis algab vähemalt üks kuu enne ümberkujundamise otsuse projekti üle otsustava üldkoosoleku kuupäeva ega lõpe enne selle koosoleku lõppemist.

Liikmesriigid aga ei kohalda kõnealuse vabastuse suhtes muid nõudeid ega piiranguid kui neid, mis on vajalikud veebisaidi turvalisuse ja kõnealuste dokumentide autentsuse tagamiseks, välja arvatud juhul kui ja ainult sel määral, mil need on proportsionaalsed nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

3. Kui äriühing, mille piiriülest ümberkujundamist kavandatakse, avalikustab piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti vastavalt lõikele 2, esitab ta vähemalt üks kuu enne selle üle otsustava üldkoosoleku kuupäeva lähteliikmesriigi registrile järgmised andmed:
 - (a) äriühingu õiguslik vorm, nimi ja registrijärgne asukoht lähteliikmesriigis ning ümberkujundatud äriühingu kavandatav õiguslik vorm, nimi ja registrijärgne asukoht sihtliikmesriigis;
 - (b) register, kuhu on esitatud piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu artiklis 14 osutatud dokumendid ning registrikande number;
 - (c) viide võlausaldajate, töötajate ja osanike või aktsionäride õiguste teostamise korrale;
 - (d) andmed veebisaidi kohta, kus on tasuta kättesaadavad lõikes 1 osutatud piiriülese ümberkujundamise otsuse projekt, teade ja eksperdi aruanne ning täielik teave käesoleva lõike punktis c osutatud korra kohta.
4. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1 ja 3 nimetatud nõudeid saab täielikult täita internetis, ilma et oleks vaja isiklikult kohale ilmuda lähteliikmesriigi pädevasse asutusse.

Põhjendatud pettusekahtluse korral võivad liikmesriigid aga nõuda füüsilist kohaletulekut pädevasse asutusse.
5. Lisaks lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud avalikustamisele võivad liikmesriigid ette näha, et piiriülese ümberkujundamise otsuse projekt või lõikes 3 osutatud andmed tuleb avaldada nende ametlikus väljaandes. Sel juhul tagavad liikmesriigid, et register edastab asjaomase teabe ametlikule väljaandele.
6. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud dokumendid on avalikkusele tasuta ligipääsetavad. Lisaks tagavad liikmesriigid, et tasu, mida registrid piiriüleselt ümberkujundatavalt äriühingult lõigetes 1 ja 3 osutatud avalikustamise ja, kui see on asjakohane, lõikes 5 osutatud avaldamise eest võtavad, ei ületa teenuse osutamisega seotud halduskulusid.

Artikkel 86i

Heakskiitmine osanike koosolekul või aktsionäride üldkoosolekul

1. Pärast artiklites 86e, 86f ja 86g osutatud aruannete teatavaks võtmist, kui see on asjakohane, teeb ümberkujundatava äriühingu osanike koosolek või aktsionäride üldkoosolek otsuse piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti heakskiitmise kohta. Äriühing teatab artikli 86m lõike 1 kohaselt nimetatud pädevale asutusele osanike koosoleku või aktsionäride otsusest.
2. Ümberkujundatava äriühingu osanike koosolekul või aktsionäride üldkoosolekul on õigus seada piiriülese ümberkujundamise rakendamine sõltuvusse sellest, et artiklis 86l osutatud kord tema poolt sõnaselgelt kinnitatakse.
3. Liikmesriigid tagavad, et piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti muudatuste heakskiitmine võetakse vastu vähemalt kahekolmandikulise enamusega aktsiatega esindatud häälest või koosolekul esindatud märgitud kapitalist, kuid see ei tohi ületada 90 % aktsiatega esindatud häälest või koosolekul esindatud märgitud kapitalist. Igal juhul ei tohi hääletuskünnis ületada siseriiklike õigusaktide kohaselt piiriülese ühinemise heakskiitmiseks vajalikku häältearvu.

4. Samuti otsustab osanike koosolek või aktsionäride üldkoosolek, kas piiriülese ümberkujundamise tulemusena tuleks muuta ümberkujundatava äriühingu asutamisdokumenti.
5. Liikmesriigid tagavad, et äriühingu piiriülese ümberkujundamise heakskiitmist osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku poolt ei saa vaidlustada üksnes põhjusel, et artiklis 86j osutatud rahaline hüvitus ei ole piisav.

Artikkel 86j
Osanike ja aktsionäride kaitse

1. Liikmesriigid tagavad, et piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu järgmistel osanikel või aktsionäridel on õigus oma osalus võõrandada lõigetes 2–6 sätestatud tingimustel:
 - (a) osanikud või aktsionärid, kellele kuuluvad hääleõigusega aktsiad, kes ei hääletanud äriühingu piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti heakskiitmise poolt;
 - (b) aktsionärid, kellele kuuluvad hääleõiguseta aktsiad.
2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 nimetatud aktsionärid või osanikud võivad oma osaluse võõrandada piisava rahalise hüvituse eest pärast piiriülese ümberkujundamise jõustumist vastavalt artiklile 86r ühele või mitmele järgmistest isikutest:
 - (a) piiriüleselt ümberkujundatav äriühing;
 - (b) äriühingu allesjäävad aktsionärid või osanikud;
 - (c) kolmandad isikud kokkuleppel piiriüleselt ümberkujundatava äriühinguga.
3. Liikmesriigid tagavad, et piiriüleselt ümberkujundatav äriühing teeb piiriülese ümberkujundamise otsuse projektis vastavalt artikli 86d lõike 1 punktile i piisava hüvituse pakkumise käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud aktsionäridele või osanikele, kes soovivad teostada oma õigust osaluse võõrandamiseks. Liikmesriigid kehtestavad pakkumise vastuvõtmiseks ka tähtaja, mis ei tohi ületada ühte kuud alates artiklis 86i osutatud osanike koosolekust või aktsionäride üldkoosolekust. Lisaks tagavad liikmesriigid, et äriühing on suuteline võtma vastu pakkumise, mis saadetakse elektrooniliselt äriühingu poolt selle jaoks esitatud aadressile.

Ent piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu oma aktsiate või osade omandamine ei tohi olla vastuolus siseriiklike normidega, mis reguleerivad oma osaluse omandamist äriühingu poolt.
4. Liikmesriigid tagavad, et rahalise hüvituse pakkumise tingimuseks on äriühingu piiriülese ümberkujundamise jõustumine vastavalt artiklile 86r. Lisaks kehtestavad liikmesriigid rahalise hüvituse maksmiseks tähtaja, mis ei tohi ületada ühte kuud alates piiriülese ümberkujundamise jõustumisest.
5. Liikmesriigid sätestavad, et aktsionäril või osanikul, kes on võtnud vastu lõikes 3 osutatud rahalise hüvituse pakkumise, kuid kes leiab, et hüvitus ei ole piisav, on õigus ühe kuu jooksul alates pakkumise vastuvõtmisest pöörduda liikmesriigi kohtusse nõudega pakutud rahalise hüvituse ümberarvutamiseks .
6. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1–5 osutatud õigusi reguleerib lähteliikmesriigi õigus ja pädevad on selle liikmesriigi kohtud. Aktsionäril või osanikul, kes on oma

aktsiate või osade omandamiseks võtnud vastu rahalise hüvituse pakkumise, on õigus algatada lõikes 5 osutatud menetlus või osaleda sellises menetluses.

Artikkel 86k **Võlausaldajate kaitse**

1. Liikmesriigid võivad ette näha, et piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu juht- või haldusorgan esitab artiklis 86d nimetatud piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti osana avalduse, milles on täpselt kirjeldatud äriühingu finantsseisundit. Avalduses kinnitatakse, et tuginedes äriühingu juht- või haldusorganile avalduse tegemise kuupäeval kättesaadavale teabele ja olles teinud mõistlikke päringuid, ei tea nad ühtegi põhjust, miks äriühing ei peaks pärast ümberkujundamise jõustumist suutma täita oma kohustusi nende täitmise tähtaja jooksul. Avaldust ei tohi teha varem kui üks kuu enne piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti avaldamist vastavalt artiklile 86h.
2. Liikmesriigid tagavad, et võlausaldajad, kes ei ole rahul sellega, kuidas nende huvid on artikli 86d punkti f alusel piiriülese ümberkujundamise otsuse projektis kaitstud, võivad taotleda asjakohaselt haldus- või kohtuorganilt piisavaid tagatise ühe kuu jooksul alates artiklis 86h osutatud avalikustamisest.
3. Eeldatakse, et äriühingu piiriülene ümberkujundamine ei kahjusta piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu võlausaldajaid kummalgi järgmistest juhtudest:
 - (a) kui äriühing avaldab koos ümberkujundamisotsuse projektiga sõltumatu eksperdi aruande, milles on leitud, et puudub mõistlik tõenäosus, et ümberkujundamine võlausaldajate õigusi põhjendamatult kahjustaks. Sõltumatu eksperdi peaks olema nimetanud või heaks kiitnud pädev asutus ja ta peab vastama artikli 86g lõikes 2 sätestatud nõuetele;
 - (b) kui võlausaldajatele pakutakse õigust esitada kohe pärast ümberkujundamise lõpuleviimist maksenõue kas kolmandast isikust garantii andja vastu või piiriülese ümberkujundamise tulemusena tekkiva äriühingu vastu, kusjuures nõude väärtus on vähemalt sama kui nende algse nõude väärtus, nõuet saab esitada samale pädevale kohtule nagu nende algset nõuet ning nõude krediitkvaliteet vastab vähemalt võlausaldaja algse nõude kvaliteedile.
4. Lõiked 1, 2 ja 3 ei piira lähteliikmesriigi avalik-õiguslikele isikutele maksete tegemist või tagamist käsitlevate siseriiklike õigusaktide kohaldamist.

Artikkel 86l **Töötajate osalus**

1. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, kohaldatakse piiriülese ümberkujundamise tulemusena tekkiva äriühingu suhtes sihtliikmesriigis kehtivaid töötajate osalust käsitlevaid õigusnorme, kui need on olemas.
2. Ent sihtliikmesriigis kehtivaid õigusnorme töötajate osaluse kohta, kui need on olemas, ei kohaldata, kui ümberkujundatava äriühingu keskmine töötajate arv kuue kuu jooksul enne piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti avaldamist vastavalt käesoleva direktiivi artiklile 86d on vastanud neljale viiendikule lähteliikmesriigi õiguses sätestatud kohaldatavast künnisest, millest alates hakkab toimima töötajate osalus vastavalt direktiivi 2001/86/EÜ artikli 2 punktile k, või kui sihtliikmesriigi siseriiklik õigus ei näe ette:

- (a) vähemalt samal tasemel töötajate osalust nagu see on olemas äriühingus enne ümberkujundamist ning mida mõõdetakse töötajate esindajate osakaalu alusel äriühingu, mille suhtes kohaldatakse töötajate osalusõigusi, haldus- või järelevalveorganite või nende komiteede või kasumiüksusi hõlmava juhtrühma liikmete hulgas, või
 - (b) ümberkujundamise tulemusena tekkiva äriühingu koosseisulistele töötajatele, kes asuvad mõnes teises liikmesriigis, samasuguseid osalusõigusi nagu on nendel töötajatel, kes töötavad sihtliikmesriigis.
3. Käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud juhtudel reguleerivad liikmesriigid töötajate osalust ümberkujundatud äriühingus ja töötajate kaasamist selliste õiguste kindlaksmääramisse *mutatis mutandis* ja käesoleva artikli lõigetes 4–7 sätestatud arvestades kooskõlas põhimõtete ja menetlustega, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 2157/2001 artikli 12 lõigetes 2, 3 ja 4 ning direktiivi 2001/86/EÜ järgmistes sätetes:
- (a) artikli 3 lõige 1, lõike 2 punkti a alapunkt i, lõike 2 punkt b ja lõige 3, artikli 3 lõike 4 esimese lõigu esimene taane ja teine lõik, artikli 3 lõige 5, artikli 3 lõike 6 kolmas lõik ja artikli 3 lõige 7;
 - (b) artikli 4 lõige 1, artikli 4 lõike 2 punktid a, g ja h ning artikli 4 lõiked 3 ja 4;
 - (c) artikkel 5;
 - (d) artikkel 6;
 - (e) artikli 7 lõike 1 esimene lõik;
 - (f) artiklid 8, 9, 10 ja 12;
 - (g) lisa 3. osa punkt a.
4. Lõikes 3 osutatud põhimõtteid ja menetlusi sätestades:
- (a) annavad liikmesriigid spetsiaalsele läbirääkimisorganile õiguse otsustada kahe kolmandiku liikmete häälteenamusega, kes esindavad vähemalt kahte kolmandikku töötajatest, mitte alustada läbirääkimisi või lõpetada juba alustatud läbirääkimised ning tugineda sihtliikmesriigis kehtivatele õigusnormidele, mis käsitlevad töötajate osalust;
 - (b) võivad liikmesriigid juhul, kui eelnevate läbirääkimiste järel kohaldatakse osalust käsitlevaid tavanorme, ning nendest normidest olenemata määrata töötajate esindajate osakaalu piirmäära ümberkujundatud äriühingu haldusorganis. Kui aga töötajate esindajad moodustasid ümberkujundatavas äriühingus haldus- või järelevalveorgani koosseisust vähemalt ühe kolmandiku, ei või piirangu tulemuseks mingil juhul olla olukord, kus töötajate esindajate osakaal haldusorganis on väiksem kui üks kolmandik;
 - (c) tagavad liikmesriigid, et enne äriühingu piiriülest ümberkujundamist kohaldatud töötajate osalust käsitlevate normide kohaldamine jätkub kuni edaspidi kokkulepitud normide kohaldamise kuupäevani või kokkulepitud normide puudumisel kuni standardnormide kohaldamiseni vastavalt lisa 3. osa punktile a.
5. Osalusõiguste laiendamine ümberkujundatud äriühingu teistes liikmesriikides töötavatele töötajatele, millele on osutatud lõike 2 punktis b, ei too osalusõigust sel viisil laiendada otsustanud liikmesriikidele kaasa kohustust võtta neid töötajaid

arvesse töötajate osaluskünniste arvutamisel, millest lähtutakse osalusõiguste määramisel siseriiklikus õiguses.

6. Kui ümberkujundatav äriühing kasutab töötajate osaluse süsteemi, tuleb kõnealune äriühing muuta sellist liiki äriühinguks, mis võimaldab osalusõigusi rakendada.
7. Kui ümberkujundatud äriühingus kasutatakse töötajate osaluse süsteemi, on kõnealune äriühing kohustatud rakendama meetmeid, et tagada töötajate osalusõiguste kaitse edaspidiste piiriüleste või siseriiklike ühinemiste, jagunemiste või ümberkujundamiste korral kolme aasta jooksul pärast piiriülese ümberkujundamise jõustumist ning kohaldades *mutatis mutandis* lõigetes 1–6 sätestatud korda.
8. Äriühing teavitab oma töötajaid töötajate osalust käsitlevate läbirääkimiste tulemustest põhjendamatult viivitusega.

Artikkel 86m

Ümberkujundamiseelne tõend

1. Liikmesriigid nimetavad pädeva asutuse, kes kontrollib piiriülese ümberkujundamise õiguspärasust menetluse selles osas, mida reguleerib lähteliikmesriigi õigus, ja annab välja ümberkujundamiseelse tõendi, mis kinnitab vastavust kõigile asjaomastele tingimustele ning kõigi menetluste ja vorminõuete nõuetekohast täitmist lähteliikmesriigis.
2. Liikmesriigid tagavad, et piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu taotlusele ümberkujundamiseelse tõendi saamiseks lisatakse järgmised dokumendid:
 - (a) artiklis 86d osutatud ümberkujundamisotsuse projekt;
 - (b) artiklites 86e, 86f ja 86g osutatud aruanded, kui see on vajalik;
 - (c) teave artiklis 86i osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku otsuse kohta, millega ümberkujundamine heaks kiidetakse.

Artikli 86g kohaselt esitatud otsuse projekti ja aruandeid ei tule pädevale asutusele uuesti esitada.

3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 2 osutatud taotlust on võimalik täielikult täita ja vajalikku teavet ja vajalikke dokumente on võimalik terviklikult esitada internetis, ilma et oleks vaja isiklikult kohale ilmuda lõikes 1 osutatud pädevasse asutusse.

Põhjendatud pettusekahtluse korral võivad liikmesriigid aga nõuda füüsilist kohaletulekut pädevasse asutusse, kus tuleb esitada asjaomane teave ja asjaomased dokumendid.

4. Artiklis 86l sätestatud töötajate osalust käsitlevate õigusnormide järgimise osas kontrollib lähteliikmesriik seda, kas käesoleva artikli lõikes 2 osutatud piiriülese ümberkujundamise otsuse projekt sisaldab andmeid menetluste kohta, mille kohaselt asjaomane kord kindlaks määratakse, ja selle kohta, millised on selle korra puhul võimalikud variandid.
5. Lõikes 1 osutatud õiguspärasuse hindamise käigus tutvub pädev asutus järgmisega:
 - (a) lõikes 2 osutatud dokumendid ja teave;
 - (b) kõik huvitatud isikute poolt artikli 86h lõike 1 kohaselt esitatud märkused ja arvamused;

- (c) äriühingu märges selle kohta, et artikli 86l lõigetes 3 ja 4 osutatud menetlus on alanud, kui see on asjakohane.
6. Liikmesriigid tagavad, et lõike 1 kohaselt nimetatud pädevad asutused võivad konsulteerida teiste asjaomaste asutustega, kes on pädevad eri valdkondades, mida piiriülene ümberkujundamine puudutab.
7. Liikmesriigid tagavad, et pädev asutus viib hindamise lõpule ühe kuu jooksul alates kuupäevast, mil ta saab teabe selle kohta, et äriühingu osanike koosolek või aktsionäride üldkoosolek on äriühingu ümberkujundamise heaks kiitnud. Hindamise tulemusena jõutakse ühele järgmistest järeldustest:
- (a) kui pädev asutus teeb kindlaks, et äriühingu piiriülene ümberkujundamine kuulub käesolevat direktiivi üle võtvate siseriiklike õigusnormide kohaldamisalasse, vastab kõigile asjaomastele tingimustele ning et kõik menetlused ja vorminõuded on täidetud, annab pädev asutus välja ümberkujundamiseelse tõendi;
- (b) kui pädev asutus teeb kindlaks, et äriühingu piiriülene ümberkujundamine ei kuulu käesolevat direktiivi üle võtvate siseriiklike õigusnormide kohaldamisalasse, ei anna pädev asutus välja ümberkujundamiseelset tõendit ja teavitab äriühingut oma otsuse põhjustest. Sama kehtib ka olukorras, kui pädev asutus teeb kindlaks, et piiriülene ümberkujundamine ei vasta kõigile asjaomastele tingimustele või et kõik vajalikud menetlused ja vorminõuded ei ole täidetud, ning kuigi äriühingul on palutud võtta vajalikud meetmed, ei ole ta seda teinud;
- (c) kui pädeval asutusel on tõsiseid kahtlusi selles osas, et äriühingu piiriülene ümberkujundamine kujutab endast artikli 86c lõikes 3 osutatud fiktiivset skeemi, võib ta teha otsuse viia läbi põhjalik hindamine vastavalt artiklile 86n ning teavitab äriühingut oma otsusest viia läbi hindamine ja hindamise tulemusest.

Artikkel 86n

Põhjalik hindamine

1. Liikmesriigid tagavad, et selleks, et otsustada, kas äriühingu piiriülene ümberkujundamine kujutab endast fiktiivset skeemi artikli 86c lõike 3 tähenduses, viib lähteliikmesriigi pädev asutus läbi kõigi asjaomaste faktide ja asjaolude põhjaliku hindamise ja võtab arvesse vähemalt järgmist: üksuse tunnused sihtliikmesriigis, sealhulgas eesmärk, sektor, investeering, netokäive ning kasum või kahjum, töötajate arv, bilansi koosseis, maksuresidentsus, vara ja selle asukoht, töötajate ja konkreetsete töötajate rühmade harilik töötamise koht, koht, kus tuleb tasuda sotsiaalmaksud, ning ümberkujundatud äriühingu äririskid lähteliikmesriigis ja sihtliikmesriigis.
- Neid asjaolusid võib käsitleda üksnes teguritena, mida tuleb üldhinnangus arvesse võtta, ja seega ei saa neid käsitleda eraldiseisvatena.
2. Liikmesriigid tagavad, et juhul kui lõikes 1 osutatud pädev asutus otsustab viia põhjaliku hindamise, saab ta ära kuulata äriühingu ja kõik isikud, kes on artikli 86h lõike 1 punkti c kohaselt tähelepanekuid esitanud, vastavalt siseriiklikele õigusnormidele. Lõikes 1 osutatud pädev asutus võib ära kuulata ka muid huvitatud kolmandaid isikuid vastavalt siseriiklikele õigusnormidele. Pädev asutus teeb lõpliku

otsuse ümberkujundamiseelse tõendi väljaandmise kohta kahe kuu jooksul alates põhjaliku hindamise algusest.

Artikkel 86o

Ümberkujundamiseelse tõendi läbivaatamine ja edastamine

1. Liikmesriigid tagavad, et juhul kui lähteliikmesriigi pädev asutus ei ole kohus, kohaldatakse pädeva asutuse otsuse suhtes ümberkujundamiseelne tõend välja anda või keelduda selle väljaandmisest kohtulikku kontrolli vastavalt siseriiklikele õigusnormidele. Lisaks tagavad liikmesriigid, et ümberkujundamiseelne tõend ei muutu kehtivaks enne teatava tähtaja möödumist, mis annab isikutele võimaluse esitada pädevasse kohtusse hagi ja saavutada vajaduse korral ajutiste meetmete kohaldamine.
2. Liikmesriigid tagavad, et ümberkujundamiseelse tõendi väljaandmise otsus saadetakse artikli 86m lõikes 1 osutatud ametiasutusele ja et otsused ümberkujundamiseelse tõendi väljaandmise või selle väljaandmisest keeldumise kohta tehakse kättesaadavaks artikli 22 kohaselt loodud registrite sidestamise süsteemi kaudu.

Artikkel 86p

Piiriülese ümberkujundamise õiguspärasuse kontrollimine sihtliikmesriigis

1. Liikmesriigid nimetavad pädeva asutuse, kes kontrollib piiriülese ümberkujundamise õiguspärasust menetluse selles osas, mida reguleerib sihtliikmesriigi õigus, ja kiidab piiriülese ümberkujundamise heaks, kui see vastab kõigile asjaomastele tingimustele ning kõik menetlused ja vorminõuded on sihtliikmesriigis nõuetekohaselt täidetud.

Sihtliikmesriigi pädev asutus tagab eelkõige, et kavandatav ümberkujundatud äriühing järgib liikmesriigi äriühingute asutamist reguleerivaid õigusnorme, ja kui see on asjakohane, et töötajate osaluse kord on kindlaks määratud vastavalt artiklile 86l.
2. Lõike 1 kohaldamiseks esitab ümberkujundatav äriühing lõikes 1 osutatud ametiasutusele piiriülese ümberkujundamise otsuse projekti, mille äriühingu osanike koosolek või aktsionäride üldkoosolek on heaks kiitnud vastavalt artiklile 86i.
3. Liikmesriigid tagavad, et piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu taotluse, millele on osutatud lõikes 1, saab täielikult täita ning nõutud teavet ja dokumente on võimalik terviklikult esitada internetis, ilma et oleks vaja isiklikult kohale ilmuda lõikes 1 osutatud pädevasse asutusse.

Põhjendatud pettusekahtluse korral võivad liikmesriigid aga nõuda füüsilist kohaletulekut liikmesriigi pädevasse asutusse, kus tuleb esitada asjaomane teave ja asjaomased dokumendid.
4. Lõikes 1 osutatud pädev asutus kinnitab viivitamata artiklis 86m osutatud ümberkujundamiseelse tõendi ning sihtliikmesriigi õigusnormidega ettenähtud muu teabe ja muude dokumentide kättesaamist. Asutus teeb otsuse äriühingu piiriülene ümberkujundamine heaks kiita niipea, kui ta on lõpetanud asjaomaste tingimuste hindamise.
5. Lõikes 1 osutatud pädev asutus tunnustab lõikes 4 osutatud ümberkujundamiselset tõendit kindla tõendina, mis kinnitab menetluste ja vorminõuete nõuetekohast

täitmist lähteliikmesriigi õigusnormide kohaselt, ilma milleta ei saa piiriülese ümberkujundamist heaks kiita.

Artikkel 86q
Registreerimine

1. Kord, mille kohaselt avalikustatakse piiriülese ümberkujundamise lõpuleviimine registris, määratakse asjaomase riigi territooriumi osas kindlaks lähte- ja sihtliikmesriigi õiguse alusel.
2. Liikmesriigid tagavad, et nende registrisse sisestatakse vähemalt järgmine teave, mis tehakse avalikkusele kättesaadavaks ja ligipääsetavaks artiklis 22 osutatud süsteemi kaudu:
 - (a) piiriülese ümberkujundamise tulemusena tekkinud ümberkujundatud äriühingu registrikande number;
 - (b) ümberkujundatud äriühingu sihtliikmesriigis registreerimise kuupäev;
 - (c) piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu lähteliikmesriigi registrist kustutamise kuupäev;
 - (d) ümberkujundatava äriühingu registrinumber lähteliikmesriigis ja ümberkujundatud äriühingu registrinumber sihtliikmesriigis.
3. Liikmesriigid tagavad, et sihtliikmesriigi registri pidaja teatab lähteliikmesriigi registri pidajale artiklis 22 osutatud süsteemi kaudu, et ümberkujundatud äriühing on registreeritud. Samuti tagavad liikmesriigid, et ümberkujundatav äriühing kustutatakse registrist viivitamata pärast selle teate saamist, kuid mitte enne seda.

Artikkel 86r
Piiriülese ümberkujundamise jõustumise kuupäev

Äriühingu piiriülene ümberkujundamine jõustub ümberkujundatud äriühingu sihtliikmesriigis registrisse kandmise kuupäeval pärast artiklis 86p osutatud õiguspärasuse kontrollimist ja heakskiitmist.

Artikkel 86s
Piiriülese ümberkujundamise tagajärjed

1. Käesolevat direktiivi ülevõtvate siseriiklike õigusnormidega kooskõlas läbiviidud piiriülese ümberkujundamisega kaasneb järgnev:
 - (a) piiriüleselt ümberkujundatava äriühingu kogu vara ja kõik kohustused, sealhulgas kõik lepingud, laenud, õigused ja kohustused lähevad üle ümberkujundatud äriühingule ja jäävad tema suhtes kehtima;
 - (b) ümberkujundatava äriühingu osanikest või aktsionäridest saavad ümberkujundatud äriühingu osanikud või aktsionärid, v. a juhul, kui nad kasutavad artikli 86j lõikega 2 ettenähtud väljumisõigust;
 - (c) piiriülese ümberkujundamise jõustumise hetkel lähevad töölepingute või töösuhete alusel kehtivad ümberkujundatava äriühingu õigused ja kohustused piiriülese ümberkujundamise jõustumise järgselt üle piiriülese ümberkujundamise tulemusena tekkivale äriühingule piiriülese ümberkujundamise jõustumise kuupäeval.

- (d) ümberkujundatud äriühingu registrijärgsele asukohale lähteliikmesriigis võib tugineda seni, kuni ümberkujundatav äriühing on lähteliikmesriigi registrist kustutatud, välja arvatud juhul, kui on võimalik tõendada, et kolmas isik teadis või pidi teadma registrijärgset asukohta sihtliikmesriigis.
2. Ümberkujundatava äriühingu mistahes toiminguid, mis tehakse pärast sihtliikmesriigi registrisse kandmist ja enne, kui ümberkujundatav äriühing on lähteliikmesriigi registrist kustutatud, käsitatakse ümberkujundatud äriühingu toimingutena.
3. Ümberkujundatud äriühing vastutab lähte- ja sihtliikmesriigi õigussüsteemide erinevustest tuleneva igasuguse kahju eest, kui ümberkujundatava äriühingu lepingupartnereid ja tehingute vastaspooli ei teavitatud selle äriühingu piiriülesest ümberkujundamisest enne asjaomase lepingu sõlmimist.

Artikkel 86t **Sõltumatute ekspertide vastutus**

Liikmesriigid kehtestavad normid, mis reguleerivad vähemalt artiklis 86g ja artikli 86k lõike 2 punktis a osutatud aruannete koostamise eest vastutavate sõltumatute ekspertide tsiviilvastutust, kaasa arvatud nende poolt tööülesannete täitmisel toime pandud rikkumiste eest.

Artikkel 86u **Kehtivus**

Käesolevat direktiivi ülevõtvate menetlustega kooskõlas jõustunud äriühingu piiriülest ümberkujundamist ei tohi tühiseks tunnistada.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

** Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).“;

(4) artikli 119 punkti 2 muudetakse järgmiselt:

(a) alapunkti c lõppu lisatakse järgmine tekst: „, või“;

(b) lisatakse alapunkt d:

„d) annab üks äriühing või annavad mitu äriühingut likvideerimismenetlusteta lõpetamisel kogu oma vara ja kohustused üle mõnele teisele olemasolevale äriühingule – ühendavale äriühingule –, ilma et ühendav äriühing emiteeriks uusi osa- või aktsiakapitali esindavaid väärtpabereid, tingimusel et kõik ühinevate äriühingute aktsiad või osad kuuluvad otseselt või kaudselt ühele isikule või ühinevate äriühingute osa- või aktsiakapitali esindavad väärtpaberid kuuluvad osanikele või aktsionäridele kõigis ühinevates äriühingutes samas proportsioonis.“;

(5) artikli 120 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Liikmesriigid tagavad, et käesolevat peatükki ei kohaldata äriühingule või äriühingutele, kui:

- (a) pooleli on äriühingu või äriühingute lõpetamise, likvideerimise või maksejõuetusmenetlus;
- (b) tõenäolise maksejõuetuse tõttu on äriühingu suhtes käimas ennetava restruktureerimise menetlus;
- (c) maksed on peatatud;
- (d) äriühingu suhtes kohaldatakse direktiivi 2014/59/EL IV jaotisega ette nähtud kriisilahenduse vahendeid, õigusi ja kordi;
- (e) liikmesriigi ametiasutused on võtnud ennetavaid meetmeid punktis a, b või d nimetatud menetluse algatamise ärahoidmiseks.“;

(6) artiklit 121 muudetakse järgmiselt:

- (a) lõike 1 punkt a jäetakse välja;
- (b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõike 1 punktis b osutatud sätete ja vorminõuete hulka kuuluvad eelkõige ühinemisega seotud otsustamismenetlust ja töötajate kaitset käsitlevad sätted, kui tegemist on muude kui artikliga 133 reguleeritud õigustega.“;

(7) artiklit 122 muudetakse järgmiselt:

- (a) punkt i asendatakse järgmisega:

„i) piiriülese ühinemise tulemusena tekkiva äriühingu asutamisdokument või -dokumendid;“;

- (b) lisatakse punktid m ja n:

„m) üksikasjalik teave piiriülese ühinemise vastu olevatele osanikele või aktsionäridele vastavalt artiklile 126a pakutava rahalise hüvituse kohta;

n) üksikasjalik teave võlausaldajatele pakutavate tagatiste kohta.“;

- (c) lisatakse teine lõik järgmises sõnastuses:

„Lisaks ühinevate äriühingute asukohaliikmesriikide ametlikele keeltele lubavad liikmesriigid ühinevatel äriühingutel koostada piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti ja kõik muud seotud dokumendid rahvusvahelises äri- ja finantstegevuses tavapäraselt kasutatavas keeles. Liikmesriigid täpsustavad, millisele keelele tuginetakse juhul, kui dokumentide erinevate keeleversioonide vahel on lahknevusi.“;

(8) lisatakse artikkel 122 a järgmises sõnastuses:

*„Artikkel 122 a
Arvestuskuupäev*

1. Kui piiriülese ühinemise tulemusena tekkiv äriühing koostab raamatupidamise aastaaruandeid rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaselt vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1606/2002*, siis määratakse kuupäev, millest alates käsitatakse ühinevate äriühingute tehinguid piiriülese ühinemise tulemusena tekkiva äriühingu tehingutena, kindlaks vastavalt nendele raamatupidamisstandarditele.

Ilma et see piiraks esimese lõigu kohaldamist, käsitatakse piiriülese ühinemise lepingu ühises projektis sätestatud arvestuskuupäevana kuupäeva, mil piiriülene ühinemine jõustub, nagu on osutatud artiklis 129, v. a kui ühinevad äriühingud määravad muu kuupäeva, et ühinemisprotsessi lihtsustada. Niisugusel juhul peab arvestuskuupäev vastama järgmistele nõuetele:

- (a) see ei või olla varasem kui iga ühineva äriühingu viimase koostatud ja avaldatud raamatupidamise aastaaruande bilansipäev;
 - (b) see peab võimaldama piiriülese ühinemise tulemusena tekkival äriühingul koostada oma raamatupidamise aastaaruanne, sh teave ühinemise mõju kohta, vastavalt liidu õigusnormidele ja liikmesriikide õigusnormidele bilansipäeva seisuga, vahetult pärast kuupäeva, mil piiriülene ühinemine jõustub.
2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 nimetatud kuupäeva käsitatakse raamatupidamisarvestuses kuupäevana, millest alates peetakse ühinevate äriühingute tehinguid kõigi ühinevate äriühingute asukohariikide õigusnormide kohaselt piiriülese ühinemise tulemusena tekkinud äriühingu tehinguteks.
3. Liikmesriigid tagavad, et ühendamise teel toimuva piiriülese ühinemise käigus kasutavad kõik ühinevad äriühingud raamatupidamisaruannetes ülekantava vara ja ülekantavate kohustuste kajastamisel ja hindamisel ühise alusena ühendava äriühingu raamatupidamiskorda alates lõikes 1 nimetatud kuupäevast.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. juuli 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1606/2002 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta (ELT L 243, 11.9.2002, lk 1).“;

- (9) artiklid 123 ja 124 asendatakse järgmisega:

*„Artikkel 123
Avalikustamine*

1. Liikmesriigid tagavad, et piiriülese ühinemise lepingu ühine projekt avaldatakse ja tehakse avalikult kättesaadavaks artiklis 16 osutatud vastavates siseriiklikes registrites vähemalt üks kuu enne selle üle otsustava osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kindlaksmääratud kuupäeva. Ühisele projektile peab saama juurde pääseda ka artiklis 22 osutatud süsteemi kasutades.
2. Liikmesriigid võivad ühinevad äriühingud lõike 1 kohasest nõudest vabastada juhul, kui nad teevad piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti oma veebisaitidel avalikkusele tasuta kättesaadavaks ajavahemikuks, mis algab vähemalt üks kuu enne piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti üle otsustava osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva ega lõpe enne selle koosoleku lõppemist.
- Liikmesriigid aga ei kohalda kõnealuse vabastuse suhtes muid nõudeid ega piiranguid kui neid, mis on vajalikud veebisaidi turvalisuse ja dokumentide autentsuse tagamiseks, välja arvatud juhul kui ja ainult sel määral, mil need on proportsionaalsed nimetatud eesmärkide saavutamiseks.
3. Kui ühinevad äriühingud avalikustavad piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti vastavalt käesoleva artikli lõikele 2, avalikustatakse vähemalt üks kuu enne selle üle otsustava osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva artiklis 16 osutatud vastavates siseriiklikes registrites järgmised andmed:

- (a) iga ühineva äriühingu õiguslik vorm, nimi ja registrijärgne asukoht ning tekkiva uue äriühingu kavandatud õiguslik vorm, nimi ja registrijärgne asukoht;
 - (b) register, kuhu on esitatud iga ühineva äriühingu artiklis 14 osutatud dokumendid, ning registrikande number;
 - (c) viide võlausaldajate, töötajate ja osanike või aktsionäride õiguste teostamise korrale iga ühineva äriühingu kohta;
 - (d) andmed veebisaidi kohta, kus on tasuta kättesaadavad piiriülese ühinemise lepingu ühine projekt ja täielik teave punktis c osutatud korra kohta.
4. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1 ja 3 nimetatud nõudeid saab täielikult täita internetis, ilma et üheski asjaomases liikmesriigis oleks vaja pädevasse asutusse isiklikult kohale ilmuda.
- Põhjendatud pettusekahtluse korral võivad liikmesriigid aga nõuda füüsilist kohaletulekut pädevasse asutusse.
5. Kui ühinemise heakskiitmine ühendava äriühingu osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku poolt ei ole artikli 126 lõike 3 kohaselt vajalik, peab käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud avalikustamine toimuma vähemalt üks kuu enne teise ühineva äriühingu või teiste ühinevate äriühingute osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva.
6. Lisaks lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud avalikustamisele võivad liikmesriigid ette näha, et piiriülese ühinemise lepingu ühine projekt või lõikes 3 osutatud andmed tuleb avaldada nende ametlikus väljaandes. Sel juhul tagavad liikmesriigid, et artiklis 16 osutatud registrid edastavad asjaomase teabe ametlikule väljaandele.
7. Liikmesriigid tagavad, et avalikustatud piiriülese ühinemise lepingu ühine projekt ja lõikes 3 osutatud teave on avalikkusele tasuta ligipääsetav. Lisaks tagavad liikmesriigid, et tasu, mida registrid ühinevatelt äriühingutelt lõigetes 1 ja 3 osutatud avalikustamise ja, kui see on asjakohane, lõikes 6 osutatud avaldamise eest võtavad, ei ületa teenuse osutamisega seotud halduskulusid.

Artikkel 124

Juht- või haldusorgani aruanne osanikele või aktsionäridele

1. Iga ühineva äriühingu juht- või haldusorgan koostab aruande, milles selgitatakse ja põhjendatakse piiriülese ühinemise õiguslikke ja majanduslikke aspekte.
2. Lõikes 1 nimetatud aruandes selgitatakse eeskätt järgmist:
 - (a) piiriülese ühinemise mõju ühinemise tulemusena tekkiva äriühingu tegevusele tulevikus ja juhtorgani strateegilisele plaanile;
 - (b) selgitus osade või aktsiate asendussuhte kohta;
 - (c) hindamisel tekkinud eriliste raskuste kirjeldus;
 - (d) piiriülese ühinemise mõju äriühingu osanikele või aktsionäridele;
 - (e) ühinemise vastu olevate osanike või aktsionäride õigused ja neile kättesaadavad õiguskaitsevahendid vastavalt artiklile 126a.
3. Aruanne tehakse osanikele või aktsionäridele ja töötajate esindajatele või nende puudumisel töötajatele kättesaadavaks hiljemalt üks kuu enne artiklis 126 osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva. Samuti tehakse aruanne

kättesaadavaks iga ühineva äriühingu töötajate esindajatele või nende puudumisel töötajatele endile. Kui aga ühinemise heakskiitmine ühendava äriühingu osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku poolt ei ole artikli 126 lõike 3 kohaselt vajalik, tehakse aruanne kättesaadavaks vähemalt üks kuu enne teise ühineva äriühingu või teiste ühinevate äriühingute osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva.

4. Lõikes 1 nimetatud aruande koostamine ei ole aga kohustuslik juhul, kui kõik ühinevate äriühingute osanikud või aktsionärid on kokku leppinud, et selle nõude täitmisest loobutakse.“;
- (10) lisatakse artikkel 124a järgmises sõnastuses:

„Artikkel 124a

Juht- või haldusorgani aruanne töötajatele

1. Iga ühineva äriühingu juht- või haldusorgan koostab aruande, milles selgitatakse piiriülese ühinemise mõju töötajatele.
2. Lõikes 1 nimetatud aruandes selgitatakse eeskätt järgmist:
 - (a) piiriülese ühinemise mõju äriühingu tegevusele tulevikus ja juhtorgani strateegilisele plaanile;
 - (b) piiriülese ühinemise mõju töösuhete säilitamisele;
 - (c) olulised muutused töötingimustes ja äriühingute tegevuskohtade asukohtades;
 - (d) kas punktides a, b ja c esitatud tegurid kehtivad ka ühinevate äriühingute tütarettevõtjate kohta.
3. Käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud aruanne tehakse osanikele või aktsionäridele ja töötajate esindajatele või nende puudumisel töötajatele kättesaadavaks hiljemalt üks kuu enne artiklis 126 osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva. Aruanne tehakse kättesaadavaks ka iga ühineva äriühingu osanikele või aktsionäridele.

Kui aga ühinemise heakskiitmine ühendava äriühingu osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku poolt ei ole artikli 126 lõike 3 kohaselt vajalik, tehakse aruanne kättesaadavaks vähemalt üks kuu enne teise ühineva äriühingu või teiste ühinevate äriühingute osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva.
4. Kui mõne ühineva äriühingu juht- või haldusorgan saab siseriiklike õigusaktide kohaselt töötajate esindajalt või nende puudumisel töötajatelt õigeaegselt arvamuse, tuleb osanikke või aktsionäre sellest teavitada ja see arvamus aruandele lisada.
5. Kui aga ühinevatel äriühingutel ja ühelgi nende tütarettevõtjal, kui äriühingutel on tütarettevõtjad, ei ole muid töötajaid peale nende, kes kuuluvad juht- või haldusorganisse, ei ole lõikes 1 nimetatud aruande koostamine kohustuslik.
6. Aruande esitamine ei piira direktiivi 2001/23/EÜ, 2002/14/EÜ või 2009/38/EÜ rakendamiseks siseriiklikult kehtestatud töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise õiguste ja korra kohaldamist.“;
- (11) artikli 125 lõikele 1 lisatakse teine lõik:

„Liikmesriigid võtavad eksperdi sõltumatuse hindamisel arvesse direktiivi 2006/43/EÜ artiklitega 22 ja 22b kehtestatud raamistikku.“;

- (12) artiklit 126 muudetakse järgmiselt:
- (a) lõige 1 asendatakse järgmisega:
- „1. Pärast artiklites 124, 124a ja 125 osutatud aruannete teatavaks võtmist otsustab iga ühineva äriühingu osanike koosolek või aktsionäride üldkoosolek piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti heakskiitmise üle.“;
- (b) lisatakse lõige 4 järgmises sõnastuses:
- „4. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 nimetatud otsust piiriülene ühinemine heaks kiita ei saa pädevas asutuses vaidlustada üksnes järgmistel põhjustel:
- (a) artikli 122 punktis b osutatud osade või aktsiate asendussuhe ei ole määratud piisavalt asjakohaselt;
- (b) artikli 122 punktis m osutatud rahaline hüvitus ei ole määratud piisavalt asjakohaselt;
- (c) osanikule või aktsionärile jaotatud osade või aktsiate koguväärtus ei ole võrdne sellele osanikule või aktsionärile ühinevas äriühingus kuulunud osade või aktsiate väärtusega.“;
- (13) lisatakse artiklid 126a ja 126b järgmises sõnastuses:

„Artikkel 126 a
Osanike ja aktsionäride kaitse

1. Liikmesriigid tagavad, et ühinevate äriühingute järgmistel osanikel või aktsionäridel on õigus oma osalus võõrandada lõigetes 2–6 sätestatud tingimustel:
 - (a) osanikud või aktsionärid, kellele kuuluvad hääleõigusega aktsiad, kes ei hääletanud piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti heakskiitmise poolt;
 - (b) aktsionärid, kellele kuuluvad hääleõiguseta aktsiad.
2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud osanikud või aktsionärid võivad oma osaluse võõrandada piisava rahalise hüvituse eest pärast piiriülese ühinemise jõustumist vastavalt artiklile 129 ühele või mitmele järgmistest isikutest:
 - (a) asjaomased ühinevad äriühingud;
 - (b) asjaomaste ühinevate äriühingute allesjäävad osanikud või aktsionärid;
 - (c) kolmandad isikud kokkuleppel asjaomaste ühinevate äriühingutega.
3. Liikmesriigid tagavad, et iga ühinev äriühing näeb piiriülese ühinemise lepingu ühises projektis vastavalt artikli 122 lõike 1 punktile m ette piisava hüvituse pakkumise käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud nendele osanikele või aktsionäridele, kes soovivad teostada oma õigust osaluse võõrandamiseks. Liikmesriigid kehtestavad pakkumise vastuvõtmiseks ka tähtaja, mis ei tohi ületada ühte kuud alates artiklis 126 osutatud osanike koosolekust või aktsionäride üldkoosolekust või, juhul kui heakskiitmine osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku poolt ei ole vajalik, kahte kuud alates artiklis 123 osutatud ühinemislepingu ühise projekti avalikustamisest. Lisaks tagavad liikmesriigid, et ühinevad äriühingud on suutelised võtma vastu pakkumise, mis saadetakse elektrooniliselt äriühingute poolt selle jaoks esitatud aadressile.

Ent ühinevate äriühingute oma aktsiate või osade omandamine ei tohi olla vastuolus siseriiklike normidega, mis reguleerivad oma osaluse omandamist äriühingu poolt.

4. Liikmesriigid tagavad, et rahalise hüvituse pakkumise tingimuseks on äriühingu piiriülese ühinemise jõustumine vastavalt artiklile 129. Lisaks kehtestavad liikmesriigid rahalise hüvituse maksmiseks tähtaja, mis ei tohi ületada ühte kuud alates piiriülese ühinemise jõustumisest.
5. Artikli 125 kohaselt nimetatud sõltumatu ekspert kontrollib, kas rahaline hüvitus on piisav. Ekspert võtab arvesse ühinevate äriühingute kõnealuste aktsiate või osade turuhinda enne kavandatavast ühinemisest teatamist ja äriühingu väärtust, arvates sellest maha kavandatava ühinemise mõju, mis määratakse kindlaks üldtunnustatud hindamismeetoditega.
6. Liikmesriigid tagavad, et osanikul või aktsionäril, kes on võtnud vastu lõikes 3 osutatud rahalise hüvituse pakkumise, kuid kes leiab, et rahaline hüvitus ei ole piisav, on õigus pöörduda ühe kuu jooksul alates pakkumise vastuvõtmisest liikmesriigi kohtusse nõudega pakutud rahalise hüvituse ümberarvutamiseks .
7. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1–6 osutatud õigusi reguleerib selle liikmesriigi õigus, mida kohaldatakse ühineva äriühingu suhtes, ja pädevad on selle liikmesriigi kohtud. Osanikul või aktsionäril, kes on oma osade või aktsiate omandamiseks võtnud vastu rahalise hüvituse pakkumise, on õigus algatada lõikes 6 osutatud menetlus või osaleda sellises menetluses.
8. Liikmesriigid tagavad ka, et ühinevate äriühingute osanikud või aktsionärid, kes ei olnud piiriülese ühinemise vastu, kuid leiavad, et osade või aktsiate asendussuhe ei ole piisavalt asjakohane, on õigus pöörduda artiklis 122 osutatud piiriülese ühinemise lepingu ühises projektis ettenähtud osade või aktsiate asendussuhte vaidlustamiseks liikmesriigi kohtusse ühe kuu jooksul alates piiriülese ühinemise jõustumisest.
9. Liikmesriigid tagavad, et juhul kui liikmesriigi kohus leiab, et osade või aktsiate asendussuhe ei ole määratud piisavalt asjakohaselt, on ta pädev nõudma piiriülese ühinemise tulemusena tekkivalt äriühingult hüvitise maksmist neile osanikele või aktsionäridele, kes asendussuhte edukalt vaidlustasid. Hüvitis koosneb täiendavast juurdemaksest, mis arvutatakse, lähtudes väärtpaberite, osade või aktsiate asendussuhte kohaldatavast asjakohasest suhtarvust, mille on määranud kohus. Osaniku või aktsionäri või ühinevate äriühingute taotlusel on liikmesriigi kohus pädev nõudma piiriülese ühinemise tulemusena tekkivalt äriühingult täiendavate osade või aktsiate üleandmist rahalise makse asemel.
10. Liikmesriigid tagavad, et kohustust maksta täiendavat rahalist hüvitist või anda üle täiendavad osad või aktsiad reguleerib piiriülese ühinemise tulemusena tekkiva äriühingu suhtes kohaldatav õigus.

Artikkel 126b ***Võlausaldajate kaitse***

1. Liikmesriigid võivad nõuda, et ühineva äriühingu juht- või haldusorgan esitab artiklis 122 nimetatud piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti osana avalduse, milles on täpselt kirjeldatud äriühingu finantsseisundit. Avalduses kinnitatakse, et tuginedes äriühingu juht- või haldusorganile avalduse tegemise kuupäeval kättesaadavale teabele ja olles teinud mõistlikke päringuid, ei tea nad ühtegi põhjust, miks ei peaks ühinemise tulemusena tekkiv äriühing suutma täita oma kohustusi

nende täitmise tähtaja jooksul. Avaldust ei tohi teha varem kui üks kuu enne piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti avaldamist vastavalt artiklile 123.

2. Liikmesriigid tagavad, et ühinevate äriühingute võlausaldajad, kes ei ole rahul sellega, kuidas nende huvid on artikli 122 lõike 1 punkti n alusel piiriülese ühinemise lepingu ühises projektis kaitstud, võivad taotleda asjakohaselt haldus- või kohtuorganilt piisavaid tagatise ühe kuu jooksul alates artiklis 123 osutatud avalikustamisest.
3. Eeldatakse, et piiriülene ühinemine ei kahjusta ühinevate äriühingute võlausaldajaid kummalgi järgmistest juhtudest:
 - (a) kui ühinevad äriühingud avaldavad koos piiriülese ühinemise lepingu projektiga sõltumatu eksperdi aruande, milles leitakse, et puudub mõistlik tõenäosus, et ühinemine võlausaldajate õigusi põhjendamatult kahjustaks. Sõltumatu eksperdi peaks olema nimetanud või heaks kiitnud pädev asutus ja ta peab vastama artikli 125 lõikes 1 sätestatud nõuetele;
 - (b) kui võlausaldajatele pakutakse õigust esitada kohe pärast ühinemise lõpuleviimist maksenõue kas kolmandast isikust garantii andja vastu või ühinemise tulemusena tekkiva äriühingu vastu, kusjuures nõude väärtus on vähemalt sama kui nende algse nõude väärtus, nõuet saab esitada samale pädevale kohtule nagu nende algset nõuet ning nõude krediitlikvaliteet vastab vähemalt võlausaldaja algse nõude kvaliteedile.
4. Lõiked 1, 2 ja 3 ei piira ühinevate äriühingute asukohaliikmesriikide avalik-õiguslikele isikutele maksete tegemist või tagamist käsitlevate siseriiklike õigusaktide kohaldamist.“;
- (14) artiklit 127 muudetakse järgmiselt:
 - (a) lõikele 1 lisatakse järgmised lõigud:

„Liikmesriigid tagavad, et ühineva äriühingu taotlust ühinemiseelse tõendi saamiseks on võimalik täielikult täita ning vajalikku teavet ja vajalikke dokumente on võimalik terviklikult esitada internetis, ilma et oleks vaja isiklikult kohale ilmuda lõikes 1 osutatud pädevasse asutusse.

Põhjendatud pettusekahtluse korral võivad liikmesriigid aga nõuda füüsilist kohaletulekut pädevasse asutusse, kus tuleb esitada asjaomane teave ja asjaomased dokumendid.“;
 - (b) lõikele 2 lisatakse järgmine lõik:

„Liikmesriigid tagavad, et tõend saadetakse artikli 128 lõikes 1 osutatud asutusele registrite sidestamise süsteemi kaudu vastavalt artiklile 22.“;
 - (c) lõige 3 jäetakse välja;
- (15) artiklit 128 muudetakse järgmiselt:
 - (a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõike 1 kohaldamiseks esitab iga ühinev äriühing selles lõikes nimetatud asutusele artiklis 126 nimetatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku poolt heakskiidetud piiriülese ühinemise lepingu ühise projekti.“;
 - (b) lisatakse lõiked 3 ja 4:

„3. Iga liikmesriik tagab, et ühineva äriühingu taotlust menetluse lõpetamiseks, millele on osutatud lõikes 1, on võimalik täielikult täita ja et sellega seotud teavet ja dokumente on võimalik terviklikult esitada internetis, ilma et oleks vaja isiklikult kohale ilmuda pädevasse asutusse.

Põhjendatud pettusekahtluse korral võivad liikmesriigid aga võtta meetmeid, mille kohaselt on ette nähtud füüsiline kohaletulek liikmesriigi pädevasse asutusse, kus tuleb esitada asjaomane teave ja asjaomased dokumendid.

4. Piiriülese ühinemise tulemusena tekkiva äriühingu asukohaliikmesriigi pädev asutus tunnustab artikli 127 lõikes 2 osutatud ühinemiseelset tõendit või ühinemiseelseid tõendeid kindla tõendina selle kohta, et ühinemiseelsed toimingud ja vorminõuded on vastavas liikmesriigis või vastavates liikmesriikides nõuetekohaselt lõpule viidud. Ühinevate äriühingute pädev asutus või pädevad asutused jagavad tõendit ühinemise tulemusena tekkiva äriühingu asukohaliikmesriigi pädeva asutusega registrite sidestamise süsteemi kaudu vastavalt artiklile 22.“;

(16) artiklit 131 muudetakse järgmiselt:

(a) lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) ühendatava äriühingu kogu vara ja kõik kohustused, sealhulgas kõik lepingud, laenud, õigused ja kohustused lähevad üle ühendavale äriühingule ja jäävad tema suhtes kehtima;“;

(b) lõike 2 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) ühinevate äriühingute kogu vara ja kõik kohustused, sealhulgas kõik lepingud, laenud, õigused ja kohustused lähevad üle uuele äriühingule ja jäävad tema suhtes kehtima;“;

(17) artiklit 132 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui piiriülese ühinemise ühendamise teel viib läbi äriühing, kellele kuuluvad kõik ühendatava äriühingu või ühendatavate äriühingute osanike koosolekul või aktsionäride üldkoosolekul hääleõigust andvad osad või aktsiad ja muud väärtpaberid, või isik, kellele kuuluvad otseselt või kaudselt kõik ühendatava äriühingu osad või aktsiad ja ühendatavate äriühingute osad või aktsiad, ning ühendav äriühing ei anna ühinemise käigus osasid või aktsiaid üle, siis:

- artikli 122 punktid b, c, e ja m, artikkel 125 ning artikli 131 lõike 1 punkt b kohaldamisele ei kuulu,
- artikkel 124 ja artikli 126 lõige 1 ei kuulu kohaldamisele ühendatava äriühingu või ühendatavate äriühingute suhtes.“;

(b) lisatakse lõige 3 järgmises sõnastuses:

„3. Kui kõigi ühinevate äriühingute asukohaliikmesriikide õigusega on ette nähtud erand osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku heakskiidu nõudest vastavalt artikli 126 lõikele 3 ja käesoleva artikli lõikele 1, tehakse vastavalt artikli 123 lõigetes 1–3 osutatud piiriülese ühinemise lepingu ühine projekt või teave ning artiklites 124 ja 124a osutatud aruanded kättesaadavaks vähemalt üks kuu enne seda, kui äriühing teeb ühinemise kohta otsuse vastavalt siseriiklikule õigusele.“;

(18) artiklit 133 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Kui piiriülese ühinemise tulemusena tekkivas äriühingus kasutatakse töötajate osaluse süsteemi, on kõnealune äriühing kohustatud rakendama meetmeid, et tagada töötajate osalusõiguste kaitse edaspidiste piiriüleste või siseriiklike ühinemiste, jagunemiste või ümberkujundamiste korral kolme aasta jooksul pärast ühinemise jõustumist ning kohaldades *mutatis mutandis* lõigetes 1–6 sätestatud korda.“;

(b) lisatakse lõige 8 järgmises sõnastuses:

„8. Äriühing teatab oma töötajatele, kas ta otsustab kohaldada lõike 3 punktis h osutatud osavõtu standardeeskirju või alustab läbirääkimisi spetsiaalses läbirääkimisorganism. Viimasel juhul teavitab äriühing oma töötajaid läbirääkimiste tulemusest põhjendamatult viivitusega.“;

(19) lisatakse artikkel 133a järgmises sõnastuses:

„Artikkel 133a

Sõltumatute ekspertide vastutus

Liikmesriigid kehtestavad normid, mis reguleerivad artiklis 125 ja artikli 126b lõikes 2 osutatud aruande koostamise eest vastutavate sõltumatute ekspertide tsiviilvastutust, sealhulgas nende poolt tööülesannete täitmisel toime pandud rikkumiste eest.“;

(20) II jaotisesse lisatakse IV peatükk:

„IV PEATÜKK

Piiratud vastutusega äriühingute piiriülene jagunemine

Artikkel 160 a

Kohaldamisala

1. Käesolev peatükk kehtib selliste piiratud vastutusega äriühingute piiriülese jagunemise kohta, mis on asutatud liikmesriigi õiguse alusel ja mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub liidus, kui jagunemises osalevatest äriühingutest vähemalt kahe suhtes kehtib erineva liikmesriigi õigus („piiriülesed jagunemised“).
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed lõikes 1 osutatud piiriülese jagunemise korra kehtestamiseks.

Artikkel 160b

Mõisted

Käesolevas peatükis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „piiratud vastutusega äriühing“ (edaspidi „äriühing“) – II lisas määratletud äriühing;
- (2) „jagunev äriühing“ – äriühing, mis on piiriüleselt jagunemas, mille käigus annab ta kogu oma vara ja kõik kohustused üle ühele või mitmele äriühingule, või eraldumise korral annab osa vara ja osa kohustustest üle ühele või mitmele äriühingule;
- (3) „jagunemine“ – tehing, millega:

- (a) jagunev äriühing annab pärast likvideerimismenetlusteta lõpetamist kogu oma vara ja kõik kohustused üle kahele või enamale uuele äriühingule („omandavad äriühingud“), kusjuures jaguneva äriühingu osanikud või aktsionärid saavad vastu omandavate äriühingute väärtpaberid, osad või aktsiad ja kui see on ettenähtud, siis juurdemakse, mis ei ületa 10 % nende väärtpaberite, osade või aktsiate nimiväärtusest, või kui neil nimiväärtust ei ole, juurdemakse, mis ei ületa 10% nende äriühingute väärtpaberite, osade või aktsiate arvestuslikust väärtusest („jaotumine“);
- (b) jagunev äriühing annab osa oma varast ja kohustustest üle ühele või mitmele uuele äriühingule („omandavad äriühingud“), kusjuures jaguneva äriühingu osanikud või aktsionärid saavad vastu omandavate äriühingute, jaguneva äriühingu või nii omandavate äriühingute kui ka jaguneva äriühingu väärtpaberid, osad või aktsiad ja kui see on ettenähtud, siis juurdemakse, mis ei ületa 10 % nende väärtpaberite, osade või aktsiate nimiväärtusest, või kui neil nimiväärtust ei ole, juurdemakse, mis ei ületa 10% nende äriühingute väärtpaberite, osade või aktsiate arvestuslikust väärtusest („eraldumine“).

Artikkel 160c

Kohaldamisala käsitlevad täiendavad sätted

1. Ilma et see piiraks artikli 160b lõike 3 kohaldamist, kohaldatakse käesolevat peatükki piiriülesele jagunemisele ka siis, kui vähemalt ühe asjaomase liikmesriigi õigus võimaldab artikli 160b lõike 3 punktide a ja b kohast juurdemakset summas üle 10 % omandavate äriühingute väärtpaberite, osade või aktsiate nimiväärtuste summast, või nimiväärtuse puudumisel 10% väärtpaberite, osade või aktsiate arvestuslikust väärtusest.
2. Liikmesriigid võivad otsustada, et nad ei kohalda käesolevat peatükki piiriülestele jagunemistele, kus osaleb tulundusühistu, seda isegi juhul, kui see ühistu oleks hõlmatud mõistega „piiratud vastutusega äriühing“, nagu see on määratletud artikli 160b lõikes 1.
3. Käesolevat peatükki ei kohaldata nende piiriüleste jagunemiste suhtes, milles osaleb selline äriühing, mille eesmärk on investeerida üldsuse poolt sellesse paigutatud vahendid ühiselt riskihajutamise põhimõttel ning mille osasid või aktsiaid võib nende omanike nõudmisel otseselt või kaudselt selle äriühingu varade arvel tagasi võtta või välja maksta. Selliste tagasivõtmiste või väljamaksetega on võrdsustatud toimingud, millega äriühing soovib tagada, et tema osade või aktsiate kurss ei erineks olulisel määral tema varade netoväärtusest.

Artikkel 160d

Piiriülese jagunemise tingimused

1. Liikmesriigid tagavad, et kui äriühing kavandab piiriülest jagunemist, kontrollivad jaguneva äriühingu asukohaliikmesriik ja omandava äriühingu asukohaliikmesriik või omandavate äriühingute asukohaliikmesriigid, kas piiriülene jagunemine vastab lõikes 2 sätestatud tingimustele.
2. Äriühingu ei või piiriüleselt jaguneda, kui esineb üks järgmistest asjaoludest:
 - (a) pooleli on äriühingu lõpetamise, likvideerimise või maksejõuetusmenetlus;

- (b) tõenäolise maksejõuetuse tõttu on äriühingu suhtes käimas ennetava restruktureerimise menetlus;
 - (c) maksed on peatatud;
 - (d) äriühingu suhtes kohaldatakse direktiivi 2014/59/EL IV jaotisega ette nähtud kriisilahenduse vahendeid, õigusi ja kordi;
 - (e) liikmesriigi ametiasutused on võtnud ennetavaid meetmeid punktis a, b või d nimetatud menetluse algatamise ärahoidmiseks.
3. Jaguneva äriühingu asukohaliikmesriik tagab, et pädev asutus ei anna jagunemiseks luba, kui ta teeb selle juhtumi uurimise järel ning kõiki asjaomaseid fakte ja asjaolusid arvesse võttes kindlaks, et tegemist on fiktiivse skeemiga, mille eesmärk on saada alusetult maksusoodustusi või põhjendamatult kahjustada töötajate, võlausaldajate või vähemusosanike või -aktsionäride seadusest või lepingust tulenevaid õigusi.
4. Piiriülese jagunemisega seotud menetluse ja vorminõuete seda osa, mida tuleb järgida jagunemiseelse tõendi saamiseks, reguleerib jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi õigus, ning menetluse ja vorminõuete seda osa, mida tuleb järgida pärast tõendi saamist kooskõlas liidu õigusega, reguleerib omandavate äriühingute asukohaliikmesriikide õigus.

Artikkel 160e

Piiriülese jagunemise lepingu projekt

1. Piiriülest jagunemist kavandava äriühingu juht- või haldusorgan koostab piiriülese jagunemise lepingu projekti. Piiriülese jagunemise lepingu projekt peab sisaldama vähemalt järgmist:
- (a) piiriülese jagunemise tulemusena tekkiva(te) äriühingu(te) kavandatav õiguslik vorm, nimi ja registrijärgne asukoht;
 - (b) äriühingute väärtpaberite, osade või aktsiate asendussuhe ja juurdemaksete suurus, kui see on asjakohane;
 - (c) omandavate äriühingute või jaguneva äriühingu väärtpaberite, osade või aktsiate üleandmise tingimused;
 - (d) piiriülese jagunemise kavandatav ajakava;
 - (e) piiriülese jagunemise eeldatav mõju töötajatele;
 - (f) kuupäev, millest alates üleantud väärtpaberid, osad või aktsiad annavad õiguse kasumiosale ning seda õigust mõjutavad eritingimused;
 - (g) kuupäev või kuupäevad, millest alates jaguneva äriühingu tehinguid käsitatakse raamatupidamisarvestuses omandavate äriühingute tehingutena;
 - (h) andmed kõigi erisoodustuste kohta, mis antakse jaguneva äriühingu haldus-, juht-, järelevalve- või kontrollorgani liikmetele;
 - (i) õigused, mille omandavad äriühingud annavad jaguneva äriühingu eriõigustega osanikele või aktsionäridele või teistele äriühingu kapitali esindavate väärtpaberite, mis ei ole osad ega aktsiad, omanikele, või nende isikute suhtes kavandatud meetmed;

- (j) kõik erisoodustused, mis antakse piiriülese jagunemise lepingu projekti kontrollivatele ekspertidele;
 - (k) omandavate äriühingute asutamisdokumendid ja kõik jaguneva äriühingu asutamisdokumentides tehtud muudatused, kui tegemist on eraldumisega;
 - (l) vajaduse korral andmed menetluse kohta, millega määratakse artikli 160n kohaselt kindlaks töötajate kaasamise kord nende osalusõiguse kindlaksmääramisel omandavates äriühingutes ja selle kohta, millised on selle korra puhul võimalikud variandid.
 - (m) jaguneva äriühingu varade ja kohustuste täpne kirjeldus ja selgitus selle kohta, kuidas need varad ja kohustused omandavate äriühingute vahel jaotuvad või, kui tegemist on eraldumisega, millised varad ja kohustused jäävad jagunevale äriühingule, sealhulgas selle kohta, kuidas käsitletakse neid varasid ja kohustusi, mille jaotuse üle ei ole piiriülese jagunemise lepingus sõnaselgelt kokku lepitud, nagu varad ja kohustused, mis ei ole piiriülese jagunemise lepingu projekti koostamise kuupäeval teada;
 - (n) teave igale piiriüleses jagunemises osalevale äriühingule üleantavate varade ja kohustuste hindamise kohta;
 - (o) jaguneva äriühingu bilansipäev, millest lähtudes määratakse kindlaks piiriülese jagunemise tingimised;
 - (p) kui see on asjakohane, jaguneva äriühingu osanikele või aktsionäridele omandavate äriühingute või jaguneva äriühingu või nii omandavate äriühingute kui ka jaguneva äriühingu osade või aktsiate ja väärtpaperite üleandmine ning kriteerium, mille alusel selline üleandmine toimub;
 - (q) üksikasjalik teave äriühingu piiriülese jagunemise vastu olevatele osanikele või aktsionäridele vastavalt artiklile 160l pakutava rahalise hüvituse kohta;
 - (r) teave võlausaldajatele pakutavate tagatiste kohta;
2. Liikmesriigid tagavad, et kui piiriülese jagunemise lepingu projektis ei ole jaguneva äriühingu teatava vara jaotuses sõnaselgelt kokku lepitud ja kui lepingu tingimuste tõlgendamine ei võimalda selle jaotuse üle otsustada, jaotatakse see vara või sellele vastav tasu kõigi omandavate äriühingute vahel või eraldumise korral kõigi omandavate äriühingute ja jaguneva äriühingu vahel proportsionaalselt netovara osaga, mis piiriülese jagunemise lepingu projektis nähakse ette igale sellisele äriühingule.
 3. Liikmesriigid tagavad ka, et kui piiriülese jagunemise lepingu projektis ei ole jaguneva äriühingu kohustuse jaotuses sõnaselgelt kokku lepitud, jaotatakse see kohustus omandavate äriühingute ja jaguneva äriühingu vahel proportsionaalselt netovara osaga, mis piiriülese jagunemise lepingu projektis nähakse ette igale sellisele äriühingule. Samuti piirdub igasugune solidaarvastutus igale äriühingule jaotatud netovara väärtusega jagunemise kuupäeval.
 4. Lisaks omandavate äriühingute asukohaliikmesriikide ja jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi ametlikele keeltele lubavad liikmesriigid piiriüleselt jaguneval äriühingul koostada piiriülese jagunemise lepingu projekti ja kõik muud seotud dokumendid rahvusvahelises äri- ja finantstegevuses tavapäraselt kasutatavas keeles. Liikmesriigid täpsustavad, millist keelt tuleb kasutada juhul, kui nende dokumentide erinevate keeleversioonide vahel on lahknevusi.

Artikkel 160f
Arvestuskuupäev

1. Jaguneva äriühingu juht- või haldusorganil on õigus määrata piiriülese jagunemise lepingu projektis kindlaks arvestuskuupäev või arvestuskuupäevad, et jagunemise protsesse lihtsustada.

Piiriülese jagunemise lepingu projektis sätestatud arvestuskuupäev on kuupäev, mil piiriülene jagunemine jõustub, nagu on osutatud artiklis 160t, v. a kui äriühing määrab muud kuupäevad, et jagunemise protsessi lihtsustada.

Niisugusel juhul peab arvestuskuupäev vastama järgmistele nõuetele:

- (a) see ei või olla varasem kui jaguneva äriühingu viimase koostatud ja avaldatud raamatupidamise aastaaruande bilansipäev;
- (b) ühegi omandava äriühingu puhul ei või see kuupäev olla varasem kui kuupäev, mil omandav äriühing asutati;
- (c) punktides a ja b osutatud kuupäevad peavad võimaldama omandavatel äriühingutel ja eraldumise korral jaguneval äriühingul koostada kohe pärast piiriülese jagunemise jõustumise kuupäeva oma raamatupidamise aastaaruanne, mis kajastab ka jagunemise mõju, liidu õiguse ja liikmesriikide õiguse alusel jagunemises osalevate äriühingute bilansipäeva seisuga.

Punktide a ja b kohaldamisel võib arvestuskuupäeva määratlemisel arvesse võtta omandava äriühingu raamatupidamiskorda.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud kuupäevi käsitatakse raamatupidamisarvestuses kuupäevadena, millest alates peetakse jaguneva äriühingu üleantud tehinguid kõigi piiriülese jagunemise tulemusena tekkinud äriühingute asukohariikide õigusnormide kohaselt iga omandava äriühingu tehinguteks.
3. Liikmesriigid tagavad, et piiriülese jagunemise käigus üleantava vara ja üleantavate kohustuste raamatupidamisaruannetes kajastamisel ja hindamisel kasutatakse ühise alusena omandavate äriühingute raamatupidamiskorda alates lõikes 1 nimetatud kuupäevast.

Artikkel 160 g
Juht- või haldusorgani aruanne osanikele või aktsionäridele

1. Jaguneva äriühingu juht- või haldusorgan koostab aruande, milles selgitatakse ja põhjendatakse äriühingu piiriülese jagunemise õiguslikke ja majanduslikke aspekte.
2. Lõikes 1 nimetatud aruandes selgitatakse eeskätt järgmist:
 - (a) piiriülese jagunemise mõju omandavate äriühingute edasisele tegevusele, ja eraldumise korral jaguneva äriühingu tegevusele, ning juhtorgani strateegilisele plaanile;
 - (b) vajaduse korral selgitus osade või aktsiate asendussuhte kohta;
 - (c) hindamisel tekkinud eriliste raskuste kirjeldus;
 - (d) äriühingu piiriülese jagunemise mõju osanikele või aktsionäridele;
 - (e) äriühingu piiriülese jagunemise vastu olevate osanike või aktsionäride õigused ja neile kättesaadavad õiguskaitsevahendid vastavalt artiklile 160l.

3. Käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud aruanne tehakse jaguneva äriühingu osanikele või aktsionäridele vähemalt elektrooniliselt kättesaadavaks hiljemalt kaks kuud enne artiklis 160k osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva. Aruanne tehakse ka kättesaadavaks jaguneva äriühingu töötajate esindajatele või nende puudumisel töötajatele endile.
4. Lõikes 1 osutatud aruande esitamist ei nõuta juhul, kui kõik jaguneva äriühingu osanikud või aktsionärid on kokku leppinud aruande koostamisest loobumises.

Artikkel 160h

Juht- või haldusorgani aruanne töötajatele

1. Piiriüleselt jaguneva äriühingu juht- või haldusorgan koostab aruande, milles selgitatakse äriühingu piiriülese jagunemise mõju töötajatele.
2. Lõikes 1 nimetatud aruandes selgitatakse eeskätt järgmist:
 - (a) piiriülese jagunemise mõju omandavate äriühingute edasisele tegevusele, ja eraldumise korral jaguneva äriühingu tegevusele, ning juhtorgani strateegilisele plaanile;
 - (b) äriühingu piiriülese jagunemise mõju töösuhete säilitamisele;
 - (c) olulised muutused töötingimustes ja äriühingu tegevuskohtade asukohtades;
 - (d) kas punktides a, b ja c esitatud tegurid kehtivad ka jaguneva äriühingu tütarettevõtjate kohta.
3. Lõikes 1 nimetatud aruanne tehakse piiriüleselt jaguneva äriühingu töötajate esindajatele või nende puudumisel töötajatele endile vähemalt elektrooniliselt kättesaadavaks hiljemalt kaks kuud enne artiklis 160k osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva. Aruanne tehakse ka kättesaadavaks piiriüleselt jaguneva äriühingu osanikele või aktsionäridele.
4. Kui piiriüleselt jaguneva äriühingu juht- või haldusorgan saab siseriiklike õigusaktide kohaselt töötajate esindajalt või nende puudumisel töötajatelt endilt õigeaegselt arvamuse, tuleb äriühingu osanikke või aktsionäre sellest teavitada ja see aramus aruandele lisada.
5. Kui aga piiriüleselt jaguneval äriühingul ja ühelgi selle tütarettevõtjal, kui äriühingul on tütarettevõtjad, ei ole teisi töötajaid peale nende, kes kuuluvad juht- või haldusorganisse, ei ole lõikes 1 nimetatud aruande koostamine kohustuslik.
6. Lõiked 1–5 ei piira direktiivide 2001/23/EÜ, 2002/14/EÜ või 2009/38/EÜ ülevõtmiseks siseriiklikult kehtestatud töötajate teavitamise ja nendega konsulteerimise õiguste ja korra kohaldamist.

Artikkel 160i

Kontrollimine sõltumatu eksperdi poolt

1. Liikmesriigid tagavad, et piiriüleselt jagunev äriühing taotleb hiljemalt kaks kuud enne artikli 160k osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku kuupäeva artikli 160o lõike 1 kohaselt nimetatud pädeval asutusel nimetada eksperdi, kes vaataks läbi ja hindaks piiriülese jagunemise projekti ning artiklites 160g ja 160h nimetatud aruandeid, võttes arvesse käesoleva artikli lõikes 6 sätestatud tingimust.

Eksperti nimetamise taotlusele lisatakse järgmised dokumendid:

- (a) artiklis 160e osutatud jagunemislepingu projekt;
 - (b) artiklites 160g ja 160h osutatud aruanded.
2. Pädev asutus nimetab sõltumatu eksperdi viie tööpäeva jooksul alates lõikes 1 nimetatud taotluse ning lepingu projekti ja aruannete kättesaamisest. Ekspert on piiriüleselt jagunevast äriühingust sõltumatu ja võib vastavalt asjaomase liikmesriigi õigusnormidele olla füüsiline või juriidiline isik. Liikmesriigid võtavad eksperdi sõltumatuse hindamisel arvesse direktiivi 2006/43/EÜ artiklitega 22 ja 22b kehtestatud raamistikku.
3. Ekspert koostab kirjaliku aruande, mis sisaldab vähemalt järgmist:
- (a) kavandatud osade või aktsiate asendussuhte kindlaksmääramise meetod või meetodid;
 - (b) seletus selle kohta, kas punktis a osutatud meetod või meetodid on sobivad;
 - (c) arvutustulemus, milleni punktis a osutatud meetodit või meetodeid kasutades jõuti, ja arvamus nende meetodite suhtelise olulisuse kohta väljapakutud tulemuseni jõudmisel;
 - (d) hinnang selle kohta, kas osade või aktsiate asendussuhe on õiglane ja mõistlik;
 - (e) äriühingu esitatud aruannete ja teabe õigsuse üksikasjalik hinnang;
 - (f) kõigi selliste faktiliste asjaolude kirjeldus, mida artikli 160o lõike 1 kohaselt nimetatud pädev asutus vajab selleks, et viia läbi põhjalik hindamine, et teha kindlaks, kas kavandatav piiriülene jagunemine kujutab endast fiktiivset skeemi vastavalt artiklile 160p, sealhulgas vähemalt järgmine teave: omandavate äriühingute asjaomastes liikmesriikides asuvate üksuste tunnused, sealhulgas eesmärk, sektor, investeering, netokäive ning kasum või kahjum, töötajate arv, bilansi koosseis, maksuresidentsus, vara ja selle asukoht, töötajate ja konkreetsete töötajate rühmade harilik töötamise koht, koht, kus tuleb tasuda sotsiaalmaksud, ning jaguneva äriühingu äririskid omandavate äriühingute asukohaliikmesriikides.
4. Liikmesriigid tagavad, et sõltumatul eksperdil on õigus saada piiriüleselt jagunevalt äriühingult kogu asjassepuutuv teave ja kõik dokumendid ning korraldada mis tahes vajalikku uurimist selleks, et kontrollida kõiki lepingu projektis või juhtorganite aruannetes esitatud andmeid. Samuti on eksperdil õigus saada märkusi ja arvamusi äriühingu töötajate esindajatelt või nende puudumisel töötajatelt endilt ning ka äriühingu võlausaldajatelt ja osanikelt või aktsionäridelt.
5. Liikmesriigid tagavad, et sõltumatule eksperdile esitatud teavet saab kasutada ainult eksperdi aruande koostamiseks ja et konfidentsiaalset teavet, sealhulgas ärisaladusi ei avaldata. Vajaduse korral võib ekspert esitada artikli 160o lõike 1 kohaselt nimetatud pädevale asutusele eraldi dokumendi, mis sisaldab konfidentsiaalset teavet, ja see eraldi dokument tehakse kättesaadavaks üksnes jagunevale äriühingule ja seda ei avaldata ühelegi teisele isikule.
6. Liikmesriigid teevad käesoleva artikli sätetest erandi mikro- ja väikeettevõtjatele komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ** tähenduses.

Artikkel 160j
Avalikustamine

1. Liikmesriigid tagavad, et jaguneva äriühingu asukohaliikmesriik avaldab registris järgmised dokumendid ja teeb need avalikult kättesaadavaks vähemalt üks kuu enne selle üle otsustava üldkoosoleku kuupäeva:
 - (a) piiriülese jagunemise lepingu projekt;
 - (b) artiklis 160i osutatud sõltumatu eksperdi aruanne, kui see on vajalik;
 - (c) teade piiriüleselt jaguneva äriühingu osanikele või aktsionäridele, võlausaldajatele ja töötajatele selle kohta, et nad võivad enne üldkoosoleku kuupäeva esitada äriühingule ja artikli 160o lõike 1 kohaselt nimetatud pädevale asutusele märkusi esimese lõigu punktides a ja b osutatud dokumentide kohta.

Esimeses lõigus osutatud dokumentidele saab juurde pääseda ka artiklis 22 osutatud süsteemi kasutades.
2. Liikmesriigid võivad jaguneva äriühingu artikli 1 kohasest avalikustamise nõudest vabastada juhul, kui ta teeb lõikes 1 osutatud dokumendid oma veebisaidil avalikkusele tasuta kättesaadavaks ajavahemikuks, mis algab vähemalt üks kuu enne jagunemislepingu projekti üle otsustava üldkoosoleku kuupäeva ega lõpe enne selle koosoleku lõppemist.

Liikmesriigid aga ei kohalda kõnealuse vabastuse suhtes muid nõudeid ega piiranguid kui neid, mis on vajalikud veebisaidi turvalisuse ja kõnealuste dokumentide autentsuse tagamiseks, välja arvatud juhul kui ja ainult sel määral, mil need on proportsionaalsed nimetatud eesmärkide saavutamiseks.
3. Kui jagunev äriühing avalikustab piiriülese jagunemise lepingu projekti vastavalt käesoleva artikli lõikele 2, esitab ta vähemalt üks kuu enne selle üle otsustava üldkoosoleku kuupäeva registrile järgmised andmed:
 - (a) jaguneva äriühingu õiguslik vorm, nimi ja registrijärgne asukoht ning piiriülese jagunemise tulemusena tekkivate uute äriühingute kavandatav õiguslik vorm, nimi ja registrijärgne asukoht;
 - (b) register, kuhu on esitatud piiriüleselt jaguneva äriühingu artiklis 14 osutatud dokumendid ning registrikande number;
 - (c) viide võlausaldajate, töötajate ja osanike või aktsionäride õiguste teostamise korrale;
 - (d) andmed selle veebisaidi kohta, kus on tasuta kättesaadavad lõikes 1 osutatud piiriülese jagunemise lepingu projekt, teade ja eksperdi aruanne ning täielik teave käesoleva lõike punktis c osutatud korra kohta.
4. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1 ja 3 nimetatud nõudeid saab täielikult täita internetis, ilma et oleks vaja isiklikult kohale ilmuda asjaomase liikmesriigi pädevasse asutusse.

Põhjendatud pettusekahtluse korral võivad liikmesriigid aga nõuda füüsilist kohaletulekut pädevasse asutusse.
5. Lisaks lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud avalikustamisele võivad liikmesriigid ette näha, et piiriülese jagunemise lepingu projekt või lõikes 3 osutatud andmed tuleb avaldada

nende ametlikus väljaandes. Sel juhul tagavad liikmesriigid, et register edastab asjaomase teabe ametlikule väljaandele.

6. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud dokumendid on avalikkusele tasuta ligipääsetavad. Liikmesriigid tagavad, et tasu, mida registrid piiriülelalt jagunevalt äriühingult lõigetes 1 ja 3 osutatud avalikustamise ja, kui see on asjakohane, lõikes 5 osutatud avaldamise eest võtavad, ei ületa teenuse osutamisega seotud halduskulusid.

Artikkel 160k

Heakskiitmine osanike koosolekul või aktsionäride üldkoosolekul

1. Olles vajadusel teatavaks võtnud artiklites 160g, 160h ja 160i osutatud aruanded, teeb jaguneva äriühingu osanike koosolek või aktsionäride üldkoosolek otsuse piiriülese jagunemise lepingu projekti heakskiitmise kohta. Äriühing teatab artikli 160o lõike 1 kohaselt nimetatud pädevale asutusele osanike koosoleku või aktsionäride otsusest.
2. Osanike koosolekul või aktsionäride üldkoosolekul on õigus seada piiriülese jagunemise toimumine sõltuvusse sellest, et artiklis 160n osutatud kord tema poolt sõnaselgelt kinnitatakse.
3. Liikmesriigid tagavad, et piiriülese jagunemise lepingu projekti muudatuste heakskiitmine võetakse vastu vähemalt kahekolmandikulise enamusega aktsiatega esindatud häälest või koosolekul esindatud märgitud kapitalist, kuid see ei tohi ületada 90 % aktsiatega esindatud häälest või koosolekul esindatud märgitud kapitalist. Igal juhul ei tohi hääletuskünnis ületada siseriiklike õigusaktide kohaselt piiriülese ühinemise heakskiitmiseks vajalikku häältearvu.
4. Samuti otsustab osanike koosolek või aktsionäride üldkoosolek, kas piiriülese jagunemise tulemusena tuleks muuta jaguneva äriühingu asutamisdokumenti.
5. Liikmesriigid tagavad, et äriühingu piiriülese jagunemise heakskiitmist osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku poolt ei saa vaidlustada üksnes alljärgnevatel põhjustel:
 - (a) artiklis 160e osutatud osade või aktsiate asendussuhe ei ole määratud piisavalt asjakohaselt;
 - (b) artiklis 160l osutatud rahaline hüvitus ei ole määratud piisavalt asjakohaselt;
 - (c) osanikule või aktsionärile jaotatud osade või aktsiate koguväärtus ei ole võrdne sellele osanikule või aktsionärile jagunevas äriühingus kuulunud osade või aktsiate väärtusega.

Artikkel 160 l

Osanike ja aktsionäride kaitse

1. Liikmesriigid tagavad, et jaguneva äriühingu järgmistel aktsionäridel on õigus oma osalus võõrandada lõigetes 2–6 sätestatud tingimustel:
 - (a) aktsionärid, kellele kuuluvad hääleõigusega aktsiad ja kes ei hääletanud äriühingu piiriülese jagunemise lepingu projekt heakskiitmise poolt;
 - (b) aktsionärid, kellele kuuluvad hääleõiguseta aktsiad.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 nimetatud aktsionärid võivad oma osaluse võõrandada piisava rahalise hüvituse eest, mille tasub pärast piiriülese jagunemise jõustumist vastavalt artiklile 160t üks või mitu järgmistest isikutest:
 - (a) jagunev äriühing;
 - (b) selle äriühingu allesjäävad aktsionärid;
 - (c) kolmandad isikud kokkuleppel jaguneva äriühinguga.
3. Liikmesriigid tagavad, et jagunev äriühing näeb piiriülese jagunemise lepingu projektis vastavalt artikli 160e lõike 1 punktile q ette piisava hüvituse pakkumise käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud aktsionäridele, kes soovivad teostada oma õigust osaluse võõrandamiseks. Liikmesriigid kehtestavad pakkumise vastuvõtmiseks ka tähtaja, mis ei tohi ületada ühte kuud alates artiklis 160k osutatud aktsionäride üldkoosolekust. Lisaks tagavad liikmesriigid, et äriühing on suuteline võtma vastu pakkumise, mis saadetakse elektrooniliselt äriühingu poolt selle jaoks esitatud aadressile.

Ent äriühingu oma aktsiate omandamine lõike 1 alusel ei tohi olla vastuolus siseriiklike normidega, mis reguleerivad oma osaluse omandamist äriühingu poolt.
4. Liikmesriigid tagavad, et rahalise hüvituse pakkumise tingimuseks on äriühingu piiriülese jagunemise jõustumine vastavalt artiklile 160t. Lisaks kehtestavad liikmesriigid rahalise hüvituse maksmiseks tähtaja, mis ei või ületada ühte kuud alates piiriülese jagunemise jõustumisest.
5. Liikmesriigid sätestavad, et aktsionäril, kes on võtnud vastu lõikes 3 osutatud rahalise hüvituse pakkumise, kuid kes leiab, et hüvitus ei ole piisav, on õigus pöörduda liikmesriigi kohtusse nõudega pakutud rahalise hüvituse ümberarvutamiseks ühe kuu jooksul alates pakkumise vastuvõtmisest.
6. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1–5 osutatud õigusi reguleerib jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi õigus ja pädevad on selle liikmesriigi kohtud. Aktsionäril, kes on oma aktsiate omandamiseks võtnud vastu rahalise hüvituse pakkumise, on õigus algatada lõikes 5 osutatud menetlus või sellises menetluses osaleda.
7. Liikmesriigid tagavad ka, et jaguneva äriühingu osanikud või aktsionärid, kes ei olnud piiriülese jagunemise vastu, kuid leiavad, et osade või aktsiate asendussuhe ei ole piisavalt asjakohane, on õigus pöörduda piiriülese jagunemise lepingu projektis ettenähtud osade või aktsiate asendussuhte vaidlustamiseks liikmesriigi kohtusse ühe kuu jooksul alates piiriülese jagunemise jõustumisest.
8. Liikmesriigid tagavad, et juhul kui liikmesriigi kohus leiab, et osade või aktsiate asendussuhe ei ole määratud piisavalt asjakohaselt, on ta pädev nõudma omandavalt äriühingult hüvitise maksmist neile osanikele või aktsionäridele, kes asendussuhte edukalt vaidlustasid. Hüvitis koosneb täiendavast juurdemaksest, mis arvutatakse, lähtudes väärtpaberite, osade või aktsiate asendussuhte kohaldatavast asjakohasest suhtarvust, mille on määranud kohus. Osaniku või aktsionäri taotlusel on liikmesriigi kohus pädev nõudma omandavalt äriühingult täiendavate osade või aktsiate üleandmist rahalise makse asemel.
9. Liikmesriigid tagavad, et kohustust maksta täiendavat rahalist hüvitist või anda üle täiendavad osad või aktsiad reguleerib piiriülese jagunemise tulemusena tekkiva äriühingu suhtes kohaldatav õigus.

Artikkel 160 m
Võlausaldajate kaitse

1. Liikmesriigid võivad nõuda, et jaguneva äriühingu juht- või haldusorgan esitab artiklis 160e nimetatud piiriülese jagunemise lepingu projekti osana avalduse, milles on täpselt kirjeldatud äriühingu finantsseisundit. Avalduses kinnitatakse, et tuginedes äriühingu juht- või haldusorganile avalduse tegemise kuupäeval kättesaadavale teabele ja olles teinud mõistlikke päringuid, ei tea nad ühtegi põhjust, miks omandav äriühing, ja eraldumise korral jagunev äriühing ei peaks pärast jagunemise jõustumist suutma talle piiriülese jagunemise lepingu projektist tulenevaid kohustusi tähtajaks täita. Avaldust ei tohi teha varem kui üks kuu enne piiriülese jagunemise lepingu projekti avaldamist vastavalt artiklile 160j.
2. Liikmesriigid tagavad, et võlausaldajad, kes ei ole rahul sellega, kuidas nende huvid on kaitstud piiriülese jagunemise lepingu projektis, nagu see on ette nähtud artikli 160e punktis f, võivad taotleda asjakohaselt haldus- või kohtuorganilt piisavaid tagatise ühe kuu jooksul alates artiklis 160j osutatud avalikustamisest.
3. Eeldatakse, et piiriülene jagunemine ei kahjusta jaguneva äriühingu võlausaldajaid, kui esineb üks järgmistest asjaoludest:
 - (a) kui äriühing avaldab koos jagunemislepingu projektiga sõltumatu eksperdi aruande, milles leitakse, et puudub mõistlik tõenäosus, et jagunemine võlausaldajate õigusi põhjendamatult kahjustaks. Sõltumatu eksperdi peaks olema nimetanud või heaks kiitnud pädev asutus ja ta peab vastama artikli 160i lõikes 2 sätestatud nõuetele.
 - (b) kui võlausaldajatele pakutakse õigust esitada kohe pärast jagunemise lõpuleviimist maksenõue kas kolmandast isikust garantii andja või omandavate äriühingute vastu, või eraldumise korral omandava äriühingu ja jaguneva äriühingu vastu, ning nõude väärtus on vähemalt sama kui nende algse nõude väärtus ja nõuet saab esitada samale pädevale kohtule nagu nende algset nõuet ning nõude krediitkvaliteet vastab vähemalt võlausaldaja algse nõude kvaliteedile.
4. Kui omandav äriühing, kellele jaguneva äriühingu võlausaldaja nõue on esitatud, nõuet ei rahulda, vastutavad selle kohustuse täitmise eest teised omandavad äriühingud, ja eraldumise korral jagunev äriühing solidaarselt omandava äriühinguga. Jagunemises osaleva äriühingu maksimaalne solidaarvastutus on siiski piiratud sellele äriühingule jaotatud netovara väärtusega kuupäeval, mil jagunemine jõustub.
5. Lõiked 1–4 ei piira jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi avalik-õiguslikele isikutele maksete tegemist või tagamist käsitlevate siseriiklike õigusaktide kohaldamist.

Artikkel 160n
Töötajate osalus

1. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, kohaldatakse iga omandava äriühingu suhtes selle äriühingu registrijärgse asukoha liikmesriigis kehtivaid töötajate osalust käsitlevaid norme, kui need on olemas.
2. Ent piiriülese jagunemise tulemusena tekkiva äriühingu registrijärgse asukoha liikmesriigis kehtivaid õigusnorme töötajate osaluse kohta, kui need on olemas, ei

kohaldada, kui jaguneva äriühingu keskmine töötajate arv kuue kuu jooksul enne käesoleva direktiivi artikli 160e kohase piiriülese jagunemise lepingu projekti avaldamist on vastanud neljale viiendikule jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi õiguses sätestatud kohaldatavast künnisest, millest alates tekib töötajatele osalusõigus direktiivi 2001/86/EÜ artikli 2 punkti k tähenduses, või kui omandava äriühingu suhtes kohaldatav siseriiklik õigus ei näe ette:

- (a) vähemalt samal tasemel töötajate osalust nagu see oli jagunevas äriühingus olemas enne jagunemist ning mida mõõdetakse töötajate esindajate osakaalu alusel äriühingu, mille suhtes kohaldatakse töötajate osalusõigusi, haldus- või järelevalveorganite või nende komiteede või kasumiüksusi hõlmava juhtrühma liikmete hulgas, või
- (b) omandavate äriühingute teistes liikmesriikides asuvate üksuste töötajatele samasuguseid osalusõigusi nagu on nendel töötajatel, kes töötavad omandava äriühingu registrijärgse asukoha liikmesriigis.

3. Lõikes 2 nimetatud juhtudel reguleerivad liikmesriigid töötajate osalust piiriülese jagunemise tulemusena tekkivates äriühingutes ja töötajate kaasamist selliste õiguste kindlaksmääramisse *mutatis mutandis* ning käesoleva artikli lõigetes 4–7 sätestatud arvestades kooskõlas põhimõtete ja menetlustega, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 2157/2001 artikli 12 lõigetes 2, 3 ja 4 ning direktiivi 2001/86/EÜ järgmistes sätetes:

- (a) artikli 3 lõige 1, lõike 2 punkti a alapunkt i, lõike 2 punkt b ja lõige 3, artikli 3 lõike 4 esimese lõigu esimene taane ja teine lõik, artikli 3 lõige 5, artikli 3 lõike 6 kolmas taane ja artikli 3 lõige 7;
- (b) artikli 4 lõige 1, artikli 4 lõike 2 punktid a, g ja h ning artikli 4 lõiked 3 ja 4;
- (c) artikkel 5;
- (d) artikkel 6;
- (e) artikli 7 lõike 1 esimene lõik;
- (f) artiklid 8, 9, 10 ja 12;
- (g) lisa 3. osa punkt a.

4. Lõikes 3 osutatud põhimõtteid ja menetlusi sätestades:

- (a) annavad liikmesriigid spetsiaalsele läbirääkimisorganile õiguse otsustada kahe kolmandiku liikmete hääleteenamusega, kes esindavad vähemalt kahte kolmandikku töötajatest mitte alustada läbirääkimisi või lõpetada juba alustatud läbirääkimised ning tugineda iga omandava äriühingu kehtivatele õigusnormidele, mis käsitlevad töötajate osalust;
- (b) võivad liikmesriigid juhul, kui eelnevate läbirääkimiste järel kohaldatakse osalust käsitlevaid tavanorme, ning nendest normidest olenemata määrata töötajate esindajate osakaalu piirmäära omandava äriühingu haldusorganis. Kui aga töötajate esindajad moodustasid jagunevas äriühingus haldus- või järelevalveorgani koosseisust vähemalt ühe kolmandiku, ei või piirangu tulemuseks mingil juhul olla madalam töötajate esindajate osakaal haldusorganis kui üks kolmandik;
- (c) tagavad liikmesriigid, et enne äriühingu piiriülest jagunemist kohaldatud töötajate osalust käsitlevate normide kohaldamine jätkub kuni edaspidi

kokkulepitud normide kohaldamise kuupäevani või kokkulepitud normide puudumisel kuni standardnormide kohaldamiseni vastavalt lisa 3. osa punktile a.

5. Osalusõiguste laiendamine omandavate äriühingute teistes liikmesriikides töötavatele töötajatele, millele on osutatud lõike 2 punktis b, ei too osalusõigust sel viisil laiendada otsustanud liikmesriikidele kaasa kohustust võtta neid töötajaid arvesse töötajate osaluskünniste arvutamisel, millest lähtudes tekivad osalusõigused siseriiklikus õiguses.
6. Kui mõni omandavatest äriühingutest kasutab töötajate osaluse süsteemi vastavalt lõikes 2 osutatud normidele, tuleb kõnealused äriühingud muuta sellist liiki äriühinguteks, mis võimaldab osalusõigusi rakendada
7. Kui piiriülese jagunemise tulemusena tekkivas äriühingus kasutatakse töötajate osaluse süsteemi, on kõnealune äriühing kohustatud rakendama meetmeid, et tagada töötajate osalusõiguste kaitse edaspidiste piiriüleste või siseriiklike ühinemiste, jagunemiste või ümberkujundamiste korral kolme aasta jooksul pärast piiriülese jagunemise jõustumist ning kohaldades *mutatis mutandis* lõigetes 1–6 sätestatud korda.
8. Äriühing teavitab oma töötajaid töötajate osalust käsitlevate läbirääkimiste tulemusest põhjendamatult viivitusega.

Artikkel 160o **Jagunemiseelne tõend**

1. Liikmesriigid nimetavad pädeva asutuse, kes kontrollib piiriülese jagunemise õiguspärasust menetluse selles osas, mida reguleerib jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi õigus, ja annab välja jagunemiseelse tõendi, mis kinnitab vastavust kõigile asjaomastele tingimustele ning kõigi menetluste ja vorminõuete nõuetekohast täitmist selles liikmesriigis.
2. Liikmesriigid tagavad, et piiriüleselt jaguneva äriühingu taotlusele jagunemiseelse tõendi saamiseks lisatakse järgmised dokumendid:
 - (a) artiklis 160e osutatud jagunemislepingu projekt;
 - (b) artiklites 160g, 160h ja 160i osutatud aruanded, kui see on vajalik;
 - (c) teave artiklis 160k osutatud osanike koosoleku või aktsionäride üldkoosoleku otsuse kohta, millega jagunemine heaks kiidetakse.

Artikli 160i kohaselt esitatud lepinguprojekti ja aruandeid ei tule pädevale asutusele uuesti esitada.

3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 2 osutatud taotlust on võimalik täielikult täita ning äriühingut puudutavat teavet ja vajalikke dokumente on võimalik terviklikult esitada internetis, ilma et oleks vaja isiklikult kohale ilmuda lõikes 1 osutatud pädevasse asutusse.

Põhjendatud pettusekahtluse korral võivad liikmesriigid aga nõuda füüsilist kohaletulekut pädevasse asutusse, kus tuleb esitada asjaomane teave ja asjaomased dokumendid.

4. Artiklis 160n sätestatud töötajate osalust käsitlevate normide järgimise osas kontrollib jaguneva äriühingu asukohaliikmesriik, kas artiklis 160e osutatud piiriülese jagunemise lepingu projekt sisaldab andmeid menetluste kohta, mille

kohaselt asjaomane kord kindlaks määratakse, ja selle kohta, millised on selle korra puhul võimalikud variandid.

5. Lõikes 1 osutatud õiguspärasuse hindamise käigus tutvub pädev asutus järgmise teabega:
 - (a) lõikes 2 osutatud dokumendid ja teave;
 - (b) kõik huvitatud isikute poolt artikli 160j lõike 1 kohaselt esitatud märkused;
 - (c) äriühingu märges selle kohta, et artikli 160n lõigetes 3 ja 4 osutatud menetlus on alanud, kui see on asjakohane.
6. Liikmesriigid tagavad, et lõike 1 kohaselt nimetatud pädevad asutused võivad konsulteerida teiste asjaomaste asutustega, kes on pädevad eri valdkondades, mida piiriülene jagunemine puudutab.
7. Liikmesriigid tagavad, et pädev asutus viib hindamise lõpule ühe kuu jooksul alates teabe saamisest selle kohta, et äriühingu osanike koosolek või aktsionäride üldkoosolek on äriühingu piiriülse jagunemise heaks kiitnud. Hindamise tulemusena jõutakse ühele järgmistest järeldustest:
 - (a) kui pädev asutus teeb kindlaks, et piiriülene jagunemine kuulub käesolevat direktiivi üle võtvate siseriiklike õigusnormide kohaldamisalasse, vastab kõigile asjaomastele tingimustele ning et kõik toimingud ja vorminõuded on täidetud, annab pädev asutus välja jagunemiseelse tõendi;
 - (b) kui pädev asutus teeb kindlaks, et äriühingu piiriülene jagunemine ei kuulu käesolevat direktiivi üle võtvate siseriiklike õigusnormide kohaldamisalasse, ei annata välja jagunemiseelset tõendit ja teavitab äriühingut oma otsuse põhjustest. Sama kehtib ka olukorras, kui pädev asutus teeb kindlaks, et piiriülene jagunemine ei vasta kõigile asjaomastele tingimustele või et kõik vajalikud menetlused ja vorminõuded ei ole täidetud, ning kuigi äriühingul on palutud võtta vajalikud meetmed, ei ole ta seda teinud;
 - (c) kui pädeval asutusel on tõsiseid kahtlusi selles osas, et äriühingu piiriülene jagunemine kujutab endast artikli 160d lõikes 3 osutatud fiktiivset skeemi, võib ta teha otsuse viia läbi põhjalik hindamine vastavalt artiklile 160p ning teavitab äriühingut oma otsusest viia läbi hindamine ja hindamise tulemusest.

Artikkel 160p **Põhjalik hindamine**

1. Liikmesriigid tagavad, et selleks, et teha kindlaks, kas piiriülene jagunemine kujutab endast fiktiivset skeemi käesoleva direktiivi artikli 160d lõike 3 tähenduses, hindab jaguneva äriühingu asukoha pädev asutus põhjalikult kõiki asjassepuutuvaid fakte ja asjaolusid ning võtab arvesse vähemalt järgmist: üksuse tunnused asjaomastes liikmesriikides, sealhulgas eesmärk, sektor, investeering, netokäive ning kasum või kahjum, töötajate arv, bilansi koosseis, maksuresidentsus, vara ja selle asukoht, töötajate ja konkreetsete töötajate rühmade harilik töötamise koht, koht, kus tuleb tasuda sotsiaalmaksud, ning jaguneva äriühingu äririskid selle ühingu asukohaliikmesriigis ja omandavate äriühingute asukohaliikmesriikides.

Neid asjaolusid võib käsitleda üksnes teguritena, mida tuleb arvesse võtta üldhinnangu koostamisel, ja seega ei saa neid käsitleda eraldiseisvatena.

2. Liikmesriigid tagavad, et kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud pädev asutus otsustab teha põhjaliku hindamise, saab ta ära kuulata äriühingu ja kõik isikud, kes on esitanud artikli 160j lõike 1 kohaselt märkusi kooskõlas siseriiklike õigusnormidega. Lõikes 1 osutatud pädev asutus võib ära kuulata ka muid kolmandaid isikuid vastavalt siseriiklikele õigusnormidele. Pädev asutus teeb jagunemiseelse tõendi kohta lõpliku otsuse kahe kuu jooksul põhjaliku hindamise algusest.

Artikkel 160q

Jagunemiseelse tõendi läbivaatamine ja edastamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kui pädeva asutuse näol ei ole tegemist kohtuga, kohaldatakse pädeva asutuse otsusele jagunemiseelne tõend välja anda või selle välja andmisest keelduda kohtulikku kontrolli siseriiklike õigusnormide alusel. Lisaks tagavad liikmesriigid, et jagunemiseelne tõend ei hakka kehtima enne, kui on möödunud teatav ajavahemik, mis võimaldab teistel osalistel esitada pädevale kohtule kaebus ja kui see on asjakohane, saavutada ajutiste meetmete kohaldamine.
2. Liikmesriik tagab, et otsus jagunemiseelne tõend välja anda saadetakse artikli 160r lõikes 1 osutatud asutustele, ja et otsused jagunemiseelne tõend välja anda või selle välja andmisest keelduda on kättesaadavad registrite omavahelise ühendamise süsteemis, mis luuakse artikli 22 alusel.

Artikkel 160r

Piiriülese jagunemise õiguspärasuse kontrollimine

1. Liikmesriigid nimetavad asutuse, kes on pädev kontrollima piiriülese jagunemise õiguspärasust menetluse selles osas, mida reguleerib omandavate äriühingute asukohaliikmesriigi õigus, ja kes kiidab piiriülese jagunemise heaks, kui see vastab kõigile asjaomastele tingimustele ning kui kõik menetlused ja vorminõuded on selles liikmesriigis nõuetekohaselt täidetud.

Pädeval asutusel või pädevatel asutustel tuleb eelkõige tagada, et kavandatavad omandavad äriühingud vastavad asjaomase liikmesriigi äriühingute asutamist reguleerivatele õigusnormidele, ja kui see on asjakohane, et töötajate osaluse kord on vastavalt artiklile 160n kindlaks määratud.

2. Lõike 1 kohaldamiseks esitab iga omandav äriühing kõnealuses lõikes osutatud pädevale asutusele piiriülese jagunemise lepingu projekti, mille äriühingu osanike koosolek või aktsionäride üldkoosolek on heaks kiitnud vastavalt artiklile 160k.
3. Iga liikmesriik tagab, et omandava äriühingu lõikes 1 osutatud taotlust on võimalik täielikult täita ja et sellega seotud mistahes teavet või dokumente on võimalik terviklikult esitada internetis, ilma et oleks vaja isiklikult kohale ilmuda lõikes 1 osutatud pädevasse asutusse.

Põhjendatud pettusekahtluse korral võivad liikmesriigid aga nõuda füüsilist kohaletulekut liikmesriigi pädevasse asutusse, kus tuleb esitada asjaomane teave või asjaomased dokumendid.

4. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud pädev asutus kinnitab viivitamata, et on kätte saanud artiklis 160o osutatud jagunemiseelse tõendi ning omandavate äriühingute asukohaliikmesriikide õigusnormidega ettenähtud muu teabe või dokumendid. Pädev

asutus teeb otsuse piiriülese jagunemise heakskiitmise kohta niipea, kui ta on lõpetanud asjaomaste tingimuste hindamise.

5. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud pädev asutus tunnustab lõikes 4 osutatud jagunemiseelset tõendit kindla tõendina selle kohta, et jagunemiseelsed menetlused ja vorminõuded jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigis, milleta piiriülest jagunemist heaks kiita ei saa, on nõuetekohaselt lõpule viidud.

Artikkel 160s **Registreerimine**

1. Iga liikmesriigi õiguses, mille kohaldamisalasse omandavad äriühingud ning eraldumise korral omandavad äriühingud ja jagunev äriühing kuuluvad, määratakse kindlaks kord, mille alusel piiriülese jagunemise toimumine artikli 16 kohases registris selle riigi territooriumil avalikustatakse.
2. Liikmesriigid tagavad, et nende registrisse sisestatakse vähemalt järgmine teave, mis tehakse avalikkusele kättesaadavaks ja ligipääsetavaks artiklis 22 osutatud süsteemi kaudu:
 - (a) registrikande number omandava äriühingu asukoha registris piiriülese jagunemise tulemusel;
 - (b) omandavate äriühingute registrisse kandmise kuupäevad;
 - (c) jaotumise korral jaguneva äriühingu selle riigi äriregistrist kustutamise kuupäev;
 - (d) kui see on asjakohane, registrinumber jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigis ja omandavate äriühingute asukohaliikmesriikides;
3. Liikmesriigid tagavad, et omandavate äriühingute asukohaliikmesriikide registrid teatavad jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi registrile artiklis 22 osutatud süsteemi kaudu, et omandavad äriühingud on registrisse kantud. Jaotumise korral jõustub jaguneva äriühingu registrist kustutamine kohe, kui kõnealune teade saadakse.

Artikkel 160t **Piiriülese jagunemise jõustumise kuupäev**

Piiriülese jagunemise kuupäev määratakse kindlaks jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi õiguse alusel. Jagunemine saab jõustuda pärast artiklites 160o, 160p ja 160r nimetatud kontrolli lõpetamist ja pärast kõigi artikli 160s lõikes 3 osutatud teadete saamist.

Artikkel 160u **Piiriülese jagunemise tagajärjed**

1. Käesolevat direktiivi ülevõtvate siseriiklike õigusnormidega kooskõlas läbiviidud piiriülesel jaotumisel on järgmised tagajärjed:
 - (a) kogu jaguneva äriühingu vara ja kõik kohustused, sealhulgas kõik lepingud, laenud, õigused ja kohustused lähevad üle omandavatele äriühingutele ning jäävad nende suhtes kehtima vastavalt piiriülese jagunemise lepingu projektis ettenähtud jaotusele;

- (b) jaguneva äriühingu osanikud ja aktsionärid muutuvad omandavate äriühingute osanikeks ja aktsionärideks vastavalt piiriülese jagunemise lepingu projektis jaotatud osalusele, v. a juhul, kui nad kasutavad artikli 160l lõikes 2 ettenähtud võõrandamise õigust;
 - (c) jaguneva äriühingu õigused ja kohustused, mis on tekkinud töölepingute või töösuhete alusel ja mis kehtivad kuupäeval, mil piiriülene jagunemine jõustub, lähevad piiriülese jagunemise tulemusel piiriülese jagunemise jõustumise kuupäeval üle vastavale omandavale äriühingule või vastavatele omandavatele äriühingutele;
 - (d) jagunev äriühing lõpetatakse;
 - (e) kolmandad isikud võivad jaguneva äriühingu registrijärgsele asukohale tugineda seni, kuni jagunev äriühing on lähteliikmesriigi registrist kustutatud, välja arvatud juhul, kui on võimalik tõendada, et kolmas isik teadis või pidi teadma registrijärgset asukohta omandavates liikmesriikides.
2. Jaguneva äriühingu mistahes toiminguid, mis tehakse pärast omandavate äriühingute asukohaliikmesriikide registritesse kandmise kuupäeva ja enne, kui jagunev äriühing on selle asukohariigi registrist kustutatud, käsitatakse jaguneva äriühingu toimingutena.
- Jagunev äriühing vastutab jaguneva äriühingu asukohaliikmesriigi ja omandavate äriühingute asukohaliikmesriikide õigussüsteemide erinevustest tuleneva igasuguse kahju eest, kui jaguneva äriühingu lepingupartnerid ja tehingute vastaspooli ei teavitatud selle äriühingu piiriülesest jagunemisest enne asjaomase lepingu sõlmimist.
3. Käesolevat direktiivi ülevõtvate siseriiklike õigusnormidega kooskõlas läbiviidud piiriülesel eraldumisel on järgmised tagajärjed:
- (a) jaguneva äriühingu kogu vara ja kõik kohustused, sealhulgas lepingud, laenud, õigused ja kohustused lähevad üle omandavatele äriühingutele ja jäävad nende suhtes kehtima ning jäävad jagunevale äriühingule alles vastavalt piiriülese jagunemise lepingu projektis ettenähtud jaotusele;
 - (b) jaguneva äriühingu osanikud või aktsionärid muutuvad omandavate äriühingute osanikeks või aktsionärideks ja vähemalt mõned neist jäävad jaguneva äriühingu osanikeks või aktsionärideks või muutuvad nii jaguneva äriühingu kui ka omandavate äriühingute osanikeks või aktsionärideks vastavalt piiriülese jagunemise lepingu projektis jaotatud osalusele;
 - (c) omandavad äriühingud ja jagunev äriühing järgivad jaguneva äriühingu töösuhetes ettenähtud tingimusi, mis kehtisid jagunemise jõustumise kuupäeval;
4. Kui piiriülese jaotumise või piiriülese eraldumise korral on liikmesriikide õigusnormidega ette nähtud, et jaguneva äriühingu teatava vara või teatavate õiguste ja kohustuste üleandmise kolmandate isikute suhtes jõustumise tingimusena tuleb täita spetsiifilisi vorminõudeid, tuleb need vorminõuded täita vastavalt olukorrale kas jaguneval äriühingul või omandavatel äriühingutel.
5. Liikmesriigid tagavad, et omandava äriühingu osasid või aktsiaid ei või vahetada jaguneva äriühingu selliste osade või aktsiate vastu, mis kuuluvad äriühingule endale või isikule, kes tegutseb enda nimel, kuid äriühingu eest.

Artikkel 160v
Sõltumatute ekspertide vastutus

Liikmesriigid kehtestavad normid, mis reguleerivad vähemalt artiklis 160i ja artikli 160m lõike 2 punktis a osutatud aruande koostamise eest vastutavate sõltumatute ekspertide tsiviilvastutust, sealhulgas nende poolt tööülesannete täitmisel toime pandud rikkumiste eest.

Artikkel 160w
Kehtivus

Käesolevat direktiivi ülevõtvate menetlustega kooskõlas jõustunud piiriülest jagunemist ei tohi tühisteks tunnistada.“

Artikkel 2
Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [*Väljaannete talitus – palun lisada kuupäev = pärast jõustumist algava 24 kuulise ajavahemiku viimane päev*]. Nad edastavad kõnealuste õigus- ja haldusnormide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid võtavad need normid vastu, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 3
Aruandlus ja läbivaatamine

1. Komisjon hindab käesolevat direktiivi hiljemalt viis aastat pärast [*Väljaannete talitus – palun lisada käesoleva direktiivi ülevõtmise tähtpäev*] ja esitab aruande järelduste kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning lisab vajaduse korral aruandele seadusandliku ettepaneku. Liikmesriigid esitavad komisjonile aruande koostamiseks vajaliku teabe, eelkõige teabe piiriüleste ümberkujundamiste, ühinemiste ja jagunemiste arvu ning nende kestuse ja nendega seotud kulude kohta.
2. Aruandes hinnatakse eeskätt II jaotise -I peatükis ja II jaotise IV peatükis osutatud menetlusi, eelkõige nende kestust ja kulusid.
3. Aruandes tuleb esitada hinnang käesoleva direktiiviga hõlmamata piiriülese jagunemise liike reguleerivate õigusnormide kehtestamise teostatavuse kohta.

Artikkel 4
Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 5
Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja